ÖLÜMSÜZ ESERİN 60. YILI

RAY BRADBURY

FAHRENHEIT

ithaki

Fahrenheit 451

Ray Bradbury

İngilizce aslından çevirenler:
Zerrin Kayalıoğlu - Korkut Kayalıoğlu

İthaki Yayınları

Ray Bradbury
Fahrenheit 451
Özgün Adı: *Fahrenheit 451*

İthaki Yayınları - 757

Düzelti: Alican Saygı Ortanca
Kapak Tasarımı: Şükrü Karakoç

E-kitap:
1. Sürüm, Haziran 2014
2012 yılında basılan 60. Yıl Özel Baskısı esas alınarak hazırlanmıştır.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Bahariye Cad. Dr. İhsan Ünlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15 Kadıköy/İstanbul
Tel: (0 216) 348 36 97 - Faks: (0 216) 449 98 34
ithaki@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

RAY BRADBURY, 1920'de Waukegan, Illinois'de doğdu. 1934'te ailesiyle Los Angeles'a taşındı. 1947'de Marguerite McClure'la evlendi. Ray Bradbury 2012 yılında aramızdan ayrılana kadar Los Angeles'ta yaşadılar.

Bugün Dünya'nın en büyük bilim kurgu ve fantezi yazarlarından biri olan Ray Bradbury, yirmi yaşındayken yayımlanan ilk öyküsünden bu yana, 500'e yakın öykü, roman, oyun ve şiir kaleme aldı.

Yazarın *Fahrenheit 451* adlı eseri 1966 yılında François Truffaut yönetmenliğinde beyazperdeye uyarlandıktan sonra, 1988 yılında opera olarak sahnelendi.

Alev Alev

Ray Bradbury'nin Önsözü, Şubat 1993

Beş kısa sıçrama ve sonra büyük bir atlama. Beş kadınparmağı fişeği ve sonra bir patlama. Bu, *Fahrenheit 451'*in yaratılışını tam olarak anlatıyor.

İki ya da üç yıllık bir zaman diliminde yazılmış beş kısa hikâye, bir bodrum kütüphanesinde daktilo kiralayıp, kısa romanı sadece dokuz günde bitirebilmem, bana dokuz dolar elli sente patlamıştı.

Niçin?

Hiçbir dergiye satılmamış kısa bir öykü olan *Şenlik Ateşi*'nde, bir adamın dünyanın sonu gelmeden bir gece önceki uzun edebi düşüncelerini hayal etmiştim. Kırk beş yıl kadar önce sadece bir kehanet olarak değil, aynı zamanda şiddetli bir uyarı amacıyla bu tür bir sürü öykü yazdım. *Şenlik Ateşi*'nde kahramanım büyük aşkların listesini yapıyordu. Hikâyenin bir kısmı şöyleydi.

"William Peterson'u rahatsız eden şey; Shakespeare, Aristo, Platon, Jonathan Swift, William Faulkner, Robert Frost'un ve belki, John Donne ve Robert Herrick'in şiirleri idi. Bütün bunlar, düşünün, şenlik ateşine atılacaktı. Bundan sonra çıra olarak kullanılacak şeyleri düşündü (sonunda olacakları şey buydu), Michelangelo'nun muazzam heykellerini; El Greco'yu ve Renoir'ı ve böyle devam etti. Yarın hepsi ölmüş olacaklardı. Shakespeare ve Frost, Huxley, Picasso, Swift ve Beethoven'le birlikte, kendi sıradışı kütüphanesi ve sıradan bir insan olan kendisi..."

Şenlik Ateşi'nden sonra, çok geçmeden hayal gücü daha fazla olan *Parlak Anka*'yı yazdım. Hikâyede bir şehir kütüphanecisi, bağnaz bir yerel vatansever tarafından, birkaç düzine kitabın yakılması için tehdit edilir. Kundakçılar kitapları yakmak için geldikleri zaman, kütüphaneci onları içeri davet eder ve açıktan açığa engellemek yerine, onları yenmek için daha karmaşık görünen, ama aslında son derece açık silahlar kullanır. Kütüphanenin içinde dolaşıp, oradaki okuyucularla karşılaştığımız zaman, onların gözlerinin arkasında ve kulaklarının arasında, sanılandan daha fazla şey olduğunu fark ederiz. Sansür Şefi kitapları kütüphanenin dışarısındaki bahçede yakarken, şehir kütüphanecisiyle birlikte sokağın öbür yakasındaki

kafede kahve içer ve elinde buharlar tüten bir cezveyle gelen garsonla sohbet eder:

“Merhaba Keats,” dedim.

“Puslu havaların ve olgun meyvelerin mevsimi,” dedi garson.

“Keats mi?” dedi Sansür Şefi. “Onun adı *Keats* değil ki!”

“Sahi,” dedim, “Bu bir Yunan restoranıydı, değil mi Platon?”

Garson fincanımı doldurdu. “İnsanların başlarına getirip yücelttikleri bir liderleri her zaman vardır... bu, işte sadece bu, zorbaların türediği kaynaktır; ilk ortaya çıktığı zaman, o bir koruyucudur.”

Sonra, restorandan çıkarken Barnes, az daha düşüreceği, yaşlı bir adama çarptı. Ben onu kolundan yakaladım.

“Profesör Einstein,” dedim.

“Bay Shakespeare,” dedi.

Kütüphane kapanırken de uzun bir adam çıktı. “İyi akşamlar, Bay Lincoln,” dedim.

“Seksen yedi yıl...” diye yanıtladı.

Kitap yakan şehir bağnazı, bunları duyunca, bütün şehrin, kitapları hafızalarına kaydederek sakladığını anlar. Kitap her yerdedir. İnsanların kafalarında saklıdır! Adam çıldırır ve öykü biter.

Bunu aynı yönde başka öyküler de izledi.

Sürgünler adlı öyküm *Oz, Tarzan* ve *Alice* kitaplarının tipleriyle ve Hawthorne ile Poe’nun yazdıkları garip öykülerdeki tiplerle ilgiliydi. Birer birer Mars’a sürülürler ve Dünya’daki son kitap yakıldığı zaman, burada nihai ölümden önce, hayaletleri erir, dumanlaşır ve uçar gider.

Usher II’de kahramanım, dünyadaki bütün entelektüel kitap yakıcılarını, düşlemin akıl için zararlı olduğuna inanan o kötü ruhları toplar, onlarla Kızıl Ölüm maskeli balosunda dans eder ve onları, ikinci Usher’ın Evi[1] ölçülemez derinliklerde gözden kaybolunca, küçük bir gölde batırıp boğar.

Şimdi, büyük atlamadan önceki beşinci sıçrama.

Kırk iki yıl kadar önce, bir yıl önce veya sonra olabilir, Los Angeles’ta orta Wilshire’de bir yazar arkadaşla yürüyerek konuşuyordum. Bir polis arabası durdu ve bir polis memuru çıkarak ne yaptığımızı sordu.

Ben, ukala dümbeleği, “Ayaklarımızın birini diğerinin önüne koyuyoruz,” diye yanıtladım.

Bu, doğru yanıt değildi.

Polis memuru sorusunu tekrarladı.

Boyumdan büyük bir yanıt verdim, “Havayı soluyoruz, konuşuyoruz, tartışıyoruz, yürüyoruz.”

Polis memuru kaşlarını çattı. Açıkladım.

“Bizi durdurmanız mantıksız. Eğer bar soymak veya bir dükkândan bir şey çalmak isteseydik, araba kullanıyor olmamız gerekirdi. Soymuş, çalmış, uzaklaşıyor olurduk. Gördüğünüz gibi, arabamız yok, sadece ayaklarımız var.”

“Demek yürüyorsunuz?” dedi polis memuru, “Sadece yürüyor musunuz?”

Başımla onaylayarak açık gerçeği hazmetmesini bekledim.

“Pekâlâ,” dedi polis memuru, “Bir daha yapmayın!” Ve polis arabası uzaklaştı.

Bu ‘Alice Harikalar Diyarında’ rastlaşmasından son derece sinirlenmiş olarak, yürümenin yasaklandığı ve bütün yayaların suçlu sayıldığı gelecek bir zamanda geçen, *Yaya*’yı yazmak üzere eve koştum. Hikâye ülkedeki her dergi tarafından reddedildi, sadece ülkenin en iyilerinden birisi olduğuna inandığım, Max Ascoli’nin görkemli politik dergisi, *The Reporter* tarafından basıldı.

Şu devriye gezen arabadan, meraklı sorulardan, benim yarı aptal yanıtlarımdan Tanrı razı olsun; yoksa *Yaya*’yı yazamaz ve yeni bir iş için birkaç ay sonra şehirde gece yarısı suç gezintimi yapmazdım. Bu gezintiyi yaptığım zaman, söz veya düşünce çağrışım oyunu olarak başlayan şey, 25.000 kelimelik *İtfaiyeci* adlı bir kısa romana dönüştü. Bu romanı satmakta çok güçlük çektim, çünkü Joseph McCarthy’nin dirseğinin dibinde Bobby Kennedy’yle daha fazla soruşturma için sahneye çıkışından çok önce olmasına rağmen, o sıralar UnAmerican Activities Committee’nin dönemiydi.

Ya kütüphane bodrumundaki daktilo odası ve sayesinde bir düzine öğrenci ve önlerinde bir düzine daktilonun bulunduğu bir odada zaman ve mekân satın almama olanak veren şu dokuz dolar elli sent?

1950’de oldukça yoksul olduğumdan, ihtiyacım olan büroyu tutamıyordum. Bir öğleüzeri UCLA kampüsünde dolaşırken, aşağıdan gelen daktilo sesleri duydum ve araştırmaya gittim. Mutlu bir çığlıkla orasının, bir insanın yarım saatini on pensten kiraladığı daktiloyla, düzgün bir büroya ihtiyacı olmadan, oturup yaratabileceği bir kiralık daktilo yazma odası olduğunu gördüm.

Oturdum ve üç saat sonra, önceleri kısa diye başladığım akşama doğru çılgınca büyüyen bir düşüncenin beni sardığını fark ettim. Fikir o derece heyecan vericiydi ki, akşam olduğunda kütüphane bodrumundan ayrılarak otobüse binip gerçeğe; yani evime, eşime, henüz bebek olan kızıma gitmek bile bana zor gelmişti.

Size, günlerce, o kiralık makineye saldırarak, bozuk paraları atıp, çıldırmış bir şempanze gibi tuşlara vurarak, yukarı koşup yeniden bozuk paralar getirerek, içeri girip kitap raflarına koşarak, kitapları çekip sayfaları çevirerek, dünyanın en güzel poleni olan ve insanda edebi alerji yaratan kitap tozunu içime çekerek, sonra sevinçten kıpkırmızı bir halde tekrar aşağıya koşarak, bir sözü orada, bir başkasını şurada bulup filizlenen efsanemin içine yerleştirerek yaşadığımın ne kadar heyecanlı bir macera olduğunu anlatamam. Tıpkı, Melville'in kahramanı gibi, çılgınlığın çılgınlaştırdığı biriydim. Durmamın imkânı yoktu. Ben *Fahrenheit 451*'i yazmadım, o beni yazdı. Sayfalardan gözlerime giren, oradan tüm sinir sistemimi dolaşarak ellerimden dışarı fırlayan, bir enerji çevrimi vardı. Daktilo ve ben, parmak uçlarıyla birbirine bağlı siyam ikizleri gibiydik.

On iki yaşımdan beri, lise çağlarım boyunca ve otuzlu yaşlarıma kadar, hep bir romanın uçurumlarından hiçbir zaman atlayamayacağımı düşünerek kısa öyküler yazdığım için bu özel bir zaferdi. Artık bu, benim yeni bir biçime, hem de paraşütüm olmadan, cesurca atlayışımdı. Kütüphanedeki koşuşturmalarım, kitapların kokusu ve mürekkebin tadının coşkusuyla öfkelenerek, kısa sürede, kimsenin *İtfaiyeci*'yi istemediğini fark ettim. Hemen hemen bu alandaki bütün dergiler tarafından reddedilmişti. Sonunda, o zaman için çoğu kimseden daha yürekli olan Horace Gold'un editörlüğünü yaptığı *Galaxy Magazine* tarafından yayımlandı.

Bana ilham veren neydi? Evet, beni daktiloma balıklama dalarak, oradan yangın, baskı ve papirüsle ilgili abartılar, mecazlar ve benzetmelerle çıkmaya iten bir temel etki sistemi olmalıydı.

Elbette, 1934'te Almanya'da kitapları tutuşturan Hitler, Stalin ve onların kafadarlarının kibritleriyle ilgili söylentiler vardı. Ayrıca çok önceleri, l680'de Salem'de, benim on göbek büyük-büyükannem Mary Bradbury'nin yargılandığı ama yanmaktan kurtulduğu cadı avı vardı. Fakat en çoğu Roma, Yunan ve Mısır Mitolojisi üzerine üç yaşlarımda başlayan, benim romantik geçmişimden geliyordu. Evet, üç yaşında, üç, Tutankhamen'in mezarından doğrulup, hafta sonu haber gazetelerinde altın

maskesiyle boy gösterdiği ve benim onun ne olduğunu merak edip arkadaşlarıma sorduğum zamandan beri.

Bu nedenle, ikisi kaza eseri üçüncüsü kasıtlı olan, İskenderiye Kütüphanesi'nin üç yangınını duymam veya okumam kaçınılmazdı. Dokuz yaşımda bunu öğrenince, ağladım. Ne tuhaf bir çocuktum. Daha o zaman Waukegan, Illinois'deki Carnegie kütüphanesinin çatı katlarının ve ürkütücü bodrumlarının müdavimlerinden olmuştum.

Bir kere başladıktan sonra, böylece devam ettim. Sekiz, dokuz, on iki ve on dört yaşlarımda, her zaman önümde yarışı kazanmak için koşan ağabeyim olduğu halde her pazartesi akşamı, kütüphaneye koşmaktan daha çılgınca heyecan veren başka bir şey olamazdı. Bir keresinde, içerideki yaşlı bayan kütüphane memuru (çocukluğumda hep yaşlı bayanlar bulunurdu) kitapların ağırlığını, benim ağırlığımla karşılaştırdı ve eşitsizliği tasvip etmediği halde (çocuktan fazla kitap) benim eve giderek sayfaları çevirmek için onları yalamama izin verdi.

Bu çılgınlığım, ailem 1932 ve 1934'te 66. Yol boyunca ülkeyi dolaşırken de devam etti. Ne zaman Buick'imizin motoru dursa, dışarı fırlar, cadde boyunca, benim bildiklerimden farklı Tarzan'ların, farklı Tik Tokların, farklı güzelliklerin ve farklı canavarların yaşaması *gereken* kütüphaneye koşardım.

Liseyi bitirdikten sonra koleje gitmeye gücüm yetmedi. Bir sokak köşesinde üç yıl gazete sattım ve şehir kütüphanesini haftada üç dört gün işgal ederek, sık sık kütüphanelerin okuyucularına bir hizmet olarak verdiği küçük not alma kâğıtları üstüne küçük öyküler yazdım. Kütüphaneden 28 yaşımda çıktım. Yıllar sonra üniversitedeki bir konferans sırasında, benim edebiyata olan büyük bağlılığımı öğrenen kolejin müdürü, bana bir kep, cüppe ve diploma vererek, beni resmen kütüphaneden "mezun" etti.

Yalnız olacağımın ve daha fazla eğitim gerekeceğinin bilincinde olarak, yaşamıma şiir hocamı ve LA Lisesi'nden öykü hocamı da aldım. Sonuncusu, Jannet Johnson, sadece birkaç yıl önce, doksanlı yaşlarında, okuma alışkanlığımın nasıl gittiğini bana sorduktan biraz sonra öldü.

Son kırk yıl içinde, kütüphaneler, kütüphaneciler ve yazarlar hakkında, herhalde bütün yazarlardan fazla şiir, deneme, öykü, oyun ve roman yazmışımdır. *Emily Dickinson, Nerelerdesin! Geçen gece uykusunda Herman Melville senin adını çağırdı* gibi şiirler yazdım. Emily ile Bay Poe'nun benim ebeveynlerim olduğunu iddia eden bir başka şiir de yazdım. Ve Charles Dickens'ın 1932 yazında büyükbabamın evinin üst katındaki

odasına gelerek bana Pip diye seslendiği ve *İki Şehrin Hikâyesi*'ni bitirmek için kendisiyle işbirliği yapmama izin verdiği hikâyeyi. Son olarak da, iyiyle kötünün, Bay Halloway ve Bay Dark'ın gece yarısındaki buluşma yeri olan, *Uğursuz Bir Şey Geliyor Bu Yana*'daki kütüphane. Hayatımdaki bütün kadınlar; öğretmen, kütüphaneci ya da kitap satıcısıydı. Eşim Maggie'yi 1946 baharında bir kitapçı dükkânında buldum.

Fakat artık, *İtfaiyeci*'ye ve onun ucuz bir dergide basıldıktan sonraki akıbetine dönelim. Nasıl oldu da, orijinal genişliğinin iki katına çıkıp dünyaya yayıldı.

1953'te iki yeni ve iyi şey meydana geldi. Ian Ballantine sert ve yumuşak kapak girişimini başlattı. Bu şekilde romanlar her iki biçimde de aynı gün basılabilecekti. *Fahrenheit 451*'i görünce, eğer ilk 25.000'e 25.000 kelime daha ekleyecek olursam, iyi bir roman olacağını söyledi.

Bu yapılabilir miydi? Yaptığım ufak para yatırımını ve UCLA kitap raflarıyla bodrum arasındaki koşuşturmamı hatırlayarak, kitabı yeniden ve tipleri yeniden pişirmekten korktum. Ben entelektüel bir yazar değil, bir tutkunum; yani benim tiplerim öyküyü yaşamak için benim önüme atılmalılar. Eğer benim zekâm onlara ayak uydurabilirse, o zaman bütün macera kendinden kuşku ve sonsuz zihin oyunlarından ayıklanabilir.

En iyi yanıt, bir son tarih tespit edip, Ballantine'daki editörüm Stanley Kauffmann'ı ağustosta sahile çağırmaktı. Bunun, şu Lazarus kitabını ölümden döndürmeyi sağlamaya yeterli olacağını düşünüyordum. Bu ve İtfaiye Şefi Beatty ile kafamda yaptığım konuşmalar ve gelecekteki kitap yakmalarla ilgili bütün fikirler. Eğer onu yeniden ateşleyebilirsem, onun ayağa kalkıp felsefesini açıklayabilmesini, ne kadar zalimce ve delice olursa olsun, sağlayabilirsem, kitabın; onu izlemek için silkinip kendine geleceğini biliyordum.

Bir kilo kadar on sentlik parayla silahlanmış ve ağırlaşmış olarak "bozuk para" romanımı bitirmek için, UCLA'ya geri döndüm. Stanley Kauffman'ın göklerden gelen baskısıyla da, son düzeltilmiş sayfayı ağustos ortalarında bitirdim. Coşkuluydum. Stan de kendi coşkusu içinde beni kutladı.

Bütün bunların arasında hepimizi sersemleten bir telefon geldi. John Huston beni arayarak oteldeki dairesine davet etti ve *Moby Dick*'in senaryosunu yazmak için sekiz aylığına İrlanda'ya gelip gelemeyeceğimi sordu.

Ne yıldı, ne aydı, ne haftaydı ama.

Elbette bu görevi, başlamak için birkaç hafta aralık bırakarak kabul ettim; bu bana, eşim ve çocuklarımla yılın büyük kısmını deniz aşırı bir ülkede geçireceğimizden, itfaiye ekibimle ilgili son küçük düzeltmeleri yapma olanağını sağlayacaktı.

O günlerde gırtlağımıza kadar McCarthy dönemine girmiştik. McCarthy orduyu bazı “kirli” kitapları denizaşırı kütüphanelerinden çıkartması için zorluyordu. Eski general, sonraki cumhurbaşkanı Eisenhower, o yılki sayılı cesur insanlardan biriydi; kitapların raflara geri konulmasını emretti.

Bu arada, *Fahrenheit 451’*in bölümlerini basacak bir dergi arayışımız sonuç vermedi. Hiç kimse, geçmişteki, şimdiki ve gelecek zamandaki sansürle ilgili bir roman için risk almak istemiyordu.

İşte o zaman, ikinci büyük yeni olay meydana geldi. Parası az fakat ileriyi görebilen genç bir Chicagolu editör, benim yazılarımı gördü ve gücünün yettiği miktar olan, dört yüz elli dolara, henüz doğmakta olan dergisinin ikinci, üçüncü ve dördüncü sayılarında yayınlamak üzere, kitabı satın aldı.

Bu genç adam Hugh Hefner’dı, dergi de 1953/54 kışında çıkmaya başlayarak dünyayı sarsıp geliştiren *Playboy.* Gerisi tarih. Bu alçakgönüllü başlangıçla, korku dolu bir ulusun içinden cesur bir yayıncı çıkıp başarılı oldu. Birkaç ay önce California’daki yeni bürolarının açılışı nedeniyle Hefner’ı gördüğüm zaman, elimi sıkarak bana, “Orada olduğun için teşekkür ederim,” dedi. Neden bahsettiğini sadece *ben* biliyordum.

Geriye, sadece benim İtfaiye Şefim Beatty’nin 1953’te kitabımın yarısına doğru yaptığı kehanetten bahsetmek kalıyor. Kitapların kibrit veya ateş olmadan da yakılabilmesiyle ilgiliydi. Çünkü eğer dünya kitap okumayanlarla, öğrenmeyenlerle, bilgisizlerle dolmaya başlarsa, kitapları yakmak zorunda kalmazsınız, değil mi? Eğer dünyanın geniş ekranı basketbolla ve futbolla dolar ve MTV içinde boğulursa, gazyağını ateşlemek veya okuyucu avlamak için Beatty’lere gerek kalmaz. Eğer ön bilgiler okul odalarının çatlakları ve vantilatörleri arasında eriyip yok olursa, bir süre sonra bunları kim bilir veya umursar?

Elbette, her şey bitmedi. Eğer öğretmenleri, öğrencileri ve aileleri yargılar, onları aynı ölçüde sorumlu tutarsak; eğer öğretmen, öğrenci ve aileleri gerçek bir sınamadan geçirirsek; eğer herkesi niteliklilikten sorumlu tutarsak, eğer altıncı yaşlarının sonuna doğru tüm ülkelerdeki bütün çocukların kütüphanelerde yaşayarak hemen hemen ozmos (geçişme) yoluyla öğrenmelerini sağlarsak, işte o zaman, uyuşturucu, sokak çeteleri,

tecavüz ve cinayet rakamlarımız sıfıra yaklaşacaktır. Fakat İtfaiye Şefi, saniyede üç resimle bir dakikalık bir TV reklamı şeklindeki aralıksız bombardımanı çok önceden görerek, kitabın yarısında bütün bunları söylüyor. Ona kulak verin, ne dediğini biliyor o; sonra gidin çocuğunuzla birlikte oturun, bir kitap açarak sayfaları çevirin.

Evet, artık sonunda karşınızda bir yazarın kitap raflarıyla olan aşk macerası; yalnız bir adamın, Montag'ın, komşu kızına değil, bir sırt çantası dolusu kitaba olan aşk macerası var. Bu ne romantik bir olay! *Şenlik Ateşi*'ndeki liste yapıcı, *Parlak Anka*'daki Lincoln'ü ve Sokrat'ı ezberleyen kütüphaneciye, o da *Yaya*'daki, sonradan Montag olan adama, gazyağı kokan, üniformasını koklayarak onun iğrenç hayat görevini kendisine söyleyen Clarisse ile tanışan adama dönüştü. Bu görev de Montag'ın kırk yıl önce bir gün benim daktilomda gözükerek doğmak için yalvarmasına yol açtı.

"Git," dedim Montag'a, makineye başka bir bozuk para atarken, "ve hayatını yaşa, yürüdükçe değiştir hayatını. Ben peşinden geliyorum."

Montag koştu, ben takip ettim.

İşte Montag'ın romanı.

Bu romanı benim için yazdığından ötürü ona minnettarım.

Don Congdon'a minnettarlıkla

“Eğer sana çizgili bir kâğıt verirlerse, sen öteki türlü yaz.”

Juan Ramôn Jimênez

1

Ocak ve Semender

Fahrenheit 451:

Kitap kâğıtlarının tutuştuğu ısı derecesidir.

Yakmak bir zevkti.

Bazı şeylerin yitmesini, kararmasını ve *değişmesini* görmek özel bir zevk veriyordu. Avuçlarında, dev piton yılanını andıran bakır çinko alaşımı hortumla dünyaya zehirli gazyağı püskürtürken, kanının beyninde zonkladığını hissediyordu... Elleri, tarihin paçavralarını ve kömürleşmiş kalıntılarını yok etmek için ateş ve alevin tüm senfonilerini olağanüstü bir şekilde yöneten bir orkestra şefinin elleriydi. Duygusuz kafasında 451 numaralı sembolik başlığı, gözlerinde bundan sonra neler olacak düşüncesiyle turuncu alevler vardı. Elindeki tutuşturucuya vurdu. Ev oburca onu yutan alevlerin içerisinde kaybolup giderken adeta gökyüzünü kızıl, sarı ve kapkara renklerle yakıyordu. Hızla bir ateşböceği sürüsünün arasından geçti. Güvercin kanatları gibi uçuşan kitap yaprakları verandada ve çimlerin üzerinde savrulurken, her şeyden önce, eski bir nüktedeki gibi, şekerlemeleri sopaya dizip şömine ateşine tutmayı arzuladı. Kitaplar kıvılcım saçan burgaçlarla yükselip rüzgârda uçarken yanarak karardılar.

Montag, alevin dokunuşuyla irkilip geri çekilen tüm insanların kızgın sırıtışıyla sırıttı.

İtfaiye merkezine döndüğünde biliyordu ki, yanık mantar gibi zenciye benzemiş yüzüyle aynaya bakıp kendine göz kırpacaktı. Daha sonra ise, uykuya dalarken, karanlıkta, yüz kaslarının yakaladığı alev alev gülümsemeyi hissedecekti. Anımsadığı sürece, o gülümseme hiçbir zaman silinmeyecek ve yok olmayacaktı.

Karaböcek renkli başlığını çıkartıp parlattı. Yanmaz ceketini de düzgün bir şekilde astı. Zevkle bir duş aldı. Sonra, ıslık çalarak elleri ceplerinde, itfaiye merkezinin üst katında yürüdü, delikten aşağıya kaydı. Son anda, felaket kesin göründüğünde, gayretle ellerini cebinden çıkarıp altın direğe tutundu. Direkten cızırtılar çıkararak, alt katın beton zeminine topuklarının değmesine birkaç santim kala durdu.

Gece yarısı itfaiye merkezinden çıkıp, metroya doğru yürüdü. Hava itişli tren, toprağın içindeki yağlanmış borusu içinde kayıp gitti. Montag indi ve tren onu sıcak havayla birlikte, fildişi renkli fayansla kaplanmış yürüyen merdivenin üzerine bıraktı.

Yürüyen merdiven onu sakin gecenin içine götürürken Montag ıslık çalıyordu. Köşeye doğru yürüdü, belirgin bir şey düşünmüyordu. Ancak, köşeye varmak üzereyken yavaşladı, sanki hiç yoktan bir rüzgâr ortaya çıkıvermiş, sanki biri ona seslenmişti.

Son birkaç gecedir yıldızların ışığında, evine doğru giderken, bu köşedeki kaldırımda hep böyle garip, şüpheli duygulara kapılıyordu. Dönmeden biraz önce orada birisinin bulunduğunu hissetmişti. Havanın sakinliğinde, sanki biri orada bekliyormuş da Montag gelmeden biraz önce bir gölgeye dönüşüp onun geçmesine izin vermiş gibi bir his vardı. Galiba burnu belli belirsiz bir parfüm kokusu almıştı, belki de bir insanın bulunduğu yerin hava sıcaklığında oluşturduğu on derecelik artışı ellerinin üstünde, yüzünde hissetmişti. Bunu tam olarak anlayamadı. Köşeyi her döndüğünde boş beyaz kaldırımı görmüş, galiba bir gece, gözlerini çevirip konuşamadığı birinin çimlerin üzerinde çabucak yok olduğunu görmüştü.

Fakat şimdi, bu gece, neredeyse duracak kadar yavaşladı. İçeriden çıkıp onun için köşeyi dönen zihni, en zayıfından bir fısıltı duydu. Bir soluk muydu? Yoksa birisi orada sessizce ayakta durup, havada yarattığı basınçla bekliyor muydu?

Köşeyi döndü.

Ay ışığıyla aydınlanmış kaldırımın üzerindeki güz yaprakları, hareket eden kızı sanki bir kayan kaldırıma sabitlenmiş gösterecek biçimde uçuşuyor, yaprakların ve rüzgârın hareketi kızı ileri taşıyordu. Kız başını yarı öne eğmiş, ayakkabılarının, etrafta daireler çizerek dönen yaprakları karıştırışını seyrediyordu. Yüzü ince ve süt gibi beyazdı, her şeye bıkmayan bir merakla dokunmanın güzel açlığı vardı yüzünde. Sanki donuk bir hayret bakışıydı. Karanlık gözleri dünyada hiçbir hareketin onlardan kaçamayacağı şekilde bakıyordu. Elbisesi beyazdı ve hışırdıyordu. Montag neredeyse kız yürürken ellerinin hareketini işittiğini düşündü ve çok hafiften bir ses duydu. Kaldırımın ortasında, kendinden biraz ötede bekleyen bir adamı keşfeden kızın bembeyaz yüzünün beyaz dönüşünün sesiydi.

Başlarının üzerindeki ağaçlar kuru yapraklarını bir yağmur gibi dökerken büyük bir gürültü çıkardılar. Kız durdu ve geri çekilecek gibi baktı, fakat bunun yerine koyu renk, parlak ve canlı bakışlarıyla onu seyretti. Montag kendini ona harika bir şeyler söylemiş gibi hissetti. Fakat yalnızca merhaba diyecek kadar ağzını kımıldattığını biliyordu ve

kolundaki semenderle[2] göğsündeki yuvarlak anka kuşu düğmelerini gören kız hipnotize olmuş gibi göründüğünde, Montag tekrar konuştu.

“Ah, elbette,” dedi. “Siz yeni komşumuzsunuz, değil mi?”

Kız, mesleğiyle ilgili sembollerden gözlerini kaldırırken; “Siz de itfaiyeci olmalısınız.” Sesi gitgide kısılmıştı.

“Nasıl da garip söylediniz.”

“Öyle, öyle olduğunuzu gözlerim kapalı bilirdim,” dedi kız yavaşça.

“Nasıl, gazyağı kokusundan mı? Karım her zaman şikâyet eder,” diye güldü Montag. “Bu kokudan asla kurtulamayız.”

“Hayır, kurtulamazsınız,” dedi kız korku ve saygıyla.

Montag, kızın sanki etrafında dönerek yürüdüğünü, tepeden tırnağa incelediğini, onu sessizce silkelediğini ve hiç kımıldamadan ceplerini boşalttığını hissediyordu.

“Gazyağı,” dedi Montag sessizlik uzayınca, “benim için olsa olsa parfümdür.”

“Gerçekten öyle mi geliyor size?”

“Şüphesiz. Neden olmasın?”

Kız bir an düşündükten sonra, “Bilmiyorum,” dedi. Evlerine giden kaldırıma doğru döndü. “Eğer sakıncası yoksa beraber geri dönebilir miyiz? Benim adım Clarisse McClellan.”

“Clarisse. Ben Guy Montag. Haydi gel. Bu kadar geç saatte ne yapıyorsun? Kaç yaşındasın?” Gümüşlenmiş kaldırımda ılık-serin esintili bir gecede yürüdüler, havada hafif bir taze kayısı ve çilek kokusu vardı; Montag etrafına bakındı ve yılın son aylarında bunun imkânsız olduğunun farkına vardı.

Şimdi yanında yalnızca yürüyen kız vardı, yüzü ay ışığında kar gibi beyazdı ve sorduğu sorulara kızın düşünüp en iyi cevapları vermeye çalıştığını biliyordu Montag.

“Şey,” dedi kız. “Ben on yedi yaşındayım ve çılgınım. Amcam bu ikisinin her zaman birlikte olduğunu söyler. ‘İnsanlar ne zaman sana yaşını sorarsa her zaman on yedi yaşındayım ve çılgınım diye söylemelisin,’ der amcam. Gecenin bu saatinde yürümek ne kadar güzel değil mi? Bazı şeylere bakmayı, koklamayı ve bazen de bütün gece uyanık kalıp yürümeyi ve güneşin doğuşunu izlemeyi severim.”

Birlikte sessizce yürüdüler ve sonunda düşünceli bir şekilde, “Biliyor musun senden kesinlikle korkmuyorum,” dedi.

Montag şaşırdı. “Niye korkacaktın ki?” dedi.

“Birçok kişi korkuyor. Yani itfaiyecilerden, fakat sen yalnızca bir insansın, yine de.”

Montag kendini onun gözlerinde gördü. Tertemiz iki damla parlak suda, karanlık ve ufacık, ağzının kenar çizgileri kadar belirgin ayrıntılarıyla her şey oradaydı. Kızın gözleri mucizevi iki menekşe rengi kehribar gibi Montag’ı yakalayıp bozulmadan saklıyordu sanki. Yüzü, şimdi onun tarafına dönük şekliyle içi yumuşak, sürekli ışık dolu kırılgan bir süt kristalini andırıyordu. Bu isterik bir elektrik ışığı değildi, fakat neydi? Garip bir biçimde rahatlatan, nadir ve hafifçe insanı mutlu kılan bir mum ışığıydı. Bir keresinde, daha çocukken, elektrikler kesildiğinde, annesi bir mum bulup yakmış ve bir süre sonra elektriğe yeniden kavuşmuşlardı. Mekânın engin boyutlarını yitirdiği ve rahatça etraflarını sardığı böylesine bir aydınlıkta, anne ve oğul, elektriğin çok çabuk gelmemesini umut ederek bir dönüşüm yaşamıştı...

Derken Clarisse McClellan konuştu:

“Sormamın bir sakıncası var mı: Ne zamandan beri itfaiyeci olarak çalışıyorsun?”

“Yirmi yaşından beri, on yıldır.”

“Yaktığın kitapları hiç *okuduğun* olur mu?”

Montag güldü: “Bu yasaya aykırıdır.”

“Öyle ya, doğru.”

“İyi bir iş. Pazartesi günleri Millay, çarşamba Whitman, cuma Faulkner, yak kül olsun, sonra küllerini yak. Bu bizim resmi sloganımız.”

Biraz daha suskunluk içinde yürüdüler ve sonra kız, “Uzun zaman önce itfaiyecilerin yangınları başlatmak yerine, *söndürdükleri* söylenir, doğru mu?” dedi.

“Hayır, evler *her zaman için* yangına dayanıklı olmuştur, sözlerime inan.”

“Garip, uzun zaman önce evlerin kaza ile yandığını ve yangını söndürmek için itfaiyecilere gereksinimleri olduğunu duymuştum.”

Montag güldü.

Clarisse göz ucuyla bakarak, “Niçin gülüyorsun?” diye sordu.

“Bilmiyorum.” Montag durdu ve yeniden gülmeye başladı. “Niçin?”

“Ben komik bir şey söylemediğim halde gülüyorsun ve dosdoğru cevap veriyorsun. Sana ne sorduğumu düşünmek için duraklamıyorsun.”

Montag durdu: “Sen garip birisin,” dedi ona bakarak. “Senin hiç saygın yok mudur?”

“Seni aşağılamak istemedim. Sadece insanları çok fazla izlemeyi sevdiğimden sanırım.”

“İyi, bu sana hiçbir şey ifade etmiyor mu?” diyerek kömür renkli yenlerine işlenmiş 451 sayısına eliyle vurdu.

“Evet,” diye fısıldadı Clarisse. Sık adımlarla ilerledi. “Sen hiç jet arabalarının bulvarda şu yöne doğru yarışmalarını izledin mi?” dedi.

“Konuyu değiştiriyorsun.”

“Ben bazen sürücülerin çimen ya da çiçek nedir bilmediklerini düşünüyorum. Çünkü onları asla yavaş gidip göremezler,” dedi Clarisse. “Eğer yeşil bir şey gösterirseniz, ‘Oh evet, bu çimen,’ derler. Pembe bir şey gösterirsen, ‘Bir gül bahçesi,’ derler. Beyaz şekillerse binalardır. Kahverengi şekiller ise inekler. Amcam bir kez karayollarında arabayı yavaş sürüyordu. Arabayı saatte 40 mille sürdü ve onu iki gün hapse attılar. Çok komik ve de acı değil mi?”

“Sen çok fazla düşünüyorsun,” dedi Montag rahatsız olarak.

“Ben nadiren ‘salon duvarları’nı seyreder ve yarışlara ya da lunaparka giderim. Bu yüzden çılgınca düşünceler için bolca zamanım var sanırım. Sen şehrin ilerisindeki yerleşimsiz bölgede 65 metrelik panoları hiç gördün mü? Panoların bir zamanlar yalnızca 6.5 metre boyunda olduğunu biliyor muydun? Fakat araçlar hızlı gitmeye başlayınca, reklamların daha uzun süre görülebilmesi için panoları uzattılar.”

Montag birdenbire güldü. “Bunu hiç bilmiyordum,” dedi.

“Bahse girerim ki senin bilmediğin bir şeyi daha ben biliyorum. Sabahları çimenlerin üzerinde çiy tanecikleri olur.”

Montag birden bunu bilip bilmediğini ammsayamayınca huzursuz oldu.

“Eğer bakarsan, –başıyla gökyüzünü işaret etti– ayda bir adam olduğunu görürsün.”

Montag uzun bir süredir aya bakmamıştı.

Yolun geri kalan kısmında sessizce yürüdüler. Clarisse’in suskunluğu düşünceli, Montag’ınki ise kızın kendisini suçlayan bakışları altında sıkıntılı ve huzursuzdu. Kızın evine ulaştıklarında, bütün ışıklar ışıl ışıldı.

Montag bu kadar çok ışığı yanan bir ev görmezdi pek. “Neler oluyor?” diye sordu.

“Aa, sadece annem, babam ve amcam oturup konuşuyorlar. Yaya olmak gibi bir şey bu, sadece daha nadir görülür. Amcam bir kere daha tutuklanmıştı, –sana söylemiş miydim?– yaya olduğu için. İşte böyle tuhaf bir aileyiz.”

“Fakat sen neden söz ediyorsun?”

Clarisse buna güldü. “İyi geceler,” diyerek yürümeye başladı. Sonra bir şey hatırlayarak geri gelip merak ve şaşkınlıkla Montag’a baktı. “Mutlu musun?” diye sordu.

Montag, “*Ne* miyim?” diye seslendi.

Fakat kız ay ışığında koşarak gitti. Ön kapıları yavaşça kapandı.

“Mutlu! Bu da saçmalıklardan biri.”

Montag gülmeyi bıraktı.

Kapıdaki deliğe elini soktu, aletin kendi dokunuşunu tanımasına izin verdi, kapının sürgüsü açıldı.

Şüphesiz mutluyum. Ne zannediyor? Mutsuz olduğumu mu? Bunu sessiz odalara sordu. Holde vantilatörün ızgarasına bakarak durdu ve aniden ızgaranın ardında bir şeyin gizlenerek gözetlediğini anımsadı. Hızla gözlerini oradan uzaklaştırdı.

Tuhaf bir gecede tuhaf bir rastlantıydı. Geçen yıl öğleden sonra parkta karşılaşıp konuştuğu bir yaşlı adam dışında, hiç böyle bir olay hatırlamıyordu.

Montag başını salladı. Boş duvara baktı. Kızın yüzü oradaydı, belleğinde kaldığı kadarıyla gerçekten çok güzel, şaşırtıcıydı aslında. Gecenin bir yarısında uyanıp da, zamanı anlamak için baktığınız karanlık odada güçlükle ayırt edebildiğiniz küçük bir saatin kadranı kadar ince bir yüzü vardı ve o saat size saati, dakikayı ve saniyeyi suskun bir beyazlık ve ışıltı içinde anlattığı gibi, gecenin daha başka karanlıklara doğru, ama aynı zamanda yeni bir güneşe doğru hızla ilerlediğini de kesinlikle bildiriyordu.

Montag öteki benliğine; iradeden, alışkanlıktan ve vicdandan bağımsız olarak zaman zaman gevezelik eden bilinçaltı budalasına, *“Ne?”* diye sordu.

Montag tekrar duvara bir göz attı. Clarisse’in yüzü nasıl da aynaya benziyordu. Olanaksız; sizin ışığınızı size yansıtan kaç kişi tanırsınız? Bir benzetme aradı ve Montag kendi işinden buldu; insanlar daha çok bir meşaleye benziyorlardı; birileri üfleyinceye kadar yanarlardı. Ne kadar nadir diğer insanların yüzleri sizi sizden alıp, kendi duygularınızı, en derin titrek düşüncelerinizi size yansıtırdı?

Kızın ne inanılmaz bir tanımlama gücü vardı. Kukla gösterisini hoşlanarak izleyen birine benziyordu. Göz kapağının her kıpırdanışını, elinin her jestini, parmağının hafif dokunuşlarını daha başlamadan tahmin ediyordu.

Ne kadar süre birlikte yürümüşlerdi? Üç dakika mı yoksa beş dakika mı? Çok uzun bir süre gibi geliyordu ona. Önündeki sahnede kocaman bir figür oluşturmuştu; o incecik bedeniyle duvara ne büyük bir gölge yansıtmıştı. Montag gözü kaşınsa, Clarisse'in gözlerini kırpıştıracağını hissediyordu. Fark edilmez bir şekilde çene kasları gerilseydi, Clarisse ondan önce esneyecekti.

Nedense, ancak şimdi düşünebiliyorum diye düşündü; gecenin lanet olası saatinde, sokaklarda durmuş neredeyse onu bekliyor gibiydi.

Montag yatak odasının kapısını açtı.

Ay kaybolduktan sonra, bir mozolenin soğuk mermer odasına girmek gibiydi. Tümüyle karanlık ortamda, dışarıdaki gümüş dünyanın izi yoktu; pencereler öylesine sıkı kapatılmıştı ki, koca şehrin gürültüsü içeriye, bir mezar gibi olan odaya sızamıyordu. Oda boş değildi.

Montag dinledi.

Küçük bir sivrisinek havada dans ederek ötüyor, gizlenmiş bir eşek arısının elektriksel vızıltısı özel, ılık pembe yuvasında korunuyordu. Müzik öylesine yüksek sesliydi ki, Montag melodiyi takip edebiliyordu.

Yüzündeki gülümsemenin eriyip yok olduğunu, sanki düşlemsel bir mumun uzunca bir süre yandıktan sonra, içindeki donyağının çöktüğünü, mumun söndüğünü hissetti. Karanlıktı. Montag hiç mutlu değildi. Mutlu değildi. Bu sözleri kendi kendine söyledi. Mutluluğunu bir maske gibi takmıştı ve Clarisse maskeyi kapıp çimenlerin üzerinde koşmuştu; gidip kapısını çalarak maskesini geri isteyemezdi.

Işığı yakmadan önce odanın nasıl görüneceğini hayal etmeye çalıştı. Karısı yatağa uzanmıştı, üstü açıktı ve üşümüştü. Bir mezarın kapağına serilmiş bir vücut ve gözleri görünmez çelik iplerle tavana asılmış gibi donuktu. Kulaklarına sıkıca tıktığı küçücük deniz kabukları gibi olan yüksük radyodan uyumayan beyninin sahillerine müzik ve konuşma, müzik ve konuşmadan oluşan elektronik ses okyanusu dalga dalga çarpıp duruyordu. Oda aslında boştu. Her gece dalgalar içeri gelir, büyük ses gelgitleri üzerlerine onu alıp götürürlerdi, gözleri açık, sabaha kadar. Son iki yıl boyunca Mildred'ın bu denizde yüzmediği gece yoktu, üçüncü defa bile seve seve dalardı.

Oda soğuktu, yine de Montag rahat soluk alamadığını hissetti. Ay ışığının odaya girmesini istemediği için perdeleri ve panjurları açmak içinden gelmedi. Bir saat sonra kendini havasızlıktan ölecek bir adam gibi hissederek, üstü açık, ayrı, dolayısıyla da soğuk yatağına doğru ilerledi.

Yerde duran nesneye ayağıyla çarpmadan hemen önce böyle bir şeye takılacağını bildi. Köşeyi dönmeden önce neredeyse kıza çarpacağı zaman hissettiklerinden farklı bir şey değildi bu. Ayaklarından ileriye doğru yayılan titreşimlerin küçük bir engele çarpıp yansıdığını ayağını attığı an hissetmişti. Ayağını çarptığı an cisim tıkırdadı ve kayıp karanlıkta kayboldu.

Hiçbir şeyin seçilemediği gecede, karanlık yataktaki kişiyi ayakta dimdik durarak dinledi. Burun deliklerinden çıkan nefes o kadar zayıftı ki, yaşamın en uzak perçemini, küçük bir yaprağı, bir siyah tüy ya da tek saç telini ancak oynatabilirdi.

Montag hâlâ dışarıdan ışık istemiyordu. Çakmağını çıkartıp, gümüş kaplamalı gövdesinin üzerine işlenmiş semenderi bularak çaktı.

Elindeki küçük ateşin ışığında iki tane aytaşı ona doğru bakıyordu. İki solgun aytaşı dış dünyadaki yaşamın onlara dokunmadan hızla akıp geçtiği berrak bir derenin içinde gömülü duruyorlardı.

"Mildred!"

Yüzü; üzerine yağmur yağabilecek fakat yağmuru hissetmeyen, üstünden bulut gölgeleri geçebilecek fakat hiçbir gölgeyi fark etmeyen, kar kaplı bir ada gibiydi. Tıkaçlı kulaklarında yalnızca yüksük eşek arılarının şarkıları vardı. Nefesi burun deliklerinden girip çıkıyordu; fakat nefesin girip mi çıktığını, çıkıp mı girdiğini önemsemiyordu.

Ayağıyla çarpıp yuvarladığı nesne, kendi yatağının kenarının altında parlıyordu. Günün erken saatlerinde içinde otuz uyku ilacının olduğu küçük kristal şişe, şimdi bomboş ve kapaksız olarak yerde duruyor, cılız alevin ışığında görünüyordu.

Montag orada ayakta dururken, gökyüzü evin üzerinde haykırıyordu. Sanki iki dev el, binlerce millik siyah bir keten kumaşı ortadan ikiye ayırıp yırtıyor ve yırtarken müthiş bir ses çıkarıyordu. Montag da ikiye bölünmüş gibiydi. Göğsünün ikiye bölünüp parçalandığını hissetti. Jet bombaları tepesinden geçiyor, geçiyor, geçiyordu, bir iki, bir iki, bir iki, altı tane, dokuz tane, on iki tanesi, bir, bir, bir daha, bir diğeri, bir diğeri daha... Onun yerine bütün çığlıkları atıyorlardı. Ağzını açtı ve bu çığlıkların açığa çıkmış dişlerinin arasında girip çıkmasını bekledi. Ev sarsıldı. Elindeki ateş söndü. Aytaşları yok oldular. Elinin telefona doğru uzandığını hissetti.

Jetler gitmişti. Telefonun ağızlığına sürtünürken dudaklarının kımıldadığını hissetti. "İlkyardım hastanesi." Kötü bir fısıltıydı bu.

Kara jetlerin sesiyle yıldızların parçalanıp toz haline geldiğini ve sabah olduğunda bütün dünyanın bu tozla sanki tuhaf bir karmış gibi kaplanacağını hissetti. Bu aptalca düşünceyle karanlıkta titrerken, dudakları devamlı hareket ediyordu.

Makineleri vardı. Gerçekten iki makine vardı onlarda. Makinenin birisi, yankı yapan derin bir kuyunun dibinde birikmiş olan eski suyu ve eski günleri arayan bir siyah kobra yılanı gibi midenin derinliklerine indi. Yavaş yavaş kaynayarak yüzeye çıkan yeşil maddeyi içiyordu. Karanlığı da içiyor muydu? Yıllardır birikmiş olan zehirleri emebilir miydi? Kör bir arayış içinde ve ara ara derinden gelen bir boğulma sesiyle sessizlik içinde kendini doyuruyordu. Bir de gözü vardı. Makinenin operatörü taktığı özel bir optik başlık sayesinde midesini boşalttığı kişinin ruhunun derinliklerini görebiliyordu. Acaba o gözler ne görüyordu? Söylemiyordu. Görüyordu, ama gözün gördüklerini görmüyordu. Tüm bu işlem bir bahçede kuyu kazmaktan farklı değildi. Yatakta yatan kadın, kazarken ulaşılan sert bir mermer tabakasını andırıyordu. Haydi delgiyi içeri itin, boşluğu doldurun, yılan bir şeyleri emerek ortaya çıkarabilir belki. Operatör durmuş sigara içiyordu. Diğer makine de çalışmaktaydı.

Diğer makine de, üzerinde kızıl-kahve leke tutmaz tulumlu bir operatör tarafından yönetiliyordu. Bu makine vücuttaki tüm kanı pompalıyordu ve yerine taze kanla serum dolduruyordu.

Suskun kadının üzerine eğilmiş bir şekilde, “Her iki yoldan da temizlemeliyiz,” dedi operatör. “Eğer kanı temizlemezseniz mideyi yıkamanın bir anlamı yok. O maddeyi kanda bırakırsak, binlerce kez beyne tokmak gibi vurur, beyin durur ve felç olur.”

“Yeter, kes!” dedi Montag.

“Yalnızca demek istiyordum ki,” dedi operatör.

“Bitirdiniz mi?” dedi Montag.

Makineleri sıkıca kapattılar. “Tamam, bitirdik.” Montag’ın öfkesi onları etkilememişti bile.

Karşısında durmuşlar, içtikleri sigaranın dumanı burun deliklerinden kıvrılarak gözlerine kadar yayılırken gözlerini kırpmıyorlardı. “Elli kâğıt tutuyor.”

“Önce siz neden bana onun iyileşip iyileşmediğini söylemiyorsunuz?”

“Tabii, iyi olacak. Bütün gerekli şeyler çantamızın içinde. Şu anda başka şey gerekmiyor. Söylediğim gibi, eskisini çıkartıp, yenisini koyarsınız

olur biter.”

“İkiniz de tıp doktoru değilsiniz; niçin ilkyardımdan bir tıp doktoru göndermediler?”

“Kahretsin!” Operatör sigarasını dudaklarında oynattı. “Biz bu tür olaylardan dokuz on tanesini bir gecede hallederiz. O kadar çok oluyordu ki, birkaç yıl önce özel makineler yaptık. Tabii optik mercekler yeni, geri kalanlar eskiden vardı. Bu tip olaylarda tıp doktoruna gerek yoktur. Gereken, sorunu yarım saatte temizleyecek, işten anlayan iki becerikli adamdır.” Sonra kapıya doğru ilerledi. “Gitmemiz gerek. Kulaklığımızda yeni bir çağrı var. Buradan on blok ötede. Gene birisi ilaç kutusunun kapağını fırlatmış. Eğer tekrar ihtiyacın olursa çağır. Onun sakin olmasını sağla. Uyarıcı ilaç verdik ona. Uyanınca acıkacak. Hoşça kal!”

Adamlar, çizgi gibi dudaklarındaki sigaraları, şişen engerek gibi bakan gözleriyle, makine ve tüplerden oluşan yüklerini topladılar, melankoli sıvısını ve adsız çamur gibi maddeyi çantaya koyarak kapıdan çıkıp gittiler.

Montag bir koltuğa gömüldü ve kadına baktı. Kadının gözleri kapalıydı. Nazikçe elini uzattı, ılık nefesini elinin tersinde duymak istedi.

“Mildred,” dedi sonunda.

Ne kadar çok insan var, diye düşündü. Bizim gibi milyarlarca insan var, ne kadar fazla. Kimse kimseyi bilmez. Yabancılar gelip seni rahatsız ederler. Yabancılar gelir, yüreğini kesip alırlar. Yabancılar gelir kanını alırlar.

Aman Tanrım, bu adamlar da *kimdi?* Onları *hayatımda* hiç görmedim!

Yarım saat geçti.

Kadının içindeki kan yeniydi ve ona yeni bir şeyler kattığı anlaşılıyordu. Yanakları pespembe, dudakları canlı ve renkliydi, yumuşak ve gevşemiş görünüyorlardı. Onda başka birinin kanı vardı. Keşke bir başkasının eti, beyni ve belleği de olsaydı. Keşke onun beynini alıp kuru temizleyiciye götürüp, ceplerini boşaltıp, buhara tuttuktan ve temizledikten sonra, yeniden kolalayıp sabahleyin geri getirebilselerdi. Keşke...

Montag kalktı ve gecenin havası içeri girsin diye perdeleri çekti, pencereleri açtı. Saat sabahın ikisiydi. Clarisse McClellan’ı sokakta görmesinden, eve dönüşünden ve karanlık odada ayağını cam şişeye çarpmasının üstünden sadece bir saat mi geçmişti? Yalnızca bir saatti, ama dünya eriyip küçülmüş, sonra yeniden renksiz bir biçimde ortaya çıkmıştı sanki.

Clarisse'in evinin önündeki, ay ışığının renk verdiği çimenlere evden gülüşmeler yayılırken, babası, annesi ve amcası sakin, içten bir şekilde gülüyorlardı. Gülüşleri rahat, yürekten ve zorlamasızdı neyse ki. Tüm öteki evler karanlığa gömülmüşken, gecenin geç saatlerinde ışıl ışıl aydınlatılmış bu evden sesler geliyordu. Montag sesleri duydu, konuşuyorlar, konuşuyorlar, susuveriyorlar, konuşuyorlardı, örüyorlardı, aralarındaki hipnotik ağı tekrar örüyorlardı.

Montag cam kapıdan başka hiçbir şey düşünmeden çıkıp bahçeyi geçti. Konuşulan evin dışında gölgede durdu. Kapılarına hafifçe vurup, İçeri girmeme izin verin, hiçbir şey söylemeyeceğim. Sadece dinlemek istiyorum. Neler söylüyorsunuz, diye fısıldamayı düşündü.

Fakat bunun yerine, üşüyüp, yüzü buzdan bir maske kesilirken içeriden gelen bir adamın sesini (amca mı?) ayakta durup dinledi.

“Bununla birlikte, çağımız kullanılıp atılan kâğıt mendil çağı. Burnunu bir kişiye sil, buruşturup at, başka birini al, sil, buruştur, at. Herkes bir diğerinin eteğine siliyor. Tuttuğun takımın bir programı senin elinde olmazsa, adlarını bilmezsen, onlara nasıl bağlanabilirsin? Sahada ne renk forma giyeceklerini bilmemiz gerekmiyor mu?”

Montag evine döndü, pencereyi açık bıraktı, Mildred'ı kontrol etti, dikkatlice üstündeki çarşafın kenarlarını sıkıştırdı ve sonra ay ışığı elmacık kemiklerine ve alnındaki kırışıklara vumrken yattı. Gözlerine süzülen ay ışığı birer gümüş perde oluşturuyordu.

Bir yağmur damlası. Clarisse. Bir diğer damla. Mildred. Bir üçüncü. Amca. Dördüncü. Bu geceki yangın. Bir, Clarisse. İki, Mildred. Üç, amca. Dört, yangın. Bir, Mildred, iki, Clarisse. Bir, iki, üç, dört, beş, Clarisse, Mildred, amca, yangın, uyku hapları, adamlar, kullanılıp atılan mendiller, etekler, sil, buruştur, at, Clarisse, Mildred, amca, yangın, haplar, mendiller, sil, buruştur, at. Bir, iki, üç, bir, iki, üç! Yağmur. Fırtına. Amca gülüyor. Aşağıya inen gök gürlemeleri. Tüm dünya boşalıyordu. Ateş volkan gibi fışkırıyordu. Sabaha doğru, her şey gümbürdeyerek taşan bir nehir gibi akıp gidiyordu.

“Artık hiçbir şey bilmiyorum,” dedi Montag, dilinin üstündeki şekerli uyku ilacı erimeye başlamıştı.

Sabah dokuzda, Mildred'ın yatağı bomboştu.

Montag aceleyle kalktı, kalbi küt küt atıyordu, koşup hole indi ve mutfak kapısının önünde durdu. Gümüş kızartma makinesinden tost ekmeği

fırladı; örümcek gibi olan metal el ekmeği yakalayıp erimiş yağa batırdı.

Mildred tostun tabağa sunulmasını izliyordu. Her iki kulağında da saati haber veren elektronik arılar vardı. Aniden baktı ve onu gördü, başını salladı.

"İyi misin?" diye sordu Montag.

Deniz Kabuğu kulak yüksüklerindeki on yıllık çıraklık döneminde, dudak okumada uzmanlık kazanmıştı Mildred. Tekrar başını salladı. Kızartma makinesi için başka bir ekmek dilimini hazırladı.

Montag oturdu.

"*Niye* bu kadar acıkmışım bilmiyorum," dedi karısı.

"Sen-"

"Ben *açım.*"

"Dün gece," diye başladı Montag.

"İyi uyuyamadım. Kötü hissediyorum," dedi Mildred. "Tanrım! Açım. Bir türlü anlam veremiyorum."

"Dün gece-" dedi Montag tekrar.

Mildred onun dudaklarını izliyordu. "Ne oldu dün gece?"

"Hatırlamıyor musun?"

"Neyi, çılgın bir parti mi vermiştik ya da başka bir şey mi? Kendimi akşamdan kalma gibi hissediyorum. Tanrım, açım. Kim vardı burada?"

"Birkaç kişi," dedi Montag.

"Ben de öyle tahmin etmiştim," dedi. Bir yandan tostunu çiğniyordu. "Ekşimiş midem, fakat her şeyi çıkarmış gibi açım. Umarım partide budalaca bir şey yapmamışımdır?"

"Hayır," dedi Montag sakince.

Tost makinesi onun için de tereyağlı bir ekmek hazırlamıştı.

Montag eliyle tuttu, kendini minnettar hissetmişti.

"Sen pek fena gözükmüyorsun," dedi karısı.

Öğleden sonra geç saatlerde yağmur yağdı, tüm dünya koyu griydi. Montag koridorda ayakta duruyordu. Üzerinde turuncu semenderin parladığı rozetini taktı. Uzun bir süre klimanın deliğine bakarak durdu. Karısı, televizyon odasında okuduğu senaryoyu bırakıp ona, "Hey! Adamım *düşünüyor,*" dedi.

"Evet," dedi Montag. "Seninle konuşmak istemiştim." Sustu. Sonra, "Dün gece şişendeki tüm hapları yutmuşsun," dedi.

"Ah, ben böyle bir şeyi yapmam," dedi Mildred, şaşırmıştı.

“Şişe boştu.”

“Ben böyle bir şey yapmam. Neden böyle bir şey yapayım ki?” diye sordu Mildred.

“Belki de önce iki hap aldın, unuttun ve iki tane daha aldın, yine unuttun, iki daha aldın, sonra uyuşuk durumdayken otuz ya da kırk tane alıncaya kadar devam ettin.”

“Söylesene, neden böyle aptalca bir şeyi yapmak isteyeyim?”

“Bilmiyorum,” dedi Montag.

Mildred kocasının gitmesini bekliyordu besbelli. “Yapmadım, milyarlarca yıl geçse bile asla,” dedi.

“Peki, öyle diyorsan öyle olsun.”

Mildred, “Kadın da böyle diyor,” diyerek senaryosuna döndü.

“Öğleden sonra televizyonda ne var?” diye sordu bıkkınlıkla Montag.

Mildred senaryosundan başını kaldırıp bir daha bakmadı. “On dakika içinde duvardan duvara ekranda gerçekleşen bir oyun bu. Benim bölümümü bu sabah göndermişler. Birkaç kutu kapağı göndermiştim onlara. Bir bölümü eksik olarak senaryoyu yazmışlar. Yepyeni bir fikir. Evdeki kişi, yani ben, eksik bölümüm. Oyun o bölüme gelince, hepsi bana bakacaklar ve ben de cümleleri söyleyeceğim. İşte burada, örneğin adam diyor ki: ‘Bütün bu fikir için sen ne düşünüyorsun, Helen?’ Sahnenin ortasında oturup bana bakacak. Ben de diyeceğim ki:” –sustu ve parmağını satırların altında gezdirdi– “‘Bence çok iyi!’ Sonra oyun sürecek, ‘Sen de hemfikir misin, Helen?’ diye sorana kadar. Ben de, ‘Elbette,’ diyeceğim. Eğlenceli değil mi, Guy?”

Montag holde durmuş ona bakıyordu.

“Gerçekten eğlenceli,” dedi karısı.

“Oyunun konusu ne?”

“Sana şimdi anlattım. İşte şu kişiler var, adları Bob, Ruth ve Helen.”

“Evet?”

“Gerçekten eğlenceli. Dördüncü duvarı da satın alıp monte ettirirsek, daha da eğlenceli olur. Dördüncü duvarın sökülüp duvar TV’si olabilmesi için ne kadar zamanda para biriktirebiliriz? Sadece iki bin dolar gerekiyor.”

“Bu benim yıllık gelirimin üçte biri.”

“Ama sadece iki bin dolar,” diye tekrarladı Mildred. “Bazen beni de düşüneceğini sanırdım. Eğer dördüncü duvarımız olursa, bu oda bizim değil de egzotik insanların odaları gibi olur. Bazı şeyler olmasa da, idare edebiliriz.”

“Zaten üçüncü bölümü ödemek için bazı şeyleri eksik yaşıyoruz. Daha iki ay oldu yaptıralı, hatırlıyor musun?”

“Hepsi bu kadar mıydı?” Uzunca bir süre oturduğu yerden ona baktı. “Peki, güle güle sevgilim,” dedi.

“Hoşça kal,” dedi Montag. Sonra durdu ve dönerek, “Oyunun sonu mutlu mu bitiyor?” diye sordu.

“Oraya kadar okumadım.”

Montag geldi, son sayfayı okudu, başını salladı, kâğıtları katladı ve karısına geri verdi. Yağmur yağarken evden dışarı çıkıp yürüdü.

Yağmur incelmeye başlamıştı ve kız başı yukarıda, kaldırımın orta yerinden yürüyordu, yüzüne tek tük damlalar düşüyordu. Montag’ı gördüğü zaman gülümsedi.

“Merhaba!”

Montag da, “Merhaba,” dedi ve sonra, “Şimdi ne yapmaya çalışıyorsun?”

“Ben hâlâ çılgınım. Yağmur çok güzel. Yağmurda yürümeye bayılıyorum.”

“Ben pek hoşlanacağımı sanmıyorum,” dedi Montag.

“Deneseydin, hoşlanabilirdin.”

“Hiç denemedim.”

Kız dudaklarını yaladı. “Yağmurun tadı bile güzeldir,” dedi.

“Sen ne yaparsın, gezinip, etrafındaki her şeyi bir kez dener misin?”

“Bazen iki kez,” dedi ve elindeki bir şeye baktı.

“Orada ne var?” diye sordu Montag.

“Sanırım yılın son karahindiba çiçeği bu. Mevsimin sonunda çimlerin arasında bunu bulabileceğimi sanmıyordum. Çenenin altına hiç sürüldüğünü duydun mu? Bak.” Gülerek çenesine çiçeği sürttü.

“Niçin?” diye sordu Montag.

“Eğer tozları yapışırsa, bunun anlamı ben âşığım. Yapıştı mı?”

Montag’ın bakmaktan başka yapabileceği bir şey yoktu.

“Evet?” dedi kız.

“Çenenin altı sapsarı.”

“İyi. Şimdi *sen* dene.”

“Bende olmaz.”

“İşte,” diyerek kız karahindiba çiçeğini Montag’ın çenesinin altına sürmüştü bile. Montag geri çekildi, kız gülüyordu. “Dur, kımıldama!”

Kız eğilip çenesinin altına baktı ve kaşlarını çattı.

"Eee?" dedi Montag.

"Ne ayıp," dedi kız. "Sen hiç kimseye âşık değilsin."

"Evet, âşığım!"

"Hiç belli olmuyor."

"Hem de çok âşığım!" Montag yüzüne sözcüklere uygun bir anlam vermeye çalıştı, ama öyle bir yüz yoktu. "Âşığım."

"Oh, lütfen öyle bakma."

"O karahindiba çiçeğinde suç," dedi Montag. "Hepsini kendinde kullandın, bana tozu kalmadı, bende işe yaramadı."

"Tabii ki, bundan olmalı. Şimdi seni üzdüm, bunu görebiliyorum. Üzgünüm, gerçekten üzgünüm." Kız Montag'ın dirseğine dokundu.

"Hayır, hayır," dedi Montag. "Ben iyiyim."

"Gitmeliyim, beni bağışladığını söyle. Bana kızmanı istemem."

"Kızgın değilim. Üzgün, evet."

"Şimdi psikiyatristimi görmeye gitmeliyim. Onlar beni *gönderiyorlar.* Söylemek için bir şeyler uyduruyorum. Benim için ne düşündüğünü bilmiyorum. Benim bildik bir soğan olduğumu söylüyor! Ben de onu kabuklarımı soymakla uğraştırıyorum."

"Senin bir psikiyatriste ihtiyacın olduğuna inanmaya başladım," dedi Montag.

"Sen buna inanmıyorsun!"

Montag bir soluk aldı, bıraktı ve, "Hayır inanmıyorum," dedi sonunda.

"Psikiyatrist, niçin dışarı çıktığımı, ormanda bisikletle dolaştığımı, kuşları seyrettiğimi ve kelebekleri topladığımı bilmek istiyor. Bir gün sana koleksiyonumu göstereceğim."

"İyi olur."

"Onlar bütün vaktimi nasıl geçirdiğimi bilmek istiyorlar. Bazen sadece oturup *düşündüğümü* söylüyorum. Fakat ne düşündüğümü anlatmıyorum. Onları kızdırıyorum. Bazen de başımı böyle yukarı kaldırıp, yağmur tanelerinin ağzımın içine düşmesinden hoşlandığımı anlatıyorum. Aynı şarap tadı var. Sen hiç denedin mi?"

"Hayır, ben..."

"Beni *bağışladın*, değil mi?"

"Evet." Montag konuyu düşündü. "Evet, bağışladım. Nedenini Tanrı bilir. Tuhafsın, insanı kızdırıyorsun, yine de kolay bağışlanıyorsun. On yedi yaşında olduğunu söylemiştin, değil mi?"

“Evet, gelecek ay.”

“Ne kadar garip, ne kadar tuhaf. Benim eşim otuz yaşında, bazen sen ondan daha yaşlı gibisin. Bunun içinden çıkamıyorum.”

“Siz kendiniz de biraz tuhafsınız, Bay Montag. Bazen sizin itfaiyeci olduğunuzu unutuyorum bile. Şimdi sizi yeniden kızdırabilir miyim?”

“Devam et.”

“Nasıl başladı bu? Nasıl girdiniz bu işe? Bu işi nasıl seçtiniz ve bu mesleğe sahip olmayı nasıl düşündünüz? Siz diğerlerine benzemiyorsunuz. Birkaçını tanımıştım, *biliyorum.* Konuşurken, yüzüme bakıyorsunuz. Dün gece ay hakkında bir şeyler söylediğimde, aya baktınız. Diğerleri bunu asla yapmazdı. Diğerleri ben konuşurken, terk edip giderdi. Ya da tehdit ederlerdi. Kimsenin bir başkasına ayıracak zamanı yoktur. Bana katlanan ender kişilerden birisin. İşte bu yüzden senin itfaiyeci olman çok garip. Sana pek uymuyor, her nasılsa.”

Montag bedeninin ikiye, bir bölümünün sıcağa, bir bölümünün soğuğa, bir bölümünün yumuşaklığa, bir bölümünün sertliğe bölündüğünü hissetti. Titreyen ve titremeyen iki yan üst üste durmuş birbirini öğütüyordu.

“Randevuna koşsan iyi olur,” dedi Montag.

Ve kız onu orada yağmurda dururken bıraktı, koşarak uzaklaştı. Montag uzunca bir süre sonra kımıldayabildi.

Sonra yavaş yavaş yürüdü, başını birkaç saniye için yağmura doğru kaldırdı ve ağzını açtı...

Mekanik Tazı, itfaiye merkezinin karanlık köşesinde hafifçe sesler çıkaran, hafif hafif titreyen, rahatsız etmeyecek biçimde aydınlatılmış köpek kulübesinde uyuyordu, ama uyuyor sayılmazdı; yaşıyordu, ama yaşıyor sayılmazdı. Sabahleyin soluk bir ışık, açık gökyüzünden gelen ay ışığı, büyük camdan geçerek, belli belirsizce titreyen yaratığın pirinç, bakır ve çelik kısımlarında, oraya buraya dokunuyordu. Işık yakut rengi cam parçalarına çarpıyor; lastik doldurulmuş pençelerin üzerinde bir örümceğin bacakları gibi yükselen sekiz bacağı tatlı tatlı titreten yaratığın naylon burun deliklerindeki ince, duyarlı tüyler üzerinde parlıyordu.

Montag pirinç direkten kaydı. Dışarı çıkarak şehre baktı ve bulutlar tümüyle dağılmıştı, bir sigara yaktı, eğilerek geri geldi ve Tazı’ya baktı. Balında zehir azgınlığı, cinneti ve kâbusu olan, kırlardan eve gelmiş kocaman bir arı gibiydi, vücudu çok zengin çiçek özüyle dolu ve uyuyarak kötülükleri içinden atıyordu şimdi.

“Merhaba,” diye fısıldadı Montag. Her zamanki gibi hem ölü, hem diri olan hayvandan etkilenmişti.

Gece her şey sıkıcı bir hal aldığında, ki bu her gece olurdu, adamlar pirinç direkten kayarlar, Tazı’nın burun sistemine doğru verileri girerler, itfaiye binasının alanındaki sıçanları, bazen tavukları ve bazen de zaten boğulması gerekecek kedileri bırakıverirlerdi; Tazı öncelikle hangisini yakalayacak diye bahse tutuşurlardı. Hayvanlar salınmıştı. Üç saniye sonra, oyun tamamdı, sıçan, kedi veya tavuktan birisi alanın yarı yerinde yakalanmıştı. Tazı’nın burnundan çıkan, içi boş on santimlik bir çelik iğne pençelerin sıkıca kavradığı hayvana morfin ya da prokain enjekte ediyordu. Rehine yanıp kül olacağı makineye atılmıştı. Yeni bir oyun başladı.

Bunlar olurken, Montag daha çok geceleri üst katta kalırdı. İki yıl oluyordu, en iyilerinden biriyle bahse girmiş, bir haftalık ücretini kaybetmişti. Mildred’ın çılgınca öfkesiyle karşı karşıya kalmıştı, öfkeden damarları kabarmış, yüzü kıpkırmızı olmuştu. Oysa bu gece, ranzasında duvara dönük yatmış, aşağıdan gelen çığlıkları, kahkahaları, sıçanların tıkırtılarını, farelerin ciyaklamalarını, çiğ ışıkta bir pervane gibi sıçrayarak, kurbanını bulup yakalayan, iğnesini sokan ve bir düğmeye basılmışçasına ölmek üzere kulübesine dönen Tazı’nın gölge gibi izleyen, hareketli sessizliğini dinliyordu.

Montag burnuna dokundu.

Tazı hırladı.

Montag geri sıçradı.

Tazı kulübesinde yarı doğruldu, birden canlanan göz kürelerindeki yeşil-mavi neon ışığıyla ona baktı. Tekrar hırladı, sesi garip bir elektrikli cızırtı, kızartma sesi, bir metal kazınması, şüpheyle yıllanmış paslı bir çarkın dönüşünü andırıyordu.

“Hayır, hayır oğlum,” dedi Montag yüreği çarparak

Gümüş iğnenin havada iki santim uzadığını gördü; çekiliyor, uzuyor, çekiliyordu. Hayvan hırlamayı kesmiş, ona bakıyordu.

Montag geri geri gitti. Tazı, kulübesinden dışarı bir adım attı. Montag bir eliyle pirinç direği yakaladı. Direk, yukarı doğru kayarak onu tavandan dışarı sessizce çıkardı. Üst katın yarı aydınlanmış kısmına adımını attı. Titriyordu, yüzü yeşilimsi beyazdı. Aşağıda, köpek, inanılmaz sekiz böcek ayağının üzerine çökmüş, kendi kendine homurdanıyordu, façetalı gözleri ise huzur bulmuştu.

Montag atlama deliğinin yanında durdu, korkusunun geçmesini bekliyordu. Arkasındaki masada dört adam yeşil ışık altında kâğıt oynuyorlardı. Ona bir an için göz attılar, ama hiçbir şey söylemediler. Yalnızca yüzbaşı şapkalı, şapkasında Anka kuşu işareti bulunan adam, sonunda, dayanamayarak, ince elinde kartlarla upuzun odanın karşısından konuştu.

"Montag?"

"O benden *hoşlanmıyor,*" dedi Montag.

"Ne, Tazı mı?" Yüzbaşı elindeki kartları inceledi.

"Boş ver. O ne sever ne de sevmez. O sadece 'işler'. Balistikteki bir ders gibi. Bizim karar verdiğimiz bir rotası vardır. O takip eder, hesaplar, hedefi bulur ve iş bitirir. Bakır tellerden, pillerden ve elektrikten başka bir şey değil."

Montag yutkundu. "Hesaplayıcıları her kombinasyon için, şu kadar amino asit, sülfür, bu kadar yağ ve alkalin için ayarlanabilir, doğru mu?"

"Bunu hepimiz biliyoruz."

"Bütün bu kimyasal dengeler ve yüzdelerimizin hepsi aşağıdaki dosyada kayıtlı. Tazı'nın 'hafıza'sında bir kimsenin, bir kombinasyon hazırlaması kolay, bir parça amino asit belki. Hayvanın bana yaptığını açıklayabilir bu. Bana tepki gösterdi."

"Git işine," dedi Yüzbaşı.

Rahatsız olmuştu, ama tümüyle kızmamıştı. "Birisi tarafından 'belleği' gerektiği şekilde ayarlanmıştı ve ben dokununca hırladı."

"Böyle bir şeyi kim yapar?" diye sordu Yüzbaşı. "Burada senin bir düşmanın yok, Guy."

"Bildiğim kadarıyla yok."

"Yarın teknisyenlerimize Tazı'yı kontrol ettiririz."

"Beni korkutması ilk kez olmuyor," dedi Montag. "Geçen ay iki kez olmuştu."

"Onarırız. Endişe etme."

Fakat Montag kımıldamadı; evindeki holde vantilatörün ızgaralarını ve arkasında saklı duran şeyi düşünüyordu. Eğer burada itfaiye merkezindeki birisi vantilatör hakkında bir şey biliyorsa, Tazı'ya "söylemiş" olamaz mıydı?

Yüzbaşı atlama deliğinin yanına geldi ve Montag'a soran gözlerle baktı.

"Sadece düşünüyordum," dedi Montag. "Tazı geceleri ne düşünür acaba? Gerçekten canlanıp üzerimize mi geliyor? Beni ürkütüyor."

“Bizim düşünmesini istemediğimiz hiçbir şeyi düşünemez o.”
“Çok üzücü,” dedi Montag sessizce. “Çünkü ona bütün öğrettiğimiz, anlamak, bulmak, öldürmek. Eğer bütün öğrenebileceği bunlarsa, ne utanç verici.”
Beatty burnundan soludu, yavaşça. “Canı cehenneme! O çok iyi bir zanaat ürünü, her zaman kendi hedefini garantili bulan, isabet ettiren bir tüfek sadece.”
“İşte bu yüzden,” dedi Montag. “Gelecek seferki kurban ben olmak istemiyorum.”
“Niçin? Bazı şeylerden suçluluk mu duyuyorsun?”
Montag çabucak baktı.
Beatty ayakta durmuş ısrarla kendisine bakıyordu, ağzını açıp çok hafifçe ona gülmeye başladı.

Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi gün. Kaç kez evinin dışına çıktığında Clarisse de dünyanın bir yerlerinde, oluyordu. Bir kez ceviz ağacını silkelerken gördü onu, bir kez çimenlerin üzerinde mavi bir süveter örerken gördü, üç dört kez kapısının önünde çiçek demetleri veya küçük bir torba kestane veya beyaz bir kâğıda iğnelenmiş sonbahar yapraklarını kapısına iliştirilmiş buldu Montag. Her gün köşeye kadar Clarisse onunla yürüdü. Bir gün yağmur yağıyordu, ertesi gün hava açıktı. Diğer bir gün rüzgâr sert esiyordu. Bir sonraki gün hava durgun ve ılıktı, durgun günün ertesi günü ise yazın en sıcak günlerinden biri gibiydi ve Clarisse, öğleden sonra geç saatlere kadar güneşte yüzünü yaktı.
Bir keresinde, metronun girişinde, “Neden acaba,” dedi Montag, “seni uzun yıllardan beri tanıyormuş gibiyim?”
“Çünkü senden hoşlanıyorum,” dedi Clarisse, “ve senden hiçbir şey istemiyorum. Çünkü birbirimizi tanıyoruz.”
“Kendimi yaşlı ve tıpkı bir baba gibi hissetmeme neden oluyorsun.”
“O halde açıklamalısın,” dedi Clarisse, “eğer çocukları bu kadar çok seviyorsan, niçin benim gibi bir kızın olmadı senin?”
“Bilmiyorum.”
“Şaka yapıyorsun.”
“Yani...” Montag durdu ve başını salladı. “Şey, karım, o... o hiç çocuk sahibi olmak istemedi.”
Clarisse gülmeyi bıraktı. “Üzgünüm. Benimle gerçekten dalga geçtiğini sanmıştım. Ben bir budalayım.”

“Hayır, hayır,” dedi Montag. “İyi bir soruydu. Uzun zamandır kimse bunu soracak kadar umursamamıştı. İyi bir soruydu.”

“Haydi başka bir şeyden konuşalım. Sen hiç kuru yaprakları kokladın mı? Tarçın gibi kokmazlar mı? Al. Kokla.”

“Hey, evet, bir bakıma tarçın gibi kokuyor.”

Clarisse parlak koyu renk gözleriyle ona baktı. “Sen hep şaşırıyorsun.”

“Bunlar için hiç zamanım olmadı-”

“Sana anlattığım gibi, tabelaların boylarının nasıl uzatılmış olduğuna baktın mı?”

“Zannederim. Evet.” Gülmek zorunda kaldı.

“Gülüşün eskisinden daha hoş.”

“Öyle mi?”

“Çok daha rahatlamış.”

Montag kendini rahat ve huzurlu hissetti. “Niçin okuluna gitmiyorsun? Her gün etrafta aylak aylak gezerken görüyorum seni.”

“Ah, onlar benim eksikliğimi hissetmezler,” dedi Clarisse. “Ben anti-sosyalim, öyle diyorlar. Onların arasına karışmıyorum. Çok garip. Ben aslında çok sosyal biriyim. Bu tümüyle, sosyalle ne kastettiğinize bağlıdır, değil mi? Bana göre sosyal demek, bu gibi şeyler hakkında konuşmak demektir.” Ön bahçedeki ağaçtan dökülen kestaneleri çatırdattı. “Ya da dünyanın ne kadar tuhaf olduğundan söz etmektir. İnsanlarla birlikte olmak güzel. Fakat bir grup insanı bir araya getirerek, sonra da benim konuşmama izin vermemek sosyallik değildir bence. Ya sence? Bir saat televizyon dersi, bir saat basketbol veya beyzbol ya da koşu, diğer bir saat çalgı uyarlama tarihi dersi veya resim ve yine spor, fakat biliyor musun biz asla soru soramayız veya çoğunluğumuz yapamaz; onlar cevapları sana boca ederler, *bing, bing, bing* ve biz dört saat daha orada oturup film-öğretmeni seyrederiz. Bu benim için hiç de sosyal değil. Bir sürü huniler, içlerine su boşaltılıyor, altlarından dökülüyor, onlar bize bunun şarap olduğunu söylüyor, oysa değil. Günün sonunda, bizi o kadar yoruyorlar ki, hiçbir şey yapamadan yatağa girmek, çevredekilere sataşmak için lunaparka gitmek, büyük çelik topla cam kırılan yerde camları kırmak, araba parçalanan yerde arabaları parçalamaktan başka bir şey yapamıyoruz. Ya da arabalada caddelerde yarış yapmak, sokak ışıklarının direklerine en yakın kim geçecek diye denemek, ‘korkak’ oynamak ve ‘jant kapaklarına çarpmak’tan başka. Sanırım benim için her söyledikleri doğru. Hiç arkadaşım yok. Bunun da benim anormal olduğumu kanıtladığı varsayılıyor. Fakat

tanıdığım herkes bağırıyor vahşiler gibi, dans ediyor ya da birbirini dövüyor. Dikkat ettin mi, bugünlerde insanlar birbirlerini nasıl incitiyorlar?"

"Çok yaşlı biri gibi konuşuyorsun."

"Bazen yaşlıyım. Benim yaşımdaki çocuklardan korkuyorum. Birbirlerini öldürüyorlar. Hep böyle mi olageldi? Amcam aksini söylüyor. Sadece geçen yıl, altı arkadaşım vuruldu. On tanesi araba çarpmasıyla öldü. Onlardan korkuyorum. Korktuğum için onlar da benden hoşlanmıyorlar. Amcam diyor ki, büyükbabası çocukların birbirlerini öldürmedikleri zamanı hatırlarmış. Fakat bu, onların her şeyinin farklı olduğu çok eski günlerdeymiş. 'Onlar sorumluluğa inanırlardı,' diyor amcam. Biliyor musun, ben sorumluluğa inanırım. Yıllar önce hak ettiğimde, kıçıma şaplağı yerdim. Evin tüm alışverişini yapar ve ellerimle evi temizlerdim de.

"Fakat hepsinden çok," dedi Clarisse, "insanları izlemeyi severim. Bazen bütün gün metroya biner, onlara bakar ve onları dinlerim. Yalnızca kim olduklarını, ne istediklerini ve nereye gittiklerini kestirmek isterim. Bazen lunaparka gider, gece yarısı şehrin sınırında yarıştıklarında jet arabalara binerim. Onlar sigortalı olduğu sürece polis pek ilgilenmez. Herkesin on binlik sigortası olduğu sürece, herkes hayatından memnun. Bazen gezinirim ve metrolarda insanları dinlerim. Ya da büfelerde dinlerim ve biliyor musun neyi?"

"Neyi?"

"İnsanlar hiçbir şey konuşmuyorlar."

"Hayır, konuşmaları *gerek!*"

"Hayır, hiçbir şey konuşmuyorlar. Çoğunlukla, arabaların, elbiselerin ve yüzme havuzlarının isimlerini sayıyorlar ve ne kadar harika olduklarını söylüyorlar. Hiç kimse diğerlerinden farklı bir şey söylemiyor. Çoğu zaman kafelerde, şaka makineleriyle oynarlar ve çoğunlukla aynı şakalardır ya da müzikli duvarın ışıkları yanar ve tüm renkli şekiller aşağı yukarı iner çıkar, fakat sadece renkler, soyut hepsi. Müzelerde *hiç* bulundun mu? Hepsi soyut. İşte, şimdi olanlar bunlar. Amcam bir zamanlar farklı olduğunu söylüyor. Eski zamanlarda bazen resimler bir şeyler söylermiş, hatta *insanları* bile gösterirmiş."

"Amcan söylüyor, amcan söylüyor. Amcan olağanüstü bir adam olmalı."

"Öyle, elbette öyle. Şey, ben artık gitmeliyim. Hoşça kal, Bay Montag."

"Hoşça kal."

“Hoşça kal...”
Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi gün; itfaiye merkezi.
“Montag, sen ağaca uçan kuş gibi direğe tırmanıyorsun.”
Üçüncü gün.
“Montag, bu kez arka kapıdan geldiğini gördüm. Tazı seni rahatsız mı ediyor?”
“Hayır, hayır.”
Dördüncü gün.
“Montag, komik ve tuhaf bir şey. Bu sabah anlatılırken işittim, Seattle’da bir itfaiyeci, kendi kimyasal bileşiği için mekanik Tazı’yı kurmuş ve onu bırakmış. Ne tür bir intihar dersin buna?”
Beş, altı, yedi gün.
Ve sonra Clarisse gitti. Montag o öğleden sonrada ne vardı anlayamadı. Ama Clarisse’i hiçbir yerde göremiyordu. Çimenler boştu, ağaçlar boştu, cadde boştu ve onu özlediğini, hatta aradığını anlayamadı, metroya vardığı zaman gerçeği anladı, içinde belli belirsiz bir tedirginlik vardı. Bir sorun vardı, günlük düzeni bozulmuştu. Basit bir düzen, doğru, birkaç gün içinde kurulmuş ve yine de... Neredeyse geriye dönüp aynı yolu yeniden yürüyecek, onun geriye dönmesi için zaman yaratacaktı. Emindi ki, aynı yolu geri yürürse her şey yeniden yoluna girecekti. Fakat çok geçti, trenin gelişi bu plana bir nokta koydu.
Kâğıtların sallanması, ellerin hareketi, göz kapaklarının kımıldayışı, itfaiye merkezinin tavanındaki zaman göstergesinin sesi “...1.35. Perşembe sabahı, 4 Kasım, ...1.36...1.37...” Oyun kâğıtlarının, yağlı masa yüzeyindeki şakırtıları, hepsinin sesi Montag’a geliyordu. Kapalı gözlerine, etrafına kurduğu bir anlık engele rağmen hepsini duyuyordu. İtfaiye merkezindeki, pirinç renklerinin, altın, gümüş paraların renklerinin ışıldayışlarını ve parlayışlarını, sessizliklerini hissedebiliyordu. Masanın karşısında oturan görünmez adamlar kâğıtları için iç çekiyorlar, bekliyorlar. “...1.45...” Gösterge, hâlâ soğuk bir yılın soğuk bir sabahının soğuk bir saatini homurdanıyordu.
“Neyin var, Montag?”
Montag gözlerini açtı.
Bir yerlerden radyo mırıldanıyordu. “...Savaş her an ilan edilebilir. Bu ülke kendini savunmak için hazır beklemektedir...”
Sabahın karanlık gökyüzünden geçerken tek tonda çıkardığı sesle bir jet uçağı binayı titretti.

Montag gözlerini kırptı. Beatty, müzedeki bir heykelmiş gibi ona bakıyordu. Her an, Beatty, yanına gelerek, dokunarak, suçluluğunu, tedirginliğini keşfedebilecekti. Suç. Hangi suçtu bu?

“Senin sıran, Montag?”

Montag binlerce gerçek, on binlerce hayali yangınla yüzleri yanmış bu adamlara baktı. Yaptıkları iş yanaklarını pembeleştirmiş, gözlerine ışık vermişti. Bu adamlar, sonsuza dek yanan kara pipolarını yakarken, platin çakmaklarının alevine gözlerini dikip bakarlardı. Mangal kömürü gibi saçları, is rengi kaşları ve sinekkaydı tıraşlı olmalarına rağmen mavimsi kül rengi lekelenmiş yanaklarıyla yangınların izini taşıyorlardı. Montag başlayacak oldu, ağzını açtı. Kara saçları, kara kaşları, ateşli bir yüzü ve mavi-çelik tıraşlı fakat tıraşsız görünüşlü olmayan hiçbir itfaiyeci görmemişti? Tüm bu adamlar kendisinin aynadaki suretleriydi! Tüm bu itfaiyeciler, kötü alışkanlıklarının yanı sıra görünüşlerine göre de mi seçiliyorlardı? Kül ve köz renkleri, sürekli yanan pipolarının yanık kokuları. Yüzbaşı Beatty orada, tütün dumanından oluşan fırtına bulutları arasında kalktı. Beatty yeni bir tütün paketi açtı, selofan kâğıdını buruşturduğunda yangın sesini andırıyordu.

Montag kendi elindeki kâğıtlara baktı. “Ben- Ben düşünüyordum da. Geçen haftaki yangında kütüphanesinin icabına baktığımız adam... Ona ne oldu?”

“Çığlıklar arasında tımarhaneye götürdüler.”

“O deli değildi ki.”

Beatty sessizce kâğıtlarını düzenledi. “Devleti ve bizi kandırabileceğini düşünen herhangi bir kimse delidir.”

“Gözümün önüne getirmeye çalışıyordum,” dedi Montag. “Nasıl bir duygudur acaba? Yani itfaiyeciler *bizim* evlerimizi ve *bizim* kitaplarımızı yaksalar.”

“Bizim kitaplarımız yok ki.”

“Fakat olsaydı.”

“Senin *var* mı?”

Beatty yavaş yavaş gözlerini kırpıştırdı.

“Hayır.” Montag, onların arkasında, milyonlarca yasaklanmış kitabın listesinin bulunduğu duvara gözünü dikip baktı. Adları, su yerine gazyağı püskürten hortumunun ve baltasının altında ateşe atılıp yandılar. “Hayır.” Fakat kafasının içinde, evdeki vantilatörün ızgarasından, serin bir rüzgâr esmeye, hafif hafif yüzüne vurmaya başlamıştı. Tekrar kendini, yeşil bir

parkta, yaşlı bir adamla, çok yaşlı bir adamla konuşurken gördü, parktan esen rüzgâr da soğuktu.

Montag durakladı, “Bu hep böyle miydi? itfaiye merkezi, bizim işimiz? Yani, şey, bir zamanlar...”

“Bir zamanlar!” dedi Beatty. “*Bu* ne biçim söz?”

Aptal, dedi Montag kendi kendine, ele vereceksin. Son yangında, bir peri masalı kitabından tek bir satıra göz atmıştı. “Yani,” dedi Montag, “eski günlerde, evlerin yangına karşı tümüyle korunamadığında-” Birden kendinden çok genç birinin sesiyle konuştuğunu fark etti. O ağzını açmıştı ve Clarisse McClellan konuşuyordu, “İtfaiyeciler yangınları başlatmak yerine *engel* olamazlar mıydı?”

“Bu harika işte.” Stoneman ve Black, Amerikan itfaiyesinin tarihsel bilgilerini içeren yönetmelik kitabını, Montag’ın önüne okusun diye sürdüler, uzun zamandan beri aşina olmasına rağmen okudu.

> “Kolonilerde, İngiliz etkisinde kalan kitapların yakılması için 1790’da kurulmuştur. İlk İtfaiyeci: Benjamin Franklin.”

> KURAL 1. Alarma çabuk cevap ver.
> 2. Ateşi çabuk başlat.
> 3. Her şeyi yak.
> 4. Derhal itfaiye merkezine gidip rapor et.
> 5. Başka alarmlar için tetikte bekle.

Herkes Montag’ı izliyordu. O hiç kımıldamadı.

Alarm ötmeye başladı.

Tavandaki zil iki yüz kez kendini titretti. Birdenbire dört boş sandalye kaldı. Kartlar bir kar sağanağı gibi saçıldı. Pirinç direk sarsıldı. Adamlar gitmişlerdi.

Montag rüyadaki bir adam gibi direkten kaydı.

Mekanik Tazı kulübesinde sıçradı, gözlerini yeşil alevler bürümüştü.

“Montag, başlığını unutuyorsun!”

Arkasındaki duvardan başlığını kaptı, koştu, atladı; yola koyulmuşlardı; siren çığlığını ve metal çanlarının güçlü gök gürültüsüne gecenin rüzgârı saldırıyordu.

Şehrin eski bir bölümündeki üç katlı köhne bir evdi, bir yüzyıllık geçmişi vardı, fakat çok yıllar önce tüm evler gibi ince yanmaz plastik kılıfla kaplanmıştı ve yalnızca bu koruyucu kabuk ayakta kalabilmesini sağlamış görünüyordu.

“İşte geldik!”

Araba sert bir frenle durdu. Beatty, Stoneman ve Black kaldırıma atladılar, birdenbire yanmaz yağmurluklarıyla iğrenç ve balon gibi bir görüntüyle ortaya çıktılar. Montag onları takip etti.

Ön kapıyı kırdılar ve bir kadını yakaladılar, gerçi kadın koşmuyor, kaçmaya çalışmıyordu. Sadece ayakta duruyor, bir yandan diğer yana mekik dokuyordu. Sanki başına çok kötü bir şekilde vurulmuş gibi, gözlerini bomboş duvara dikmişti. Dili ağzının içinde hareket ediyor ve gözleri bir şeyleri anımsamaya çalışıyor gibi görünüyordu; sonra anımsadı ve dili tekrar kımıldadı.

“Mertçe davranın, Amir Ridley; İngiltere’de, Tanrı’nın izniyle öyle bir mum yakacağız ki, şu gün, eminim kimse asla söndüremeyecek.”

“Yeter!” dedi Beatty. “Neredeler?”

Şaşırtıcı bir nesnellikle kadının yüzüne tokat attı ve sorusunu yineledi. Yaşlı kadının gözleri Beatty’nin yüzüne dikildi. “Nerede olduklarını siz bilirsiniz, yoksa burada olmazdınız,” dedi kadın.

Stoneman telefon alarm kartını uzattı, arkasındaki kopyasında imzalı şikâyet mektubunda; “Tavan arasından kuşkulanmak için nedenler var: Elm, No 11, Şehir E.B” yazılıydı.

Kadın başharflerini okuyunca, “Bu Bayan Blake olmalı, komşum,” dedi.

“Pekâlâ, arkadaşlar, bulalım şunları!”

Sonra küflü karanlığa daldılar, ellerindeki gümüş baltaları her şeye rağmen kilitli olmayan kapılara doğru savuruyordu, çocuklar gibi sevinçle bağrışıyorlardı. “Hey!” Montag dimdik merdiveni sarsarak tırmanırken, kitaplar üzerine sebil gibi akmaya başladı. Ne kadar elverişsiz bir durum! Önceleri hep bir mumu üflemek gibiydi. Polis önden gider, kurbanlarının ağzını bantlar, sonra da böcek gibi parlak arabalarına adamı kapatıp götürürlerdi, böylece sen gittiğinde boş bir ev bulurdun. Hiç kimseyi incitmezdin, yalnızca *nesneleri* incitirdin. Nesneler de gerçekten incitilemediklerine göre, hiçbir şey hissetmezler ve bağırıp sızlanmazlar, bu kadın gibi bağırıp çağırmaya başlayamayacaklarına göre, daha sonra senin vicdanını rahatsız edecek bir şey olmazdı. Sadece temizlik yapıyordun.

Kapıcı temizliği, aslında. Her şey yerli yerine. Çabuk gazyağını getirin! Kimde kibrit var?

Fakat şimdi, bu gece, birisi hata yapmıştı. Bu kadın ayini bozmuştu. Aşağıdaki kadının korkunç suçlayıcı sessizliğini örtmek için adamlar gereğinden fazla gürültü yapıyorlar, gülüyorlar, şakalaşıyorlardı. Kadın boş odaları suçlamayla kükretti ve onlar içeri daldıklarında burunlarına dolan ince bir suç tozunun çökmesini bekledi. Bu ne kurallara uygundu, ne de doğru. Montag müthiş bir huzursuzluk hissetti. Bu kadın burada, her şeyin ortasında olmamalıydı!

Kitaplar, omuzlarına, kollarına ve yukarı kaldırdığı yüzüne sağanak halinde düşüyordu. Kitaplardan biri, beyaz bir güvercin gibi, uysal kanatlarını çırparak ellerine kondu. Solgun, titrek ışıkta, bir sayfası açıldı, kar beyaz bir tüy gibiydi, sözcükler ince ince yazılmıştı. Tüm bu telaş ve heyecan içinde, Montag sadece bir an, bir satır okuyabilmişti. Fakat kızgın demirle damgalanmış gibi bu satır zihninde şakıyıp durdu. “Öğleden sonra güneşinde zaman uykuya dalmıştı.” O kitabı bıraktı. Hemen, diğer bir kitap ellerine düştü.

“Montag, buraya gel!”

Montag’ın eli bir ağız gibi kapandı. Öfkeli bir adanışla, akılsızca yapılan bir çılgınlıkla kitabı göğsüne bastırdı. Yukarıdaki adamlar tozlu havaya kürekler dolusu dergi savuruyorlardı. Dergiler vurulmuş kuşlar gibi düşüyordu.

Kadın aşağıda, bu cesetlerin arasında, küçük bir kız gibi ayakta duruyordu.

Montag hiçbir şey yapmadı. Her şeyi eli yaptı; eli, kendine ait bir beyinle, vicdanla, her bir titreyen parmağında merakla, hırsızlık yapıyordu. Sonra eli, kitabı kolunun altına soktu, terli koltuk altına iyice sıkıştırdı, aceleyle dışarı, bir sihirbaz marifetiyle boş çıktı! Buraya bak! Masumum! Bak!

O beyaz eline, sarsılarak, bakakaldı. Yakını göremiyormuş gibi elini uzakta tutarak baktı. Körmüş gibi yaklaştırarak baktı.

“Montag!”

Silkelendi.

“Orada dikilip durmasana, budala!”

Kitaplar, kurumaya bırakılmış balık yığınları gibi duruyorlardı. Adamlar dans ediyor, kayıyor ve onların üzerine düşüyorlardı. Onların altın gözlerini kamaştıran kitap adları, düşerek kayboldular.

“Gazyağı!”

Omuzlarına kayışlarla asılmış 451 numaralı tanklardan soğuk sıvıyı pompaladılar. Her kitabı bu sıvıyla kapladılar, odalar dolusu pompaladılar.

Telaşla merdivenleri indiler, Montag gazyağı buğuları içinde onların arkasından sendeleyerek gitti.

“Haydi gel, kadın!”

Kadın kitapların arasında diz çökmüş, ıslak derilere ve mukavvalara dokunuyor, Montag’a suçlayan gözlerle bakarken, kitapların yaldızlı adlarını parmaklarıyla okuyordu.

“Benim kitaplarımı asla alamayacaksınız,” dedi kadın.

“Yasayı biliyorsun,” dedi Beatty. “Senin sağduyun nerede? Kitapların hiçbiri diğerlerine uymuyor. Lanetli bir Babil Kulesi’yle, yıllarca kendini buraya kapatmışsın. Kendine gel! Bu kitaplardaki insanlar asla yaşamadılar. Haydi gel şimdi!”

Kadın başını salladı.

“Bütün ev yanıp kül olacak,” dedi Beatty.

Adamlar paldır küldür kapıya yürüdüler. Kadının yanında duran Montag’a dönüp baktılar.

“Onu burada bırakmıyorsunuz, değil mi?” diye itiraz etti Montag.

“Gelmeyecektir.”

“O halde zorlayın.”

Beatty kapalı tutuşturucuyu tuttuğu elini kaldırdı. “Merkeze dönmek zorundayız. Üstelik bu bağnazlar her zaman intihara kalkışırlar. Bildik bir durum!”

Montag elini kadının dirseğine koydu. “Benimle gelebilirsiniz,” dedi.

“Hayır,” dedi kadın. “Gene de teşekkür ederim.”

“Ona kadar sayıyorum,” dedi Beatty. “Bir, iki.”

“Lütfen,” dedi Montag.

“Gidin,” dedi kadın.

“Üç. Dört.”

“Hadi.” Montag kadını çekiştirdi.

Kadın sakin sakin cevap verdi, “Burada kalmak istiyorum.”

“Beş. Altı.”

“Saymayı durdurabilirsin,” dedi kadın. Kadın bir elinin parmağını açtı ve avucunun içinde bir tek, ince bir nesne vardı.

Sıradan bir mutfak kibritiydi.

Bu manzara, adamların evden koşarak uzaklaşmasına neden oldu. Yüzbaşı Beatty, onurunu korumak için, geri geri yavaşça ön kapıdan çıktı, pembe yüzü gece heyecanlarından ve binlerce yangından yanmıştı, parlıyordu. Tanrım, diye düşündü Montag, ne kadar doğru! Genellikle alarmlar gece gelirdi. Asla gündüz olmazdı. Acaba yangın geceleyin daha güzel göründüğü için mi? Daha görülmeye değer, daha iyi bir gösteri mi? Beatty pembe yüzünde belli belirsiz bir telaşla kapıda göründü sonra. Kadın elindeki tek kibriti çaktı. Gazyağının dumanı her yanını sarmıştı.

Montag sakladığı kitabın, göğsünde, yürek gibi çarptığını hissetti.

"Gidin," dedi kadın, Montag kendisinin geri geri kapıdan dışarı çıktığını fark etti. Beatty'nin ardından, merdivenleri indi, çimenliği geçti, yerdeki gazyağından oluşan incecik yol, kötücül bir sümüklüböceğin izini andırıyordu.

Onları sessizce gözleriyle etkilemek için verandanın önüne çıkan kadın, suskun bir kınayışla, kımıldamadan ayakta duruyordu.

Beatty gazyağını tutuşturmak için parmaklarını oynattı.

Gecikmişti. Montag soluğunu tuttu.

Verandadaki kadın onlara duyduğu horgörüyle, uzanıp kibriti parmaklıklara sürttü.

Bütün caddedeki evlerden insanlar koşarak çıktılar.

İtfaiye merkezine dönünceye kadar yolda hiçbir şey konuşmadılar. Hiç kimse bir diğerine bakmadı. Montag öndeki koltukta Beatty ve Black'le oturuyordu. Pipolarını bile içmiyorlardı. Büyük semenderin ön tarafında dışarı bakarak otururken, yavaşça köşeyi dönüp, devam ettiler.

"Amir Ridley," dedi Montag sonunda.

"Ne?" dedi Beatty.

"Kadın, 'Amir Ridley'," dedi. "Kapıdan girdiğimizde bazı delice şeyler söylemişti. 'Mertçe davranın,' dedi kadın, 'Amir Ridley'. Bir şeyler, bir şeyler, bir şeyler."

"Tanrı'nın izniyle, şu gün İngiltere'de öyle bir mum yakacağız ki, eminim hiç kimse söndüremeyecek," dedi Beatty. Stoneman da, Montag gibi Yüzbaşıya hayretle baktı.

Beatty çenesini sıvazladı. "Latimer adında bir adam 16 Ekim 1555'te Oxford'da, dinsel sapkınlık yüzünden yakılırken, Nicholas Ridley adında bir adama söylemişti bunları."

Montag ve Stoneman, aracın tekerlekleri altında kayan caddeye bakmaya devam ettiler.

“Bir sürü ıvır zıvırla doluyum,” dedi Beatty. “İtfaiye yüzbaşılarının çoğu böyle olmalı. Bazen kendime şaşırıyorum. *Dikkat et,* Stoneman!”

Stoneman aracın frenine bastı.

“Kahretsin!” dedi Beatty. “İtfaiye merkezine döneceğin köşeyi geçtin.”

“Kim o?”

“Kim olabilir?” dedi Montag, karanlıkta kapıyı kapatıp, yaslandı.

Sonunda karısı, “Işığı açsana,” dedi.

“Işık istemiyorum.”

“Yatağa gel.”

Karısının yatakta sabırsızca döndüğünü duydu; yatak örtüsü hışırdadı.

“Sarhoş musun?” dedi karısı.

Her şeyi başlatan eliydi. Önce bir elinin, sonra diğerinin paltosunu açıp çıkarttığını, yere bıraktığını fark etti. Pantalonunu çıkarttı, cehennemdeki karanlığın içine doğru bıraktı. Elleri mikrop kapmıştı, birazdan kollarına da bulaşacaktı. Zehrin bileklerine, dirseklerine, omuzlarına, bir kürek kemiğinden diğerine doğru ilerlediğini, bir kıvılcım gibi atladığını hissedebiliyordu. Elleri canavarca acıkmıştı. Bakışları da acıkmaya başlamıştı, sanki bir şeye, herhangi bir şeye, her şeye bakmalıydılar.

“Ne yapıyorsun?” diye karısı sordu.

Soğuk terli parmaklarındaki kitapla, boşlukta denge bulmaya çalıştı.

Bir dakika sonra karısı, “Hey, odanın ortasında öyle dikilip durmasana,” dedi.

Montag yavaş bir ses çıkardı.

“Ne?” diye sordu karısı.

Montag daha yumuşak sesler çıkardı. Yatağa doğru sendeledi ve soğuk yastığın altına kitabı kabaca itti. Yatağın üstüne düştü, karısı sıçradı, çığlık attı. Montag, karısından çok uzakta odanın öbür ucunda, boş bir denizin ayırdığı soğuk bir adada uzanıyordu. Karısı, Montag’a epey uzun gelen bir süre konuştu, şundan bundan ilk olarak arkadaşının evindeki odada duyduğu, iki yaşında bir çocuğun yarattığı sözcükler gibi, anlamsız, havada kulağa hoş gelen şeyler söyledi. Fakat Montag hiçbir şey söylemedi ve uzun bir süre sonra, ufak tefek sesler çıkarttı, karısının odanın içinde hareket ettiğini fark etti, yatağına geldiğini, üzerine eğilip eliyle yanağına

dokunduğunu hissetti. Montag biliyordu ki, karısı elini yanağından çektiği zaman, elinin ıslak olduğunu anlayacaktı.

Gecenin geç saatlerinde Mildred'a baktı. Uyanıktı. Odanın havasında melodilerin küçük dansları duyuluyordu. Kulaklarına radyosunun kulaklığını takmış, uzak diyarların insanlarını dinliyordu, gözleri açık, tavandaki karanlığın derinlerine bakıyordu.

Eski bir fıkra vardır ya; adamın karısı telefonla o kadar çok konuşurmuş ki, ümitsiz koca en yakın dükkâna koşmuş ve karısına telefonla akşama yemekte ne var diye sormuş? Pekâlâ, öyleyse niçin bir kulaklık alıp radyo kanalıyla geceleri geç saatlerde mırıldanıp, fısıldayıp, bağırıp, haykırıp karısıyla konuşmuyordu? Fakat ne fısıldayacak, ne bağıracaktı? Ne söyleyebilirdi?

Birdenbire karısı yabancı gelmişti, Montag onu tanıdığına inanamadı. Tıpkı gece eve geç gelip yanlış kapıyı açıp, yanlış bir odaya girip, bir yabancıyla yatarak ertesi sabah erkenden kalkıp işine giden sarhoş adamla ilgili olarak insanların anlattığı, hiçbiri akıllıca olmayan diğer fıkralardaki gibi, bir başkasının evindeydi.

"Millie?" diye fısıldadı.

"Ne?"

"Seni ürkütmek istemedim. Öğrenmek istediğim..."

"Evet?"

"Biz ne zaman buluştuk ve *nerede?*"

"Ne için ne zaman buluştuk?" diye sordu.

"Yani, ilk olarak."

Montag karısının karanlıkta kaşlarını çattığını biliyordu.

Montag sorusunu açıkladı. "İlk kez buluşmamız, neredeydi ve ne zaman?"

"Aa, şeydeydi..."

Mildred sustu.

"Bilmiyorum," dedi Mildred.

Montag soğuktu. "Anımsayamıyor musun?"

"Çok uzun zaman oldu."

"Sadece on yıl. Hepsi bu, sadece on!"

"Heyecanlanma, düşünmeye çalışıyorum." Mildred garip bir biçimde güldü ve gülüşü gittikçe yükseldi. "Komik, kocanla veya karınla ne zaman, nerede tanıştığını anımsayamamak ne kadar komik."

Montag yattığı yerde, gözlerine, kaşlarına ve boynunun arkasına yavaş yavaş masaj yapıyordu. Her iki elini gözlerinin üzerine koydu, sürekli bir basınç uyguladı, sanki anılarını yerlerine yerleştiriyordu. Birden, Mildred'la nerede buluştuklarını anımsaması, ömründeki diğer şeylerden daha önemli gibi gelmişti.

"Bu önemli bir şey değil," dedi Mildred. Kalktı, banyoya gitti ve Montag suyun akışını, Mildred'ın yudumlama seslerini duydu.

"Evet, önemli olduğunu sanmıyorum," dedi Montag.

Montag Mildred'ın kaç tablet yuttuğunu saymaya çalıştı. Montag gecenin içinde düz-çizgi şeklindeki ağızlarındaki sigaralarıyla, çinko asit renkli yüzlü iki adamın ziyaretini, elektronik gözlü yılanın gece, taş ve durgun kaynak suyu üzerine kat kat kıvrılarak indiğini düşündü ve karısına seslenmek istedi, *bu gece* ilaçlardan kaç tane aldın? Sonra kaç tane alacaksın ve bilmeyeceksin? Ve her saat böyle devam edecek! Veya belki bu gece öyle olmayacak, yarın gece! Benim bu gece veya yarın gece veya uzunca bir süre herhangi bir gece uyuyamamam; şimdi bu başladı. İki teknisyenin tasasız, dimdik kollarını kavuşturmuş bir şekilde yatağa uzanmış karısının üzerine eğilmiş olduklarını düşündü. Montag o zaman ne düşündüğünü anımsadı, eğer karısı ölseydi, emindi ağlamayacaktı. Çünkü tanımadığı birinin, sokaktaki bir yüzün, bir gazete imgesinin ölümü olacaktı. Aniden her şeyin yanlış olduğunu anladığı için ağlamaya başladı, ölüm için değil, fakat ölüm karşısında *ağlayamadığı* düşüncesi için. Aptal boş bir kadının yanında, aptal boş bir adam. Aç yılan onun içini daha da boşaltıyordu.

Nasıl böyle bomboş olabildin? diye merak etti Montag. Kim içindekini alır? Ve geçen günkü şu berbat çiçek, karahindiba! O her şeyi özetlemişti, değil mi? "Ne ayıp! Hiç kimseye âşık değilsin!" Neden değilim?

Mildred'la arasında bir duvar yok muydu? İşin aslına bakılırsa, şu ana kadar, bir duvar değil, üç duvar vardı ve pahalıydı da. Amcalar, teyzeler, kuzenler, kız yeğenler, erkek yeğenler bu duvarların içinde yaşıyorlardı, şempanzeler gibi anlamsız gürültülü, gürültülü, gürültülü konuşuyorlardı; hiçbir şey, hiçbir şey, hiçbir şey söylemiyorlardı. İlk zamanlarda onları akraba gibi görmeye çalışmıştı. "Louis Amca bugün nasıl?" "Kim?" "Maude Hala?" Mildred'la ilgili anımsadığı en belirgin anısında, gerçekten ağaçsız bir ormanda (ne tuhaf!) küçük bir kız biçimindeydi veya bir düzlükte zamanında ağaçların (ki şekillerinin anısını hissedebilirdin) var olduğu yerde kaybolmuş küçük bir kız gibi 'oturma odası'nın ortasında

oturuyordu. Oturma odası; ne güzel bir adlandırma.[3] Ne zaman içeri girse duvarlar genellikle Mildred'la konuşuyorlardı.

"Bir şey yapılmalı!"

"Evet, bir şey *yapılmalı!*"

"Öyleyse, burada durup konuşmayalım."

"Haydi *yapalım.*"

"O kadar kızgınım ki *tükürebilirim!*"

Neydi bütün bunlar? Mildred söyleyemiyordu. Kim kime kızgındı? Mildred da pek bilmiyordu. Ne yapacaklardı? Öyleyse, dedi Mildred, etrafta bekle ve gör.

Montag görmek için beklemişti.

Duvarlardan ses fırtınaları kopuyordu. Müzik öylesine yüksek volümle üzerine akın etmişti ki, kemikleri iliklerine kadar sallanmıştı; Montag çenesinin titrediğini, gözlerinin kafasının içinde yalpa vurduğunu hissetti. Beyin sarsıntısının kurbanıydı. Bittiğinde, uçurumdan yuvarlanmış biri gibi hissetti kendini. Bir santrifüj makinesinin içinde dönerken, boşluğa dökülen bir şelaleden düşüyor, boşluğa düşüyor, boşluğa, asla yere değemiyor, asla, asla, yere değemiyordu... ve o kadar hızla düşersiniz ki, kenarlara da değemezsiniz... asla, tamamen... değmezsiniz... hiçbir yere.

Gök gürlemesi zayıfladı. Müzik kayboldu.

"Orada," dedi Mildred.

Gerçekten garipti. Bir şeyler olmuştu. Odanın duvarlarındaki insanlar kımıldamadıysa da, hiçbir şey gerçekten yerine oturmamış, birisi çamaşır makinesini çalıştırmış veya dev bir vakumla sizi çekivermiş gibi bir duygu geliyordu.

Müziğin ve mutlak kakofoninin içinde boğuluyordunuz. Montag ter içinde ve baygınlığın eşiğinde odadan çıktı. Onun ardından, Mildred sandalyesine oturdu ve sesler tekrar başladı:

"Eh, şimdi her şey yoluna girecek," dedi bir 'hala'.

"Oh, o kadar da emin olma," dedi bir 'kuzen'.

"Şimdi kızma!"

"Sen."

"Ben mi?"

"Sen delisin!"

"Niçin deliymişim?"

"Çünkü!"

“Hepsi iyi de,” diye feryat etti Montag. “Fakat niye deli oluyorlar? Kim bu insanlar? Kimdir bu adam ve bu kadın? Karı koca mıdırlar? Boşanmışlar mı, nişanlanmışlar mı, ne? Aman Tanrım! *Hiçbir şey* birbiriyle ilgili değil.”

“Onlar,” dedi Mildred. “Yani, onlar... onlar bu kavgayı yaptılar, anlamalısın. Onlar hep çok kavga ederler. Dinlemelisin. Sanırım onlar evli. Evet onlar evli. Neden sordun?”

Eğer üçüncü duvar kısa zamanda dördüncü duvar olmuyorsa, rüya bitiyor ve sonra üstü açık bir arabada, Mildred saatte yüz mil hızla arabayı kasabaya sürüyor, Montag ona bağırıyor, Mildred da ona bağırıyor ve birbirlerinin ne dediğini duymaya çalışıyorlar, ancak arabanın gürültüsünü duyuyorlardı. “En azından hızını minimuma düşür!” diye Montag haykırdı. “Ne?” diye Mildred bağırdı. Montag, “Elli beşe düşür, en aza,” diye bağırdı. “Neyi?” Mildred haykırıyordu. “Hızı!” Montag bağırdı. Mildred saatte hızını yüz beş mile çıkarttı ve Montag’ın nefesi kesildi.

Onlar arabadan indiklerinde, Mildred kulaklarına Deniz Kabuklarını taktı.

Sessizlik. Yalnızca hafif bir rüzgâr esiyordu.

“Mildred.” Montag yatakta döndü.

Montag uzandı ve Mildred’ın kulaklarından küçük müzik böceklerinden birini çekti. “Mildred. Mildred?”

“Evet.” Mildred’ın sesi belli belirsizdi.

Montag kendini sesli-renkli duvarların arasına elektronik olarak yerleştirilmiş yaratıklardan biri gibi hissetti; konuşuyordu, fakat konuşması kristal bariyeri aşamıyordu. Yalnızca pandomim yapabilirdi, ona doğru döner ve görür diye umuyordu. Camdan dolayı birbirlerine dokunamıyorlardı.

“Mildred, sana sözünü ettiğim kızı tanıyor musun?”

“Hangi kız?” Mildred neredeyse uyuyacaktı.

“Bitişikteki kız.”

“Bitişikteki hangi kız?”

“Biliyorsun, şu liseli kız. Adı Clarisse’di.”

“Aa, evet,” dedi karısı.

“Birkaç gündür onu göremiyorum Tam dört gündür. Onu gördün mü?”

“Hayır.”

“Sana ondan bahsetmek istemiştim. Garip.”

“Oh, kimi kastettiğini biliyorum.”

“Bileceğini tahmin ediyordum.”

“Onun,” dedi Mildred karanlık odada.
“Ne olmuş ona?” diye sordu Montag.
“Sana anlatacaktım, unuttum, unuttum.”
“Şimdi anlat. Ne oldu?”
“Sanırım o gitti.”
“Gitti mi?”
“Tüm aile başka bir yere taşındılar. Fakat o temelli gitti. Öldü sanırım.”
“Aynı kızdan söz ediyor olamayız.”
“Hayır. Aynı kız. McClellan. McClellan. Bir araba ezmiş. Dört gün önce. Emin değilim. Fakat sanırım ölmüş. Ailesi de başka yere taşınmış. Bilmiyorum. Ama o ölmüş sanırım.”
“Emin değilsin!”
“Hayır, emin değilim. Oldukça eminim.”
“Niçin bana daha önce söylemedin?”
“Unuttum.”
“Dört gün önce!”
“Tümüyle unutmuşum.”
“Dört gün önce,” dedi Montag, sakin yatarken.
Her ikisi de karanlık odada hareketsiz yatıyordu. “İyi geceler,” dedi Mildred.
Montag hafif bir hışırtı duydu. Mildred’ın elleri kımıldadı. Yastığın üzerindeki peygamberdevesini andıran kulaklıklarına eliyle dokundu. Şimdi tekrar Mildred’ın kulaklarındaydılar, mırıldanıyorlardı.
Montag dinledi, karısı nefesten daha hafif şarkı söylüyordu.
Evin dışında, bir gölge kımıldadı, sonbahar rüzgârı esti ve dindi. Fakat işittiği sessizlikte başka bir şey vardı. Pencerelere çarpan bir soluk gibiydi. O yeşilimsi parlak bir dumanın hafifçe sürüklenişi gibi, kocaman bir ekim yaprağının çimlerin üzerinde yol alışı gibiydi.
Tazı, diye düşündü Montag. Bu gece burada. O şimdi dışarıda. Eğer pencereyi açsaydım...
Montag pencereyi açmadı.

Montag sabahleyin ürperdi ve ateşlendi.
“Hastalanmış olamazsın,” dedi Mildred.
Montag yüksek ateşten gözlerini kapattı. “Evet.”
“Fakat dün gece iyiydin.”
“Hayır, iyi değildim.” Salonda ‘akrabalar’ın bağırışlarını duydu.

Mildred merakla yatağına eğilmişti. Montag onun orada olduğunu hissetti, gözlerini açmadan onu gördü, saçları kimyasal ilaçlarla yanmış, gevrek saman taneleri gibi olmuştu. Gözlerinde bir çeşit gözle görünmeyen fakat gözbebeğinin epey ardında bulunduğundan kuşkulandığı bir perde vardı, rujlu dudakları somurtuktu, bedeni rejim yapmaktan, peygamberdevesi böceği kadar zayıf ve teni beyaz jambon gibiydi. Montag onu daha farklı bir biçimde anımsayamıyordu.

“Bana aspirinle su getirebilir misin?”

“Kalkman gerek,” dedi Mildred. “Öğle oldu. Her zamankinden beş saat fazla uyudun.”

“Oturma odasının duvarlarını kapatır mısın?” dedi Montag.

“Onlar benim ailem.”

“Hasta bir adam için kapatır mısın?”

“Kapatacağım.”

Mildred odadan çıktı ve oturma odasına hiçbir şey yapmadan geri geldi. “Daha iyi mi?”

“Teşekkürler.”

“Bu benim en sevdiğim program,” dedi Mildred.

“Aspirin ne oldu?”

Mildred, “Sen hiç böyle hasta olmamıştın,” diyerek tekrar geri döndü.

“Eh, şu anda hastayım. Bu gece işe gitmeyeceğim. Benim için Beatty’yi ara.”

“Dün gece çok tuhaf davrandın,” diye Mildred dönerken homurdanıyordu.

“Aspirin nerede?” Mildred uzattığında, Montag su bardağına baktı.

“Ah.” Mildred banyoya doğru tekrar yürüdü. “Bir şey mi oldu?”

“Bir yangın, hepsi bu.”

“Ben iyi bir akşamüstü geçirdim,” dedi Mildred banyodan.

“Ne yaparak?”

“Oturma odasında.”

“Ne vardı televizyonda?”

“Programlar.”

“Ne programları?”

“En iyilerinden bazıları.”

“Kim?”

“Aa, biliyorsun ekibi.”

“Evet, ekip, ekip, ekip.” Montag eliyle gözlerindeki ağrının üzerine bastırdı ve gazyağı kokusu onu kusturdu.

Mildred içeri geldi, homurdanıyordu. Şaşırmıştı. “Niçin yaptın bunu?”

Montag üzülerek yere baktı. “Yaşlı bir kadını kitaplarıyla yaktık.”

“Neyse ki halı yıkanabilir bir şey.” Mildred yer paspasıyla temizlemeye başladı. “Dün gece Helen’lere gittim.”

“Şovları kendi oturma odanda izleyemiyor muydun?”

“Elbette, fakat ziyarete gitmek de güzel.”

Mildred oturma odasına gitti. Montag onun şarkı söylediğini duydu.

“Mildred,” diye seslendi Montag.

Geri geldi, şarkı söylüyor, yavaşça parmaklarını şıklatıyordu.

“Bana dün gece hakkında soru sormayacak mısın?” dedi.

“Nesi hakkında?”

“Binlerce kitap yaktık. Bir de kadın yaktık.”

“Yani?”

Oturma odası sesten patlıyordu.

“Dante’nin, Swift’in ve Marcus Aurelius’un nüshalarını yaktık.”

“Aurelius Avrupalı değil mi?”

“Onun gibi bir şey.”

“O bir radikal değil miydi?”

“Hiç okumadım.”

“O bir radikaldi.” Mildred telefonla oynuyordu. “Yüzbaşı Beatty’yi benim aramamı beklemiyorsun, değil mi?”

“Aramalısın.”

“Bağırma.”

“Bağırmıyordum.” Yatağından kalktı, birdenbire öfkelendi, kızardı, titriyordu. Oturma odası sıcak havada kükrüyordu. “Onu arayamam. Hasta olduğumu ona söyleyemem.”

“Neden?”

Çünkü *sen* korkuyorsun, diye düşündü Montag. Çünkü bir dakika sonra olacak konuşmadan, hastalık uyduran bir çocuk gibi korkuyordu. Konuşma şöyle devam edecekti: “Evet, Yüzbaşı, şimdi kendimi daha iyi hissediyorum. Gece saat onda orada olacağım.”

“Sen hasta değilsin,” dedi Mildred.

Montag kendini yatağa bıraktı. Yastığının altına uzandı. Sakladığı kitap hâlâ oradaydı.

“Mildred, nasıl olur acaba? Yani, belki, bir süre için işimden ayrılsam?”

“Her şeyi mi bırakmak istiyorsun? Bu kadar yıllık çalışmadan sonra, bir gece, kadının biri ve onun kitapları yüzünden...”

“Kadını görecektin, Millie!”

“O benim için bir hiç; o kitaplara sahip olmasaydı. Onun sorumluluğu, düşünmesi gerekiyordu. Ondan nefret ediyorum. O seni etkilemiş ve bundan sonra olacakları biliyorsun, dışarı atılırız, evsiz, işsiz, hiçbir şeysiz kalırız.”

“Orada değildin, *görmedin,*” dedi Montag. “Kitaplarda bir şeyler olmalıydı, hayal ederneyeceğimiz şeyler, kadının yanan bir evde kalmasını sağlayacak bir şeyler; orada bir şeyler olmalı. Bir hiç için kalmazsın.”

“Kadın enayiymiş.”

“Kadın senin ve benim gibi mantıklıydı, belki de daha fazla ve biz onu yaktık.”

“Neyse, köprünün altından çok sular geçti.”

“Hayır, su değil, ateş. Sen hiç yanmış bir ev gördün mü? Günlerce duman tüter. İşte, bu yangın bütün ömrüm boyunca sürecek. Tanrım! Bütün gece, kafamda onu söndürmeye çalışıp durdum. Delireceğim neredeyse.”

“İtfaiyeci olmadan önce bunları düşünmeliydin.”

“Düşünmek mi?” dedi Montag. “Seçenek verdiler mi? Büyükbabam ve babam da itfaiyeciydi. Gözüm kapalı, onları takip ettim.”

Oturma odası, bir dans müziği çalıyordu.

“Bugün erken nöbete gideceğin gündü,” dedi Mildred. “İki saat önce gitmeliydin, şimdi farkına vardım.”

“Sadece kadının ölmesi değil,” dedi Montag. “Geçen gece, son on yıldır kullandığım gazyağını düşündüm. Ve kitapları düşündüm İlk kez anladım ki bütün kitapların arkasında bir insan vardı. Her birini bir insan düşünüp yaratmıştı. Bir insan onları kâğıda dökmek için günlerini veriyordu. Ben bunları düşünmeyi bile daha önce asla düşünmemiştim.” Montag yataktan kalktı.

“Adamın ömrü boyunca çevresine ve etrafına bakarak, yaşamı izleyerek yazdığı şeyi, ben geleyim iki dakika içerisinde bum diye yakıp bitireyim.”

“Beni rahat bırak,” dedi Mildred. “Ben bir şey yapmadım.”

“Seni rahat bırakayım! Bütün bunlar çok iyi de, peki ben kendimi nasıl rahat bırakabilirim? Bizim rahat bırakılmaya ihtiyacımız yok. Ara sıra bir şeylerden *gerçekten* rahatsız olmamız gerekiyor. Ne zamandan beri gerçekten böyle rahatsız oldun? Önemli bir şeyler hakkında, gerçek bir şeyler hakkında.”

Sonra Montag sustu, çünkü geçen haftayı hatırlamıştı ve iki beyaz taşa benzeyen gözlerle tavana bakıyordu, yılan gibi olan pompa gözüyle araştırıyor ve iki sabun suratlı adam konuşurken ağızlarındaki sigaraları oynatıyorlardı. Fakat o başka bir Mildred'dı, bu Mildred'ın derinlerinde saklı kalan, çok rahatsız olmuş, gerçekten rahatsız olmuş bir Mildred'dı, bu iki kadın daha önce hiç karşılaşmamıştı. Montag arkasını döndü.

Mildred, "İşte sonunda yaptın," dedi. "Dışarıda, evin önünde bak, kim var?"

"Umurumda değil."

"Anka kuşlu bir araba var ve kolunda turuncu renk bir yılan işlenmiş kara gömlekli bir adam indi, geliyor."

"Yüzbaşı Beauty[4] mi?" dedi Montag.

"Yüzbaşı Beatty."

Montag kımıldamadı, fakat ayakta durmuş hemen önündeki duvarın soğuk beyazlığına bakıyordu.

"Onu içeri al, olur mu? Hasta olduğumu söyle."

"Sen kendin söyle!" Mildred birkaç adım sağa, birkaç adım sola koştu, durdu, ön kapının hoparlörü ismi söyleyince gözleri açıldı yavaş yavaş, Bayan Montag, Bayan Montag, birisi geldi, birisi geldi, Bayan Montag, Bayan Montag birisi burada. Ses kısıldı.

Montag yastığının altındaki kitabın iyice saklandığından emin oldu. Yavaşça yatağına girdi, yarı oturur biçimde, pikesini dizlerinin üzerine yerleştirdi, göğsüne çekti, kısa bir süre sonra Mildred kımıldayıp odadan çıktı, Yüzbaşı Beatty elleri cebinde geziniyordu.

"Akrabalarını sustur," dedi Beatty, Montag ve karısından başka her şeye bakarak.

Bu kez, Mildred koştu. Oturma odasındaki bağırışlar, haykırışlar kesildi.

Yüzbaşı Beatty pembe yüzünde huzurlu bir bakışla, rahat bir koltuğa oturdu, parlak pirinç piposunu hazırlamak zaman aldı ve büyük bir duman bulutu üfledi.

"Sadece, hasta adam nasılmış göreyim dedim."

"Nasıl tahmin ettin?"

Beatty dişetlerinin şekeri andıran pembeliğini ve dişlerinin şekersi beyazlığını göstererek gülümsedi. "Her şeyi gördüm. Gece gelmemek için beni arayacaktın."

Montag yatağın içinde oturdu.

“Pekâlâ,” dedi Beatty, “İşe gelme, izin al!” Elindeki tükenmez kibrit kutusunu inceledi. Kapağında BİR MİLYON YAKIŞ GARANTİLİDİR yazıyordu. Kimyasal kibritleri dalgınlıkla çakmaya başladı. Söndürdü, çaktı, söndürdü, çaktı, birkaç sözcük söyledi, söndürdü. Aleve baktı, üfledi, dumanma baktı. “Ne zaman iyileşeceksin?”

“Yarın. Belki öbür gün. Hafta başında.”

Beatty piposunu tüttürdü. “Her itfaiyeci, er ya da geç buna yakalanır. Onların çarkın nasıl döndüğünü bilmek için anlayışa gereksinimi var. Mesleğimizin tarihçesini bilmeye gereksinim var. Eskiden olduğu gibi acemileri ezberletmiyorlar.” Puf. “Yalnızca yangın şefleri anımsar tarihçeyi, şimdilerde.” Puf. “Seni bu konuda aydınlatacağım.”

Mildred huzursuzlandı.

Beatty’nin kendini toplaması bir dakika aldı ve ne söylemek istediğini yeniden düşündü.

“Bütün bunlar ne zaman başladı, diye soruyordun, bizim işimiz, nasıl ortaya çıktı, nerede, ne zaman? Gerçekten, ben de sana İç Savaş denilen şey civarında başladı, diyebilirim. Gerçi bizim kural kitabımız daha önce kurulduğunu öne sürüyor. Gerçek şu ki, fotoğrafçılık gelene kadar biz pek yol alamadık. Sonra, yirminci yüzyılın başlarında sinema doğdu. Radyo, televizyon. Artık kitleleri olmaya başladı.”

Montag yatağında oturdu, kımıldamıyordu.

“Kitleleri olunca, basitleşmeye başladılar,” dedi Beatty. “Önceleri kitaplar birkaç kişiye çekici gelmişti, şurada, burada, her yerde. Onlar farklı olmayı göze alabiliyorlardı. Dünyada yer çoktu. Fakat sonra gözler, dirsekler ve ağızlada doldu taştı dünya. Nüfus iki, üç, dört kat arttı. Filmler, radyolar, dergiler, kitaplar bir çeşit puding hazırlama yönergesi düzeyine indi, beni anlıyor musun?”

“Sanırım.”

Beatty havaya üflediği dumandan şekillere bakıyordu. “Gözünde canlandır. On dokuzuncu yüzyıl insanı, atları, köpekleri, kedileri, ağır çekim halinde. Sonra, yirminci yüzyılda, kameranı hızlandır. Kitaplar kısaltılmış. Özetler, anahatlar, ufak resimli gazeteler. Her şey komik öykülere, kopuk sonlara dönüşüyordu.”

Mildred başıyla onaylayarak, “Kopuk sonlar,” dedi.

“Klasik yapıtlar kesilip on beş dakikalık radyo oyunlarını, tekrar kesilip, iki dakikalık kitap sütununu dolduruyor, daha da kısalınca sözlük sayfasında on ya da on iki satırlık özet oluyorlardı. Şüphesiz abartıyorum.

Sözlükler başvuru içindi, fakat çoğunun *Hamlet* ile ilgili bütün bilgileri (Montag bu adı şüphesiz bilirsin; Bayan Montag sizin için belki de belirsiz bir ad olabilir Hamlet) dediğim gibi *Hamlet* ile ilgili bütün bilgileri, şunu iddia eden bir kitaptaki bir sayfalık özetten ibaretti: *artık nihayet tüm klasikleri okuyabilirsiniz; komşularınızla âşık atabilirsiniz.* Görüyorsun, çocuk yuvasından üniversiteye, üniversiteden tekrar çocuk yuvasına; işte geçen beş yüzyıldaki entelektüel örüntünüz."

Mildred ayağa kalktı ve odada dolaşmaya başladı, bir şeyleri toplayıp, yerine koyuyordu. Beatty ona aldırmadı ve devam etti:

"Filmi hızlandır, Montag, çabuk. Tıkla? Resim, Bak, Göz, Şimdi, Fiske, Burada, Orada, Çabuk, Adım, Çık, İn, İçeri, Dışarı, Niçin, Nasıl, Kim, Ne, Nerede, Ee? Ya! Pat! Şak! Şaplak, Bing, Bong, Bum! Özetin özeti, özetin özetinin özeti. Politika mı? Bir sütun, iki cümle, bir başlık! Sonra, orta yerde, her şey kaybolur! Yayıncıların, sömürücülerin, radyo-televizyoncuların ellerinde adamın beyni öyle hızlı döndürülür ki, sanki bir santrifüj tüm vakit kaybettiren düşünceleri savurup atar."

Mildred yatak örtüsünü düzeltti. Mildred yastığına hafif hafif vururken Montag yüreğinin ağzına geldiğini hissetti. Şimdi de yastığı alıp güzelce düzeltip yerine koyabilmek için Mildred, omzunu çekiştiriyordu. Belki bağıracak, bakacak ya da eliyle tutup, "Bu nedir?" diye sorup, saf saf kitabı havaya kaldıracaktı.

"Okullar kısaltıldı, disiplin gevşedi, felsefe, tarih, dil dersleri kalktı, İngilizce ve imla gitgide ihmal edilmeye başlandı, en sonunda tümüyle yok sayıldı. Yaşam dolaysız, iş az, eğlence çalışmaktan hemen sonra geliyor. Düğmelere basmaktan, anahtarları döndürmekten, somunları ve cıvataları sıkmaktan başka bir şeyi öğrenmeye ne gerek var?"

"Yastığını düzelteyim," dedi Mildred.

"Hayır!" diye fısıldadı Montag.

"Düğmenin yerini fermuar aldı, insanın gün doğumunda giyinirken düşünecek kadar bile zamanı, bir felsefe saati, dolayısıyla da melankoli saati yok."

"Dur biraz," dedi Mildred.

"Gitsene," dedi Montag.

"Yaşam kocaman bir kıçüstü düşüş oldu, Montag; her şey bam, küt, vay canına!"

"Vay canına," dedi Mildred, yastığı çekiştirirken.

"Tanrı aşkına, beni rahat bırak!" diye sızlandı hırsla.

Beatty'nin gözleri büyüdü.
Mildred'ın eli yastığın arkasında donup kalmıştı. Parmakları kitabın anahatlarından ne olduğunu anlayınca şaşkın şaşkın baktı ve afalladı. Bir soru sormak için ağzını açtı...
"Palyaçolar dışında tiyatroları boşalt, odaları cam duvarlarla kapla, hoş renkler konfeti veya kan ya da likör veya Fransız şarabı gibi hoş renkler duvarlarda aşağı yukarı dans etsin. Beyzboldan hoşlanırsın, değil mi, Montag?"
"Beyzbol iyi bir oyundur."
Şimdi Beatty hemen hemen görünmez olmuş, duman perdesinin arkasında bir yerlerdeki bir ses olmuştu.
"Bu nedir?" diye sordu Mildred, neredeyse memnuniyetle. Montag onun kollarını geri itti. "Buradaki nedir?"
"Otur," diye bağırdı Montag. Mildred öteye fırladı, elleri boştu. "Görüyorsun, konuşuyoruz!"
Beatty hiçbir şey olmamış gibi devam etti. "Bovlingden hoşlanıyorsun değil mi, Montag?"
"Bovling, evet."
"Ya golf?"
"Golf iyi bir oyun."
"Basketbol?"
"İyi bir oyun."
"Bilardo? Futbol?"
"İyi oyunlardır, hepsi."
"Herkese daha çok spor, topluluk ruhu, eğlence düşüyor ve düşünmen gerekmiyor değil mi? Organizasyonlar, organizasyonlar ve üst-organizasyonlar, üst-üst oyunlar. Kitaplarda daha çok karikatür. Daha çok resim. Beyin çok daha az içer. Sabırsızlık- karayollarında bir sürü kalabalık herhangi bir yere, hep bir yerlere, bir yerlere, bir yerlere gidiyor, aslında hiçbir yere gitmiyor. Benzin mültecileri. Şehirler motellere döndü, insanlar göçebe dalgalar gibi bir yerden diğerine, ayın gelgit zamanını izlemeye başladılar, senin öğlen uyuduğun, benimse dün gece yattığım odada bu gece kalarak."
Mildred kapıyı vurarak odadan dışarı çıktı. Oturma odasında 'halalar', 'amcalar'a gülmeye başladı.
"Şimdi uygarlığımızdaki azınlıkları ele alalım. Ne dersin? Nüfus çoğaldıkça azınlıklar artar. Köpekseverlerin, kediseverlerin, doktorların,

avukatların, tüccarların, şeflerin, Mormonların, Baptistlerin, Birlemecilerin, ikinci kuşak Çinlilerin, İsveçlilerin, İtalyanların, Almanların, Teksaslıların, Brooklynlilerin, İrlandalıların, Oregon'dan veya Meksika'dan gelenlerin. Sakın ayaklarına basayım deme. Bu kitaptaki, bu oyundaki, bu televizyon dizisindeki insanların, belirli ressamları, haritacıları, tamircileri temsil ettikleri anlamına gelmiyor. Pazarın büyüdükçe, Montag, daha az anlaşmazlığı kontrol altına alman gerekir, bunu unutma! Tüm küçük azınlıklar, özleriyle birlikte iyi muhafaza edilmelidir. Şeytani düşünceleri olan yazarlar, daktilolarınızı kilitler. Nitekim öyle yaptılar da. Dergiler vanilyalı tapyoka[5] karışımı haline geldi. Kitaplar, kahrolasıca kendini beğenmiş eleştirmenlere göre bulaşık suyuna benzemişti. Eleştirmenler, kitapların satışlarının durmasında şaşılacak bir şey olmadığını söylediler. Oysa halk, ne istediğini bilerek, mutluluktan başları dönerek, çizgi roman kitaplarının daha uzun ömürlü olmasını sağladı. Şüphesiz, üç boyutlu seks dergilerini de. Anladın mı Montag. Devlet'ten tepeden inme bir şekilde gelmedi bunlar. Ne baskı, ne uyarı, ne sansür başlangıçta hiçbiri yoktu, hayır. Bu oyunu, teknoloji, kitlelerin sömürüsü, azınlıkların baskısı devam ettirdi, Tanrı'ya şükür. Bugün, bunların sayesinde, her zaman mutlu kalabileceğin için, çizgi roman kitaplarını, eski iyi itirafları ve ticaret mecmualarını okuma özgürlüğün var."

"Peki, ama itfaiyecilerin ne ilgisi var o zaman?" diye sordu Montag.

"Ah." Beatty piposundan çıkan belli belirsiz dumanın içinde öne doğru eğildi. "Bundan kolay açıklanan ve doğal olan nedir? Okullardan araştırmacılar, eleştirmenler, bilginler ve simgesel yaratıcılar yerine; koşucular, atlamacılar, yarışçılar, aylaklar, açgözler, kapkaççılar, uçucular, yüzücüler çıkınca 'entelektüel' sözcüğü de hak ettiği üzere bir küfür haline geldi. Her zaman bilinmeyenden korkarsınız. Sınıfınızdaki her soruya cevap veren, özellikle 'parlak' arkadaşınızdan, kurşundan putlar gibi oturan diğer tüm öğrencilerin nefret ettiğini eminim hatırlarsın. Saatler sonra bile dövmek için, canını acıtmak için seçilen kişi o parlak çocuk değil miydi? Elbette oydu. Hepimiz birbirimize benzemeliyiz. Hiç de, anayasanın dediği gibi, kimse eşit ve özgür doğmamıştır, herkes eşit *yapılır.* Her insan bir diğerinin sureti olunca herkes mutlu olur, ortada çekinilecek, korkulacak, herkesin kendisini yargılamasına yol açacak dağlar yoktur. İşte böyle! Bitişik evdeki kitap dolu bir silahtır. Yak gitsin. Silahtan kurşunu çıkar. Adamın kafasını kopar. İyi okumuş bir adamın hedefinin kim olacağını kim bilebilir ki? Ben mi? Bir dakika bile böylelerini hazmedemem. Sonunda

evlerin hepsi yanmaz duruma getirilince, tüm dünyada (geçen akşamki varsayımın doğruydu), itfaiyecilere eski amaçla gerek kalmadı. O zaman onlara yeni bir görev verildi, bizim anlaşılabilir ve haklı aşağılık kompleksine kapılma korkumuzun odağı olan iç huzurumuzun sorumluları olmak; resmi sansürcüler, yargıçlar ve cellatlar olmak. İşte, Montag, sen ve ben bunlardan biriyiz."

Oturma odasının kapısı açıldı ve Mildred ayakta durmuş onlara, Beatty'ye ve Montag'a bakıyordu. Arkasındaki duvarlarda tamtamlar, davullar ve ziller için bestelenmiş bir müziğin temposuna uyarak akıp giden yeşil, sarı ve turuncu renkli havai fişekler görünüyordu. Ağzı hareket ediyor, bir şeyler söylüyor fakat sesler onu bastırıyordu.

Beatty, piposunu pembe elinin avucuna vurdu, dökülen külleri, sanki tanılanması ve anlamı araştırılması gereken bir simgeymiş gibi inceledi.

"Şunu anlamalısın, bizim uygarlığımız o kadar geniş ki, azınlıkların üzülmelerini ve altüst olmalarını istemeyiz. Kendi kendine sor, biz bu ülkede her şeyden önce ne istiyoruz? İnsanlar mutlu olmak isterler, bu doğru değil mi? Bütün yaşamın boyunca sen bunu duymadın mı? İnsanlar mutlu olmak istiyorum, derler. Pekâlâ, değiller mi? Biz onlara hareket ve eğlence getirmiyor muyuz? Bunun için yaşıyoruz değil mi? Zevk için, eğlendirmek için değil mi? Kabul etmelisin ki, kültürümüz bunları bol bol sağlamaktadır."

"Evet."

Montag, Mildred'ın kapı eşiğinde söylediklerini dudaklarından okuyabiliyordu. Bakmamaya çalışıyordu, çünkü Beatty de dönecek olursa, görecek, o da okuyacaktı.

"Zenciler *Küçük Siyah Sambo*'yu sevmiyorlar, yak gitsin. Beyazlar *Tom Amca'nın Kulübesi*'yle ilgili iyi şeyler hissetmezler. Yak gitsin. Birisi çıkmış tütün ve akciğer kanseri hakkında bir kitap yazmış. Sigaracılar ağlıyor mu? Yak kitabı. Sükûnet, Montag. Huzur, Montag. Kavganı dışarı çıkar. Daha da iyisi, yakıp kül eden makinene at. Cenazeler üzücü ve paganca mı? Onları da yok et. Bir insan ölümünden beş dakika sonra büyük bacadan gökyüzüne doğru yol alır. Yakma makineleri helikopterlerle bütün ülkenin hizmetine sunulmaktadır. Bir adam ölümünden on dakika sonra kara toz zerrecikleri olur. Bireyler üzerine anılarla tartışmayalım. Unut onları. Hepsini yak, her şeyi yak. Ateş parlaktır, ateş temizdir."

Mildred'ın arkasında, oturma odasında havai fişekler söndü. O da konuşmasını aynı anda durdurmuştu; mucizevi bir rastlantı. Montag

nefesini tuttu.

“Yanda bir kız vardı,” dedi Montag yavaşça. “Şimdi yok, sanırım, ölmüş. Yüzünü bile anımsayamıyorum. Fakat farklı biriydi. Nasıl... nasıl öyle olmuş?”

Beatty gülümsedi. “Orada burada olması mümkün. Clarisse McClellan mı? Bizde onun ailesiyle ilgili bir kayıt var. Dikkatlice onları izlemiştik. Kalıtım ve çevre tuhaf şeylerdir. Yalnızca birkaç yılda, bütün garip ördeklerden kurtulamazsınız. Okulda yapmaya çalıştığınız birçok şeyi ev çevresi bozabilir. İşte bu nedenle, anaokulu yaşını her yıl biraz daha düşürdük, şimdi neredeyse beşikten alacağız. Onlar Chicago’da yaşarken, biz bazı yanlış uyarılar almıştık. Hiç kitap bulamadık. Amcanın kaydı karışık; anti-sosyal. Kız? O bir saatli bomba. Okul kayıtlarından anladığım kadarıyla ailesi onun bilinçaltını besliyordu. O bir şeyin nasıl yapıldığını değil, *niçin* yapıldığını bilmek istiyordu. Bu sıkıntı verici olabilir. Birçok şeye niçin diye sorarsın, eğer sürdürürsen gerçekten çok mutsuz olursun. Zavallı kızın ölmesi daha iyi olmuş.”

“Evet, ölmüş.”

“Şanslıyız ki onun gibi acayip kişiler çok sık olmuyor. Onların birçoğunu geç olmadan, daha tomurcukken nasıl ayıklayacağımızı biliyoruz. Bir evi çivisiz ve ahşapsız inşa edemezsin. Eğer bir evin yapılmasını istemiyorsan, ahşap ve çivileri sakla. Eğer politik bakımdan mutsuz bir adam istemiyorsan, kaygılandıracak bir soruda ona iki bakış açısı verme, birini ver. Daha da iyisi hiç verme. Bırak savaş gibi bir şeyin var olduğunu unutsun. Eğer Devlet yetersizse, havaleliyse ve vergi delisiyse, insanların Devlet üzerine endişelenmesindense bırak böyle olsun. Huzur, Montag. Onlara yarışmalar düzenle, en popüler şarkıların sözlerini, devletlerin başkentlerini veya lowa’da geçen yıl ne kadar mısır yetiştirildiğini bilerek kazansınlar. Onları patlamalarına neden olmayacak bilgilerle doldur, öyle lanet olası ‘olaylarla’ tıka basa yap ki, kendilerini bilgileriyle gerçekten “zeki” hissetsinler. Sonra düşündüklerini hissedecekler, hiç kımıldamadan hareket ettikleri *hissine* kapılacaklar ve mutlu olacaklar, çünkü bu tür olaylar değişmezler. Olayların bağlantılarını kurmaları için onlara felsefe veya sosyoloji gibi kaypak şeyler verme. O zaman melankolik olurlar. Bugünlerde birçok adamın yapabildiği gibi, TV duvarını ayırıp tekrar birleştiren kişi, insanı kaba, hayvansı hissettirmeden ölçülüp biçilemeyecek olan evreni ölçüp biçmeye çalışan kişiden daha mutludur. Biliyorum, ben denedim, cehenneme kadar yolu var. Sen

kulüplerini ve partilerini, akrobatlarını ve sihirbazlarını, gözü pek adamlarını, jet arabalarını, motosiklet helikopterlerini, seks ve eroinini, otomatik refleksle yapılacak her şeyi getir onlara. Eğer dram kötüyse, eğer film hiçbir şey söylemiyorsa, eğer oyun boşsa, beni tereminle dürtükle, yüksek sesle. Sadece titreşime dokunsal bir tepki olduğunda, oyuna karşılık verdiğimi düşüneceğim. Fakat umurumda değil. Ben yalnız somut eğlenceden hoşlanırım."

Beatty ayağa kalktı. "Gitmeliyim. Ders bitti. Umarım, her şeyi açıklığa kavuşturdum. Unutmaman gereken en önemli şey şu, Montag, biz Mutluluk Adamlarıyız, Dixieli İkilisi'yiz, sen, ben ve ötekiler. Karşıt teoriler ve düşüncelerle insanları mutsuz etmek isteyen kişilerin küçük dalgasına direnenleriz. Deliği parmağımızla biz tıkamışız, sıkı tut. Sakın melankoli selinin, hüzünlü felsefenin dünyamızı boğmasına izin verme. Biz sana bel bağlamışız. Dünyamızın mutlu olarak ayakta durmasında, ne kadar önemli olduğunu bildiğini sanmıyorum."

Beatty, Montag'ın güçsüz düşmüş elini sıktı. Montag hâlâ hiç kımıldamadan ev çevresine yıkılıyormuş gibi oturuyordu yatağında. Mildred kapıdan kayboldu.

"Son bir şey," dedi Beatty. "Her itfaiyeci bir kez olsun bu yarayı kaşımak ister. Kitaplar ne *diyor,* diye merak eder. Ama yarayı kaşımalı mı? Yani Montag benim söylediklerimi dinle. Zamanında birkaç tane okumak zorunda kalmıştım, ne yaptığımı anlamak için, kitaplar *hiçbir şey* söylemiyor. İnanabileceğin ve öğretebileceğin hiçbir şey. Eğer kurguysalar, var olmayan insanlarla ilgililer, hayal gücünün uydurmalarılar. Eğer kurgu değillerse, daha kötü, bir profesör diğerini budala diye çağırıyor, bir filozof diğerine bağırıp gırtlağına çöküyor. Hepsi koşuşuyor, yıldızları üfleyip, güneşi söndürüyorlar. Sen de kayboluyorsun."

"Peki, öyleyse, bir itfaiyeci kazara, hiçbir amaç gütmeksizin, evine bir kitap götürürse ne olur?"

Montag seğirdi. Açık kapı, kocaman boş bir gözle ona baktı.

"Doğal bir hata. Yalnızca bir merak," dedi Beatty. "Aşın kaygılanmaz, kızmayız. İtfaiyecinin kitabı yirmi dört saat saklamasına izin veririz. Eğer bu sürede yakmayacak olursa, biz gelir, onun için yakarız."

"Şüphesiz." Montag'ın ağzı kurumuştu.

"Evet, Montag. Bugün yeni bir nöbet alacak mısın? Belki de seni akşama görecek miyiz?"

"Bilmiyorum," dedi Montag.

“Ne?” Beatty belli belirsiz şaşırmış göründü.

Montag gözlerini kapattı. “Daha sonra geleceğim. Belki,” dedi.

“Eğer ortalıkta gözükmezsen seni gerçekten özleyeceğiz,” dedi Beatty, düşünceli bir halde piposunu cebine koyarken.

Asla tekrar gelmeyeceğim, diye düşündü Montag.

“İyileş ve kendine dikkat et,” dedi Beatty.

Beatty döndü ve açık kapıdan çıkıp gitti.

Montag, Beatty’nin kömür rengi lastikli, alev rengi ışıltılar saçan böcek arabasıyla gidişini pencereden izledi.

Aşağıya doğru cadde boyunca, önleri dümdüz olan evler sıralanmıştı. Neydi o, bir öğleden sonra Clarisse, bir şey demişti? “Ön verandaları yok. Amcam eskiden olduğunu söylüyor. İnsanlar bazen geceleri orada otururlar, istedikleri zaman konuşurlar, sallanırlar, konuşmak istemedikleri zaman konuşmazlarmış. Bazen sadece orada otururlar ve bir şeyleri evirip çevirip düşünürlermiş. Amcam güzel olmadıklarından mimarların verandalardan kurtulduklarını söylüyor. Fakat amcam bunun bahane olduğunu; gizli kalan asıl nedenin belki de insanların öyle oturup, hiçbir şey yapmadan, sallanıp konuşmalarını istememeleri, yani bunun yanlış bir *tür* sosyal yaşam olduğunu söylüyor. İnsanlar çok fazla konuşuyorlardı. Ve düşünmek için çok zamanları vardı. Böylece verandaları kapıp koyuverdiler. Ve bahçeleri de. Gezilip, oturulacak çok fazla bahçe yok artık. Ve mobilyalara bak artık sallanan sandalyeler yok. Onlar çok rahattı. Kaldır insanları ve çevrede koşuştur. Amcam diyor ki... ve... amcam... ve... amcam...” Clarisse’in sesi azaldı.

Montag dönerek, oturma odasının ortasında oturmuş bir spikerle konuşan karısına baktı. “Bayan Montag,” diyordu adam. Şu, bu... “Bayan Montag...” Başka bir şey ve bir başkası. Onlara yüz dolara patlayan dönüştürücü, spiker isimsiz izleyicilerine, gerekli hecelerin doldurulabilmesi için gerekli boşluğu bırakarak konuştuğu zaman, otomatik olarak onun adını söylüyordu. Özel bir nokta –dalga– sinyalci ayrıca spikerin görüntüdeki yüzünde ağız ve dudak bölgesinde ünlü ve ünsüz harfleri mükemmelleştiriyordu. O bir dosttu, bundan kuşku duyulamazdı, iyi bir dosttu. “Bayan Montag- şimdi tam buraya bakın.”

Dinlemediği açıkça belli olmasına rağmen, başını çevirdi.

Montag, “İtfaiye merkezine bir daha gitmeyeceğimi, yarın çalışmayacağımı belirten sadece bir adımdı bugün işe gitmeyişim,” dedi.

“Bu akşam işe gideceksin, yine de, değil mi?” dedi Mildred.

“Karar vermedim. Şu anda kötü bir şeyler hissediyorum, bir şeyleri kırıp dökmek ve öldürmek istiyorum.”

“Git, böceği al.”

“Hayır, teşekkürler.”

“Arabanın anahtarları masanın üstünde. Ben ne zaman böyle hissetsem, hızlı araba sürmekten hoşlanırım. Doksan beşe kadar çıktın mı, harika hissedersin. Bazen bütün gece araba sürerim, sonra geri gelirim ve sen bilmezsin. Şehir dışında her şey eğlenceli. Bazen köpeklere çarpıyorsun, bazen tavşanlara. Git böceği al.”

“Hayır, istemiyorum, bu defa. Bu gülünç şeyin üstüne gitmek istiyorum. Tanrım, ne denli büyük benim için. Ne olduğunu bilemiyorum. Lanet derecede mutsuzum, öylesine deliyim. Neden bilmiyorum, kendimi kilo alıyormuşum gibi hissediyorum. Şişmanlamış gibi hissediyorum. Bir sürü şey toplamış, saklamışım gibi hissediyorum, ne olduğunu bilmiyorum. Belki de kitapları okumaya başlayabilirim.”

“Seni hapse atmazlar mı?” dedi Mildred. Sanki cam bir duvarın arkasından bakıyordu.

Montag üzerini giyindi ve huzursuzca odanın içinde dolaşmaya başladı.

“Evet, belki de iyi bir fikir. Birilerini incitmeden önce. Beatty’yi duydun mu? Onu dinledin mi? O bütün yanıtları biliyor. Haklı. Mutluluk önemli. Eğlence her şeydir. Yine de ben orada oturup kendime ben mutsuzum, ben mutsuzum, deyip duruyorum.”

“*Ben* mutluyum,” Mildred’ın ağzı kulaklarına vardı. “Ve bundan gurur duyuyorum.

“Bir şey yapacağım,” dedi Montag. “Daha ne olduğunu bilmiyorum, fakat büyük bir şey yapacağım.”

“Bu lafları dinlemekten bıktım,” dedi Mildred, Montag’dan yüzünü çevirip spikere döndü yine.

Montag duvardaki ses ayar düğmesine bastı ve spikerin sesi kesildi.

“Millie?” Montag durdu. “Bu ev benim olduğu kadar senin de. Şimdi bazı şeyleri sana anlatmamın doğru olacağını sanıyorum. Bunları daha önce anlatmam gerekirdi, ama kendi kendime bile itiraf edemiyordum. Senin görmeni istediğim bir şey var, bir yana ittiğim ve bir yıl boyunca senden

sakladığım bir şey, şimdi yeniden, neden bilmiyorum, yaptım ve sana söylemedim."

Montag düz arkalıklı bir iskemleyi aldı ve yavaşça hole doğru götürdü, ön kapının önüne koydu ve üstüne çıktı. Bir süre orada, kaide üzerindeki bir heykel gibi durdu, karısı aşağıda durmuş onu bekliyordu. Sonra havalandırma sistemindeki ızgarayı yakaladı, çekip çıkardı ve sağa içeri doğru uzandı, metal bir sürgüyü çekti ve bir kitap çıkardı. Hiç bakmadan yere bıraktı. Elini içeri doğru soktu, iki tane kitap çıkardı ve onları da bakmadan yere bıraktı. Bu şekilde elini sokarak kitaplar alıp yere bırakmaya devam etti; küçük, büyük, sarı, kırmızı, yeşil kitaplar. Bittiğinde, karısının ayakları dibinde yatan yirmi kadar kitaba şöyle bir baktı.

"Üzgünüm," dedi Montag. "Gerçekten düşünmemiştim. Fakat şimdi anlaşılıyor ki bu işte birlikteyiz."

Mildred birden geri çekildi, sanki döşemeden bir fare sürüsü fırlamıştı. Montag onun hızlı hızlı soluk aldığını duyabiliyordu, benzinin sapsarı olduğunu, gözlerinin iyice açıldığını görebiliyordu. Mildred onun ismini, bir, iki, üç kez söyledi, sonra inleyerek, büyükçe bir kitap alıp mutfaktaki çöp yakma makinesine doğru koştu.

Montag onu yakaladı. Montag tutunca o boğuşup kurtulmaya çalıştı, tırmalıyordu.

"Hayır, Millie, hayır! Bekle, Dur! Ne olur? Bilmiyorsun... bırak onu!" Montag Mildred'ın yüzüne tokat attı, yeniden kavradı ve sarstı.

Mildred onun ismini söyledi ve ağlamaya başladı.

"Millie!" dedi Montag. "Dinle. Bana bir saniye izin ver, olur mu? Bir şey yapamayız. Bunları yakamayız. Bakmak istiyorum, en azından bir kez bakmak istiyorum. O zaman, eğer Yüzbaşı'nın söyledikleri doğruysa, birlikte onları yakacağız. Bana yardım etmelisin." Montag karısının yüzüne baktı, çenesini tuttu, sıkı sıkı sarıldı. Ona yalnızca bakmıyor, bir yandan onun yüzünde kendisinin ne yapması gerektiğini arıyordu. "İster hoşumuza gitsin ister gitmesin bu işin içindeyiz. Bu yıllar boyunca senden çok şey istemedim, fakat şimdi istiyorum, sana yalvarıyorum. Bir yerlerden başlamalıyız, niçin bir kargaşa içinde olduğumuzu ortaya çıkarmalıyız. Sen, geceleri ilaç ve araba, ben ve benim işim. Bir uçuruma doğru sürükleniyoruz, Millie. Tanrım, hepsini tekrarlamak istemiyorum. Bu kolay olmayacak. Sürdürecek bir şeyimiz kalmadı, ama bir çözüm bulup, birbirimize yardımcı olabiliriz. Sana şu anda o kadar çok ihtiyacım var ki, anlatamam. Eğer beni seviyorsan, buna katlanırsın, yirmi dört saat, kırk

sekiz saat, senden bütün istediğim bu, sonra hepsi geçecek. Söz veriyorum. Yemin ederim. Eğer burada bir şey varsa, bu karmaşıklığın içinde sadece küçücük bir şey varsa, belki onu başka birine aktarabiliriz."

Mildred artık boğuşmuyordu, bu yüzden Montag gitmesine izin verdi. Mildred kocasından uzaklaşarak, duvardan yere doğru kaydı, yere oturdu, kitaplara bakıyordu. Ayağı kitabın birine değdi, bunu gördü ve ayağını çekti.

Şu kadın, geçen akşamki, Millie, orada değildin. Yüzünü görmedin. Ve Clarisse. Sen onunla hiç konuşmadın. Ben konuştum. Beatty gibi adamlar ondan korkuyorlar. Dün gece evde Clarisse'i itfaiyecilerle yan yana koymaya devam ettim ve onlardan hoşlanmadım, kendimi de artık hiç sevmiyorum ve düşündüm ki, belki de en iyisi itfaiyecilerin kendi kendilerini yakmaları."

"Guy!"

Ön kapıdan birisi yavaşça sesleniyordu:

"Bayan Montag, Bayan Montag, evde misiniz? Evde misiniz? Bayan Montag, Bayan Montag, evde biri var mı?"

Yavaşça.

İkisi de kapıya dik dik bakarak döndüler, kitaplar her yerde tepetaklak yığın halinde duruyordu.

"Beatty!" dedi Mildred.

"O olamaz."

"Geri döndü demek!" Mildred fısıldadı.

Ön kapıdaki ses yavaşça seslendi. "Evde misiniz?"

"Cevap vermeyeceğiz." Montag duvara yaslandı ve sonra yavaş yavaş yere çöktü, kitapları başparmağı ve işaret parmağıyla sersemce itip dürtmeye başladı. Montag titriyordu ve kitapların hepsini yeniden vantilatör boşluğuna tıkmayı istiyordu, fakat Beatty'ye karşı koyamayacağını biliyordu. Çömeldi ve sonra oturdu, kapının önünden ses tekrar konuştu, daha da ısrarla. Montag yerden küçük bir kitap aldı. "Nereden başlayacağız?" Kitabı yarı açtı ve merakla baktı. "Sanınm, başından başlıyoruz."

"İçeri gelecek," dedi Mildred, "Kitapları ve bizi yakacak!"

Sonunda ön kapıdaki ses kesildi. Bir sessizlik vardı. Montag birinin kapının ardında olduğunu bekleyip dinlediğini hissetti. Sonra merdivenlerden ve çimenlerden uzaklaşan ayak sesleri geldi.

"Dur bakalım bu neymiş?" dedi Montag.

Sözcükleri kesik kesik söylüyordu ve yaptığı şey onu çok huzursuz ediyordu. Bir düzine sayfayı parça parça okudu, sonunda şuna rastladı:

“On bir bin kişinin değişik zamanlarda yumurtaları kırmamak için ölümü göze aldıkları hesaplanmaktadır.”

Mildred holde Montag’ın karşısında oturuyordu. “Ne anlama geliyor? *Hiçbir* anlamı yok! Yüzbaşı haklıydı!”

“İşte şimdi,” dedi Montag. “En baştan başlayacağız, yeniden.”

2

Elek ve Kum

Uzun öğleden sonra boyunca okudular, soğuk kasım yağmuru gökten, sessiz evin üzerine düşüyordu. Holde oturdular, çünkü duvarlarında sarı turuncu konfetiler, havai fişekler, altın elbiseli kadınlar, gümüş şapkasından yüz poundluk tavşanları çıkartan siyah kadifeler giymiş erkekler olmayınca oturma odası çok boş, gri, tatsız görünüyordu. Oturma odası ölgündü, Mildred boş gözlerle oturma odasını seyretmeye devam ederken, Montag odayı adımlayıp geri döndü, yere çömeldi, bir sayfayı on kez yüksek sesle okudu.

"'Bir dostluğun tam olarak başladığı anı bilemeyiz. Bir kabın içine damla damla dolar gibi, sonunda o bir tek damla kabı taşırır. Böylece iyilikler dizisinin sonunda bir bir iyilik olur ki, insanın yüreği dolar taşar.'"

Montag oturup yağmuru dinledi.

"Bitişikteki kızla olanlar bu muydu? Anlayabilmek için çok uğraştım."

"O öldü. Tanrı aşkına yaşayan biri hakkında konuşalım."

Holden mutfağa titreyerek giderken Montag karısına dönüp bakmadı. Orada bir süre durup yağmurun pencerelere vuruşunu seyretti. Gri renkli ışığın altında holden geçmeden titremesinin yatışmasını bekledi.

Montag başka bir kitap açtı.

"'En sevdiğim konu, Kendim.'"

Montag gözlerini kısarak duvara baktı. "'En sevdiğim konu, Kendim.'"

"*Bunu* anladım," dedi Mildred.

"Fakat Clarisse'in gözde konusu kendisi değildi. Başkaları ve bendim. Çok uzun yıllardan bu yana, gerçekten hoşuma giden ilk kişiydi o. Anımsayabildiğim kadarıyla bana dosdoğru, bir önemim varmış gibi bakan ilk kişiydi." İki kitabı kaldırdı. "Bu adamlar öleli uzun zaman oluyor, fakat sözlerinin şu veya bu şekilde Clarisse'i anlattığını biliyorum."

Ön kapının dışında, yağmurda, hafif bir gıcırtı oldu.

Montag dondu kaldı ve Mildred'ın kendini duvara attığını, soluğunun kesildiğini gördü.

"Kapatmıştım."

"Birisi –kapı– niçin kapının sesi kim olduğunu bize söylemiyor..."

Kapının altından, hafif bir koklama sesi, elektrik buharının soluğu geliyordu.

Mildred güldü. “Sadece bir köpek, hepsi bu! Onu kovalamamı mı istiyorsun?”

“Olduğun yerde kal!”

Sessizlik. Soğuk yağmur yağıyordu ve kilitli kapının altından mavimsi bir elektrik sızıyordu.

Mildred bir kitabı tekmeledi. “Kitaplar insan değildir. Sen oku ve ben etrafa bakıyorum, fakat etrafta *hiç kimse* yok!”

Elektronik güneşi açtıklarında hayat dolabilen bir okyanusun suları gibi gri ve ölgün olan oturma odasına takıldı Montag’ın gözleri.

“Şimdi,” dedi Mildred, “benim ‘ailem’ insanlar. Bana bir şeyler anlatırlar! *Ben* gülerim, *onlar* güler! Ve renkler!”

“Evet, biliyorum.”

“Ve bunun yanı sıra, Yüzbaşı Beatty bu kitapları biliyordu...” Mildred bu konuyu düşündü. Yüzü önce şaşkınlık ve sonra dehşete büründü. “Gelip evi, ‘aile’yi yakabilir. Bu korkunç. Yatırımımızı düşün. Neden okuyayım? Ne *için?*”

“Ne için! Neden!” dedi Montag. “Önceki gece dünyanın en kahrolası yılanını gördüm. Ölüydü, ama yaşıyordu. Gözleri açıktı, ama göremiyordu. Sen o yılanı *görmek* ister miydin? Midenden çıkarttıkları pisliklerin raporunu sakladıkları ilkyardımda şu anda o yılan! Gidip dosyasını incelemek ister miydin? Belki Guy Montag ya da Korku ve Savaş'ın altında arayabilirsin. Geçen gece yanan eve gitmek ister miydin? Kendi evini kendi ateşe veren o kadının kemikleri için külleri eşele! Clarisse McClellan’a ne oldu, onu nerede arayacağız? Morgda! Dinle!”

Bombardıman uçakları, boşlukta dönen, çok büyük, göze görünmez bir pervane gibi kesik kesik soluk alarak, homurdanarak, ıslık çalarak gökyüzünden, evin üstündeki gökyüzünden geçtiler.

“Aman Tanrım,” dedi Montag. “Her saat gökyüzünde bu kadar lanet olası şey! Yaşamımızın her bir saniyesinde nasıl da kalkıyor bu bombardıman uçakları! Niçin hiç kimse bu konuda konuşmak istemiyor? 1960’tan beri iki atom savaşı başlattık ve ikisini de kazandık. Yurdumuzda çok eğlenerek dünyayı unuttuğumuz için mi yoksa? Biz çok zenginiz ve dünyada geri kalanlar yoksul, biz onlara yalnızca aldırmadığımız için mi? Söylentiler duydum; dünya açlıktan ölüyormuş, fakat biz iyi besleniyoruz. Dünyanın ağır şartlarda çalıştığı ve bizim eğlendiğimiz doğru mu? Bu yüzden mi bizden bu kadar nefret ediyorlar? Nefret konusunda da bir zamanlar, yıllar önce, söylentiler duymuştum. Niçin biliyor musun? Ben

bilmiyorum, bu *kesin!* Belki kitaplar bizi yarım da olsa mağaralarımızdan çıkartabilirler. Belki bizi, aynı çılgın yanılgılara, hatalara düşmekten alıkoyabilirler. Ben senin oturma odandaki aptal piçlerin bu konu hakkında konuştuklarını duymadım. Tanrım, Millie *anlamıyor musun?* Günde bir saat, iki saat, bu kitaplarla ve belki...”

Telefon çaldı. Mildred telefonu kaptı.

“Ann!” diye güldü. “Evet, bu gece Beyaz Palyaço var!”

Montag mutfağa yürüdü ve kitabı yere fırlattı. “Montag,” dedi kendi kendine, “Sen gerçekten aptalsın. Buradan nereye gidiyoruz? Kitapları geri mi vereceğiz? Unut bunu.” Kitabı açtı, Mildred’ın kahkahalarmı bastırırcasına okudu.

Zavallı Millie, diye düşündü. Zavallı Montag, sen de çamura battın. Fakat nereden yardım alacaksın, bu kadar geç kaldıktan sonra nereden bir öğretmen bulacaksın?

Dur, bir düşün. Gözlerini kapattı. Evet, elbette. Tekrar, bir yıl önceki yeşil parkı düşündüğünü fark etti. Son zamanlarda bu düşünce sık sık aklına geliyordu, fakat şimdi, şehir parkında gördüğü o siyah elbiseli adamın siyah ceketinin içine çabucak bir şey sakladığını hatırladı.

...Yaşlı adam kaçacak gibi sıçramıştı. Ve Montag, “Bekle!” demişti.

“Yanlış bir şey yapmadım!” diye yaşlı adam titreyerek haykırmıştı.

“Kimse sana yaptın demedi.”

Bir süre hiç konuşmadan yumuşak yeşil ışıkta oturmuştular, sonra Montag havadan söz etmişti ve yaşlı adam ölgün bir sesle karşılık vermişti. Garip sessiz bir buluşmaydı. Yaşlı adam, yönetici ve öğrenci yokluğu nedeniyle kapatılan, son Özgür Sanatlar Koleji'nden, kırk yıl önce atılmış emekli bir İngilizce profesörüydü. Adı Faber’di ve sonunda Montag’a karşı korkusunu yenince, gökyüzüne, ağaçlara, yeşil parka bakarak ahenkli bir sesle konuşmuştu; bir saat geçtikten sonra, Montag’a bir şeyler söylemişti ve Montag bunun uyaksız bir şiir olduğunu tahmin etmişti. Sonra yaşlı adam daha da cesurlaşmış ve bir şeyler daha söylemişti. O da bir şiirdi. Faber elini ceketinin sol cebinin üstünde tutarak bu sözcükleri nazikçe söylemişti, Montag eğer elini uzatabilse, adamın ceketinin cebinden bir şiir kitabı çekip çıkartabileceğini biliyordu. Fakat elini uzatmamıştı. Elleri dizlerinin üstünde hissiz ve yararsız durmuştu. “Ben *şeylerden* söz etmem, bayım,” dedi Faber. “Ben şeylerin *anlamlarından* söz ederim. Burada otururum ve yaşadığımı *bilirim.*”

Hepsi bu kadardı, gerçekten. Bir saatlik monolog, bir şiir, bir yorum ve sonra Montag'ın bir itfaiyeci olduğundan habersiz, belli bir titremeyle, bir kâğıda adresini yazıp vermişti. “Dosyan için,” demişti Faber. “Bana kızmaya karar verdiğinde gerekebilir.”
“Kızgın değilim,” demişti Montag şaşırarak.

Mildred holde tiz kahkahalar atıyordu.
Montag yatak odasındaki dolabına gitti ve dosya çantasından başparmağıyla GELECEKTE ARAŞTIRILACAKLAR (?) adlı dosyayı buldu. Faber'in ismi oradaydı, onu ne itfaiyecilere vermiş ne de silmişti.
Montag ikinci telefondan kodu çevirdi. Bir düzine kez çaldıktan sonra, hattın öteki ucunda Faber'in zayıf sesi cevap verdi. Montag kendini tanıttı ve uzunca bir sessizlik oldu. “Evet Bay Montag?”
“Profesör Faber, size garip bir soru soracağım. Bu ülkede İncil'in kaç kopyası kaldı?”
“Neden bahsettiğinizi bilmiyorum!”
“Bir kopyası var mı hiç, bilmek istiyorum.”
“Bu bir çeşit tuzak! Herhangi biriyle telefonda konuşamam.”
“Kaç tane Shakespeare ve Platon kopyası kaldı?”
“Hiç! Benim kadar siz de biliyorsunuz, hiç!”
Faber telefonu kapattı.
Montag da telefonu kapattı. Hiç kalmamış. Şüphesiz itfaiye merkezindeki listeden bildiği bir şeydi. Fakat her nedense bir de profesörün kendisinden duymak istemişti.
Holde Mildred'ın yüzü heyecanla renklenmişti. “Şey, hanımlar geliyor!”
Montag ona bir kitap gösterdi. “Bu Eski ve Yeni Ahit ve...”
“Tekrar bunlara başlama!”
“Belki de dünyanın bu bölümündeki son kopyadır.”
“Onu bu gece geri vermek zorundasın, bilmiyor musun?” Yüzbaşı Beatty onun sende olduğunu *biliyor*, değil mi?”
“Sanırım, *hangi* kitabı çaldığımı bilmiyor. Fakat başka birini nasıl seçebilirdim ki? Bay Jefferson'ı mı geri vereyim? Yoksa Bay Thoreau'yu mu? Hangisi daha az değerli? Eğer Beatty benim hangi kitabı çaldığımı biliyorsa ve ben de bir başkasını verirsem tam bir kütüphaneye sahip olduğumuzu zannedecek.”
Mildred'ın dudakları seğirdi. “Gördün mü neler yapıyorsun? Bizi mahvedeceksin! Kim daha önemli, ben mi yoksa şu İncil mi?” Mildred

şimdi bağırmaya başlamıştı, kendi ısısıyla eriyen bir mum bebek gibi duruyordu.

Montag, Beatty'nin sesini duyar gibiydi. "Otur, Montag. Seyret. Bir çiçeğin yaprakları gibi ince. İlk sayfayı yak, ikinci sayfayı yak. Her biri, siyah bir kelebeğe dönüşecek. Güzel, değil mi? Üçüncü sayfayı ikinciden tutuştur ve böylece gitsin, zincirleme duman, bölümden bölüme, sözcüklerin ifade ettiği tüm aptal şeyler, tüm sahte vaatler, tüm elden düşme fikirler ve zaman aşımına uğramış felsefeler." Beatty odada oturmuş, hafiften terliyordu, yerdeyse bir tek fırtınayla ölüp giden siyah kelebekler dönüp duruyorlardı.

Mildred başladığı gibi çabuk kesmişti bağırmasını. Montag dinlemiyordu. "Yapılacak tek bir şey var," dedi Montag. "Bu geceden önce kitabı Beatty'ye verdiğimde bir kopyasının da bende olması gerek."

"Beyaz Palyaço başladığında burada olacak mısın, hanımlar da gelecek mi?" diye seslendi Mildred.

Montag kapıda durakladı, sırtı dönük olarak, "Millie?" dedi.

Sessizlik. "Ne?"

"Millie? Beyaz Palyaço seni seviyor mu?"

Cevap yok.

"Millie acaba..." Montag dudaklarını yaladı, "Senin, senin 'ailen' seni seviyor mu, seni çok çok seviyor mu, tüm kalpleri ve ruhlarıyla seviyor mu, Millie?"

Montag, onun gözlerini ensesine dikip kırpıştırdığını hissediyordu.

"Niçin böyle saçma bir soru soruyorsun?" dedi Mildred.

Montag ağlamak istediğini hissetti. Fakat gözlerine ve ağzına bir şey olmayacaktı.

"Eğer dışarıda şu köpeği görecek olursan benim için bir tekme at," dedi Mildred.

Bir süre kapıda durakladı ve dinledi. Kapıyı açtı ve dışarı çıktı.

Yağmur durmuştu ve açık gökyüzünde güneş batmak üzereydi. Cadde, çimenlik ve veranda bomboştu. Montag derin bir iç çekişle soluğunu koyuverdi.

Kapıyı çarptı.

Metrodaydı.

Uyuşuğun biriyim, diye düşündü. Bu uyuşukluk yüzümde, bedenimde gerçekte ne zaman başladı? Gömülü bir mayını tekmeler gibi, karanlıkta

ilaç şişesini tekmelediğim o gece.

Bu uyuşukluk gidecek, diye düşündü Montag. Zaman alacak, fakat yapacağım ya da Faber benim için yapacak. Bir yerde birisi bana eski yüzümü ve eski ellerimi eski halleriyle geri verecek. Hatta gülüşümü de, diye düşündü. Cana yakın eski yanık gülüşüm bile yok olmuştu. Onsuz kaybolmuştum

Metro hızla gelip geçti, krem renkli çiniler, simsiyah, krem renkli çiniler, simsiyah sayılar ve karanlık, daha fazla karanlık ve gitgide büyüyen toplam.

Bir zamanlar, çocukken deniz kenarında mavinin ve sıcak bir yaz gününün ortasında, sarı bir kum tepeciğinin üstünde oturmuş, bir eleği kumla doldurmaya çalışmıştı. Çünkü acımasız bir kuzen, “Bu eleği kumla doldur, bir on sentlik kazan,” demişti. Kumu ne kadar hızlı doldurursa, o denli hızla, sıcak bir fısıltıyla eleniyor, boşalıyordu elekten. Elleri yorulmuştu, kum kaynıyordu, elek bomboştu. Temmuz ayının ortasında suskun bir şekilde orada oturmuştu, gözyaşlarının yanaklarından süzüldüğünü hissediyordu.

Şimdi de yeraltı vakumu şehrin ölü mahzenlerinden hızla götürürken, onu sarsıyordu, birden o korkunç elek olayındaki mantığı anımsamıştı, eğilip baktığında açık bir şekilde Kitab-ı Mukaddes’i taşıdığını fark etti. Trende bir sürü insan vardı ve kitabı elinde tutuyordu. Budalaca bir fikir geldi aklına, eğer hızlı hızlı ve tümünü okursa belki biraz kum elekte kalabilecekti. Fakat o okudu ve sözcükler döküldü gitti, düşündü ki birkaç saat sonra Beatty ve ben karşı karşıya olacağız, kitabı teslim edeceğim, onun için hiçbir cümle kaçmamalı benden, her satırı ezberlemeliyim. Ben bunu yapacağım.

Montag kitabı avuçlarında sıkı sıkı tuttu.

Hoparlörler cızırdamaya başladı.

“Denham Diş Macunları.”

Çeneni kapa, dedi içinden Montag. Kırlardaki zambakları düşün.

“Denham Diş Macunları.”

Ne çalışırlar...

“Denham-”

Kırlardaki beyaz zambakları düşün, kes sesini, kes.

“Diş Macunu!”

Kitabı yırtarcasına hızla açtı, sayfalara eliyle vurdu, sanki körmüşçesine onları yokladı, gözünü kırpmadan biçimlerine göre tek tek harfleri seçti.

“Denham: D-E-N-”

Onlar ne çalışırlar, ne de...[6]

Boşalan elekten kızgın bir fısıltı çıkararak iniyordu kumlar.

“Denham başarır!”

Zambakları düşün, zambaklar, zambaklar...

“Denham diş temizleyicisi.”

“Kes sesini, kes sesini, kes!” Bu yalvarış, öyle müthiş bir haykırıştı ki, Montag kendini ayakta buldu. Gürültülü vagondaki şok olmuş yolcular ondan gözünü ayırmadan, çılgın yüzlü, kupkuru ağızlı, avuçlarında sayfaları çırpınan bir kitap olan bu adamdan uzaklaşıyorlardı. Biraz önce bu insanlar oturmuşlar, Denham Diş Macunları, Denham Dandy Diş Temizleyicisi, Denham Diş Macunu, Diş Macunu, Diş Macunu, bir iki, bir iki üç, bir iki üç diye tempoya uyup ayaklarını yere vuruyorlardı. İnsanların ağızlarına belli belirsiz bir şekilde Diş Macunu, Diş Macunu, Diş Macunu sözcüğü takılmıştı. Teneke, bakır, gümüş, krom ve pirinçten oluşmuş yüksek sesli bir müzikle karşılık vererek trenin radyosu Montag’ın üstüne kusuyordu. İnsanlar hiç kaçmıyorlardı, bu havaya boyun eğmişlerdi. Kaçacak yer yoktu; havalı tren hızla yeraltındaki yolunda gidiyordu. “Kırlardaki zambaklar.”

“Denham.”

“*Zambaklar,* dedim.”

İnsanlar baktılar.

“Koruma görevlisini çağırın.”

“Adam üşütmüş...”

“Knoll View!”

Tren sss diyerek istasyonda durdu.

“Knoll View!” Bir çığlık.

“Denham.” Bir fısıltı.

Montag’ın ağzı zar zor açıldı. “Zambaklar...”

Trenin kapısı ıslıkla açıldı. Montag durdu. Kapı solur gibi bir sesle kapanırken, kafasının içinde çığlıklarla o anda birden öne atladı, öteki yolcuları geçerek, kayan kapının arasından çıktı.

Tünelden dışarı, beyaz fayansların üstünden, yürüyen merdivenlere aldırmadan, koşarak çıktı. Çünkü ayaklarının hareket etmesini hissetmek, kollarının savrulmasını, ciğerlerinin sıkışıp gevşemesini, boğazının havayla nemlenmesini duymak istiyordu. Ardından bir sesin sürüklendiğini

duyuyordu. “Denham, Denham, Denham.” Tren yılan gibi tıslayarak gitti. Tren delikte gözden kayboldu.

“Kim o?”

“Ben Montag.”

“Ne istiyorsunuz?”

“İçeri gelmeme izin ver.”

“Hiçbir şey yapmadım ben!”

“Yalnızım, kahretsin!”

“Yemin eder misiniz?”

“Ederim!”

Ön kapı yavaşça açıldı. Faber aralıktan dışarı baktı, ışıkta yaşlı, ince görünüyordu, çok çelimsiz ve çok fazla korkmuştu. Yaşlı adam yıllardır evden dışarı adım atmamış gibi görünüyordu. O ve beyaz badanalı duvarlar aynı görünüyordu. Dudaklarının etinde ve yanaklarında bir beyazlık vardı. Saçları beyazdı ve gözlerinin feri kalmamış, belirsiz maviliğin içini beyazlık kaplamıştı. Montag’ın kolunun altındaki kitaba gözü ilişince o denli yaşlı ve o kadar çelimsiz görünmedi. Yavaş yavaş korkusu da kayboldu.

“Üzgünüm. İnsanın dikkatli olması gerek.” Montag’ın kolunun altındaki kitaba baktı ve duramadı. “Demek gerçek.”

Montag içeri adımını attı. Kapı kapandı.

“Oturun.” Faber geri geri gitti. Sanki gözlerini kitaptan ayıracak olursa kitabın kaybolabileceğinden korkuyordu. Arkasından açık duran yatak odasının kapısı görünüyordu, içeride bir masa üzerinde, bir sürü makine, çelik aletler dağınık biçimde duruyordu. Faber, Montag’ın dikkatinin nereye yöneldiğini fark ederek hızla dönüp yatak odasının kapısını kapatmadan önce Montag yalnızca göz atabilmişti. Titreyen eliyle kapının topuzunu tutarak durdu, kucağında kitapla oturan Montag’a bakışlarını çevirdi. “Kitabı... nereden...”

“Onu çaldım.”

Faber ilk kez gözlerini kaldırdı, dosdoğru Montag’ın yüzüne baktı. “Cesurmuşsun,” dedi.

“Hayır,” dedi Montag. “Karım ölüyor. Bir arkadaşım zaten öldü. Yirmi dört saatten biraz az bir süre önce, arkadaşım olabilecek biri yandı. Bana yardım edebileceğini düşündüğüm tek kişi sizsiniz. Anlamak için...”

Faber’in elleri dizlerinin üzerinde kaşındı. “Alabilir miyim?”

“Bağışlayın.” Montag kitabı ona verdi.

“Çok uzun zaman geçti. Ben dindar bir adam değilim. Fakat uzun bir zaman geçti.” Faber sayfaları çevirdi, ara ara durarak okudu. “Anımsadığım kadar iyi. Tanrım, bugünlerde onu ‘oturma odası’nda nasıl değiştirmişler. İsa şimdi ‘aile’den biri. Merak etmişimdir çoğu kez, Tanrı bizim donattığımız haliyle öz oğlunu tanır mı, bu arada donattık mı yoksa soyup soğana mı çevirdik ayrı bir konu. O her tapınanın *kesinlikle* ihtiyaç duyduğu belirli ticari ürünlere üstü kapalı bir şekilde gönderme yapmadığı zamanlarda şeker kristali ve sakarinden oluşan bir naneli çubuk sadece şimdi.” Faber kitabı kokladı. “Biliyor musun, kitaplar hindistan cevizi ya da yabancı ülkelerden gelen bazı baharatlar gibi kokarlar. Küçük bir çocukken onları koklamaya bayılırdım. Tanrım, onları terk etmeden önce, birçok güzel kitap vardı.” Faber sayfaları çevirdi. “Bay Montag, siz bir korkağa bakıyorsunuz. Uzun zaman önce olayların ne yöne gittiğini görmüştüm. Hiçbir şey söylemedim. Hiç kimsenin ‘suçlu’ları dinlerneyeceği zamanda ben her şeyi çekinmeden yüksek sesle söyleyebilecek suçsuz insanlardan biriydim, fakat ben de sustum ve kendim de suçlu durumuna düştüm. En sonunda kitapları yakmak için merkez kurarak itfaiyecileri kullandıkları zaman bir iki kez söylendim, fakat sonunda boyun eğdim, çünkü benimle birlikte haykıran, söyleyen hiç kimse yoktu o zaman. Şimdi de her şey için çok geç.” Faber Kitab-ı Mukaddes’i kapattı. “Evet, belki bana buraya neden geldiğinizi söylersiniz.”

“Kimse artık dinlemiyor. Duvarlarla konuşamıyorum, çünkü *bana* bağırıyorlar. Karımla konuşamıyorum; çünkü o *duvarları* dinliyor. Sadece söylemek zorunda olduğum şeyleri dinleyecek birini istiyorum. Belki yeterince uzun konuşursam, bir anlam ifade eder. Ve senden okuduklarımı anlamayı bana öğretmeni istiyorum.”

Faber, Montag’ın ince, mavimtrak gölgeli yüzünü inceledi, “Nasıl oldu da kendine geldin? Meşaleyi ellerinden fırlatan nedir?”

“Bilmiyorum. Mutlu olmak için ihtiyacımız olan her şeye sahibiz, ama mutlu değiliz. Eksik bir şey var. Çevreme bakıyorum. Kaybolduğunu kesinlikle bildiğim tek şey, son on ya da on iki yıldır yakmakta olduğum kitaplar. Bu nedenle kitapların yardımcı olabileceğini düşündüm.”

“Sen umutsuz bir romantiksin,” dedi Faber, “eğer ciddi olmasaydın çok komik olurdu. Sana gereken kitaplar değil, bir zamanlar kitapların içinde olan bazı şeyler. Aynı şeyler bugünün “oturma odası aileleri”nde de *olabilirdi.* Aynı sınırsız ayrıntı ve bilinç, radyo ve televizyonlardan yayınlanabilirdi, fakat yapılmıyor. Hayır, hayır senin aradığın kitaplar değil.

Onu nerede bulursan al, eski plaklarda, eski filmlerde ve eski dostlarda; onu doğada ara ve onu kendi içinde ara. Kitaplar bir tür depo gibidir ve biz onlarda unutacağımızdan korktuğumuz şeyleri saklarız. İçlerinde büyülü bir şey yoktur. Büyü, sadece o kitapların anlattıklarındadır, evrenin parçalarını birleştirip bize nasıl elbise gibi sunduklarındadır. Elbette bunu bilemezsin, elbette bunu söylediğim zaman neyi kastettiğimi hâlâ anlayamazsın. Sezgisel olarak haklısın, önemli olan da bu. Üç şey eksik.

"Bir: Bunun gibi kitapların neden çok önemli olduğunu biliyor musun? Çünkü onlar nitelikliler. Peki nitelik sözcüğünün anlamı nedir? Bana göre dokusudur. Bu kitabın *gözenekleri* var. Özellikleri var. Bu kitap mikroskop altına girebilir. Camın altında sonsuz bir bollukla geçen bir yaşam bulursun. Ne kadar çok gözenek olursa, bir yaprak kâğıt üzerine her santimetrekare için doğrulukla kaydedilmiş yaşama ilişkin daha çok olur ve sen daha çok "yazınsal" olursun. Neyse, bu benim tarifim. *Ayrıntıyı anlatmak.* Yeni ayrıntıları. İyi yazarlar yaşama sık sık dokunurlar. Ortalama yazarlar üstüne hafifçe dokunup geçerler. Kötü olanlar ona tecavüz edip, leşini sineklere bırakır.

"İşte şimdi kitaplardan neden nefret edilip korkulduğunu anlıyor musun? Onlar yaşamın yüzündeki gözenekleri gösterirler. Sadece rahatlık içindeki insanlar ay gibi gözeneksiz, tüysüz, ifadesiz yüzleri balmumuyla sıvar. Artık çiçeklerin, kara toprak ve bol yağmurla yetişmek yerine, çiçeklerin sırtından geçinmeye çalıştığı bir zamanda yaşıyoruz. Havai fişekler de, bütün şirinliklerine karşın, yeryüzünün kimyasından gelirler. Yine de biz bir şekilde, çevrimi gerçeğe eriştirmeden, çiçekler ve havai fişeklerden gıdalanarak boy atabileceğimizi sanarız. Herkül ve Antaios'un efsanesini bilir misin? Antaios ayakları yere sağlam bastığı zaman gücü inanılmaz olan dev bir güreşçidir. Fakat Herkül tarafından ayağı yerden kesilip havada tutulduğu zaman ölür. Eğer bu efsanede bizim için, bu şehir için, zamanımız için çıkarılacak bir ders yoksa, ben çılgının biriyim. İşte ihtiyacımız olan ilk şey bunlar. Nitelik, bilgi dokusu."

"Ya ikincisi?"

"Boş zaman."

"Ama izinli olduğumuz bir sürü saatimiz var."

"İzin, evet, fakat ya düşünmeye zaman? Eğer tehlikeden başka bir şey düşünemeyeceğin bir hızla, saatte yüz mille araba kullanmıyorsanız, o zaman bir oyun oynuyorsunuz ya da dört duvarlı televizörle tartışamadığınız bir odada oturuyorsunuzdur. Neden? Televizör 'gerçek'tir.

Dolayımsız ulaşır ve çok boyutludur. Sana ne düşünmen gerektiğini söyler, bombardıman eder. O haklı *olmalı*. Çok haklı *görünür.* Seni kendi vardığı sonuçlara o kadar hızla sürükler ki zihninin, ‘Bu ne saçmalık!’ diye protestoya zamanı olmaz.”

“Sadece ‘aile’, ‘insan’dır.”

“Özür dilerim, ne dediniz?”

“Karım kitapların ‘gerçek’ olmadığını söylüyor.”

“Bunun için Tanrı’ya şükret. Onları, ‘Bir dakika durun,’ diye kapatabilirsin. Onlara Tanrı’yı oynarsın. Fakat TV oturma odasına bir tohum ektikten sonra onun sizi kavrayan pençesinden kendisini kurtaran olmuş mu? Sizi istediği biçimde yetiştirir! Tıpkı bir dünya kadar gerçek bir ortamdır. Gerçek haline gelir, gerçektir de. Kitaplar mantıkla mağlup edilebilir. Fakat bütün bilgim ve şüpheciliğime rağmen, o inanılmaz oturma odasının bir parçası olduğumda, tam renkli ve üç boyutlu yüz kişilik bir senfoni orkestrasıyla tartışma şansım hiç olmadı. Gördüğün gibi, benim oturma odam badanalı dört duvardan oluşuyor. Bunlar da,” iki küçük kauçuk tıkaç çıkardı, “metro jetlerine bindiğim zaman kulaklarım için.”

“Denham’ın Diş macunu; ne çalışırlar, ne de iplik eğirirler,” dedi Montag gözleri kapalı. “Buradan nereye gidiyoruz? Kitaplar bize yardımcı olacak mı?”

“Eğer üçüncü gerekli olan şey bize verilebilirse. Bir, söylediğim gibi bilginin niteliği. İki, onu hazmedebilmek için gerekli zaman ve üç; ilk ikisinin birbirini etkilemesinden öğrendiklerimize dayanan edimlerde bulunabilme hakkı. Ve çok yaşlı bir adamla birden hırçınlaşan bir itfaiyecinin, bu kadar ilerlemiş oyunda bir şeyler yapabileceklerini düşünemiyorum...”

“Kitap bulabilirim.”

“Kendini riske atıyorsun.”

“Bu da ölmenin iyi yanlarından biri; eğer kaybedecek bir şeyin yoksa, istediğin riske girebilirsin.”

“İşte, ilginç bir şey söyledin,” Faber güldü, “hem de onu okumadan!”

“Kitaplarda *böyle* şeyler mi bulunur? Fakat bu birden aklıma geldi!”

“Daha iyi. Bunu benim için, bir başkası için ya da kendin için yaratmadın.”

Montag öne eğildi. “Bugün öğleden sonra, kitapların oldukça değerli olduğu ortaya çıkarsa, diye düşündüm, belki bir matbaa bulup fazla kopyalar basabiliriz...”

“Biz mi?”
“Sen ve ben.”
“Yo, hayır.” Faber doğruldu.
“Fakat bırak planımı söyleyeyim.”
“Eğer bana söylemek için ısrar edersen gitmeni istemek zorunda kalacağım.”
“Fakat ilgilenmiyor musun?”
“Eğer başımı derde sokup sonunda yanmama yol açacak şekilde konuşursan, hayır. Seni dinlememi mümkün kılacak tek şey, bir şekilde itfaiye yapısının kendisinin yakılabilmesi olabilir. Şimdi eğer bizim fazladan kopyalar basarak onları bütün ülkedeki itfaiyecilerin evlerinde saklayıp böylece o kundakçılar arasına şüphe tohumları ekilmesini sağlamayı düşündüğünü söylüyorsan, bravo derim!”
“Kitapları sakla, alarmı ver ve itfaiyecilerin evlerinin yanışını seyret, bunu mu kastediyorsun?”
Faber kaşlarını kaldırarak, sanki karşısında yeni bir adam varmış gibi baktı. “Şaka yapıyordum.”
“Eğer bunun denemeye değer bir plan olacağını düşünüyorsan, bunun işe yaracağını bana söylemeni istiyorum.”
“Böyle şeyleri garanti edemezsin! Ne de olsa, ihtiyacımız olan bütün kitaplar elimizde olsa bile, en yüksek uçurumu bulup atlamakta ısrar ediyoruz. Fakat bir molaya ihtiyacımız *var.* Bizim bilgiye ihtiyacımız *var.* Belki bin yıl içinde atlamak için daha küçük uçurumlar seçeriz. Kitaplar bize ne tür eşekler ve aptallar olduğumuzu hatırlatmak içindir. Kitaplar, tören alayı büyük bir gürültü içinde caddede ilerlerken, Sezar’ın kulağına, ‘Unutma, Sezar, sen de ölümlüsün,’ diyen pretoryen muhafızlarıdır. Çoğumuz dünyayı dolaşıp herkesle tanışamayız, bütün şehirleri göremeyiz. Bunun için zamanımız, paramız ve bu kadar çok arkadaşımız yoktur. Aradığın şeyler, Montag, dünyada, fakat vasat bir insan için onların yüzde doksan dokuzunu görmenin yolu kitaplardan geçer. Garanti isteme. İnsan, makine veya kütüphane gibi herhangi bir şeyde saklanabileceğini sanma. Kendi kırıntılarını kurtar ve eğer boğulursan, en azından sahile doğru yüzerken boğulduğunu bil.”
Faber ayağa kalkarak odanın içinde dolaşmaya başladı.
“Eee?” diye sordu Montag.
“Sen kesinlikle ciddisin?”
“Kesinlikle.”

“Eğer kendime itiraf etmem gerekirse, bu çok sinsice bir plan.” Faber sinirleri gergin bir halde yatak odasının kapısına göz attı. “Ülke boyunca itfaiye merkezlerinin yakılmasını, ihanet yuvaları olarak yıkılmalarını görmek. Semender kendi kuyruğunu yiyor. Ey, Tanrım!”

“Her yerdeki itfaiyeci evlerinin listesi var bende. Bir tür yeraltı...”

“İnsanlara güvenemezsin, işin pis yanı da bu. Senden ve benden başka kim yangın çıkartabilir?”

“Senin gibi profesörler yok mu? Eski yazarlar, tarihçiler, dilbilimciler...”

“Ya öldüler ya da çok yaşlılar.”

“Ne kadar yaşlı olurlarsa o kadar iyi, dikkat çekmezler. Düzinelercesini tanıyorsundur, kabul et!”

“Ah, oyunları bu dünyanın fazlasıyla *farkında* olduğu için yıllardır Pirandello’yu, Shaw’u veya Shakespeare’i oynayamamış bir sürü aktör dolaşıyor ortalıkta. Onların öfkesini kullanabiliriz. Ve kırk yıldır bir satır bile yazamamış olan tarihçilerin dürüst öfkelerini de kullanabiliriz. Doğru, düşünme ve okuma sınıfları oluşturabiliriz.”

“Evet!”

“Fakat bu devede kulak. Bütün bir kültür yıkılmış durumda. İskeletin eritilip yeniden şekillenmesi gerek. Yüce Tanrım, bu, yarım asır önce yere bıraktığın bir kitabı yeniden almak kadar basit değil. İtfaiyecilerin de, az da olsa gerekli olduğunu unutma. Halk, okumayı kendi isteğiyle bıraktı. Siz itfaiyeciler, şimdi içinde bazı binaların sahne olarak kullanılacağı ve kalabalığın toplanarak sevimli alevleri izleyeceği bir sirk oluşturuyorsunuz. Fakat bu aslında ana temsilin küçük bir yan oyunu ve işlerin yolunda gitmesi için de pek gerekli değil. Artık çok az insan isyan etmeyi düşünüyor ve bunların bazıları da, benim gibi, kolaylıkla korkuyor. Beyaz Palyaço’dan hızlı dans edebilir ve ‘Bay Gimmick’ ve oturma odası ‘aileleri’nden daha yüksek sesle bağırabilir misin? Eğer başarabilirsen, amacına ulaşırsın, Montag. Her durumda, sen bir budalasın. İnsanlar eğleniyor.”

“İntihar ederek! Cinayet işleyerek!”

Onlar konuşurken bir bombardıman uçağı doğuya doğru gidiyordu ve iki adam, büyük jetin ses titreşimlerini içlerinde duyarken, konuşmayı keserek dinlediler.

“Sabırlı ol, Montag. Bırak savaş ‘aileler’in sesini kessin. Uygarlığımız kendisini parçalara ayırıyor. Bu merkezkaç makinesinden uzak dur.”

“Patlama olduğu zaman birinin hazır olması lazım.”

“Ne? Milton’dan alıntı yapan insanlar mı? Sofokles’i hatırlıyorum mu diyorlar? Kurtulanlara insanın iyi yönü de olduğunu mu hatırlatıyorlar. Onlar taşları sadece birbirlerine atmak için toplarlar, Montag, eve git, yat. Neden son saatlerini bir sincap olduğunu reddedip kafesinden kaçmaya çalışarak geçiresin?”

“O zaman artık umursamıyorsun?”

“O kadar umursuyorum ki hastayım?

“Ya bana yardım etmeyecek misin?”

“İyi geceler, iyi geceler.”

Montag’ın elleri Kitab-ı Mukaddes’i kavradı. Ellerinin ne yaptığını görünce şaşırdı.

“Senin olsun ister misin?”

Faber, “Sağ kolumu bile veririm,” dedi.

Montag orada durarak bundan sonra olacak şeyi bekledi. Elleri, kendi kendine, sanki iki adam birlikte çalışıyorlarmış gibi, kitaptan sayfalar yırtmaya başladı. Elleri önce, en öndeki beş sayfayı, sonra birinci, daha sonra da ikinci sayfayı yırttılar.

“Aptal, ne yapıyorsun!” Faber sanki kendisine vurulmuş gibi sıçradı. Montag’ın üstüne düştü, Montag onu iterek ellerinin devam etmesine izin verdi. Altı sayfa daha yere düştü, onları yerden aldı ve Faber’in bakışları altında kâğıtları tomar haline getirdi.

“Yapma, oh, yapma!” dedi ihtiyar adam.

“Kim beni durdurabilir? Ben bir itfaiyeciyim. Seni de yakabilirim!”

İhtiyar adam onu süzdü. “Yapamazsın.”

“Yapabilirdim.”

“Kitap. Artık onu yırtma.” Faber bir koltuğa yığıldı, yüzü sapsarıydı, dudakları titriyordu. “Kendimi daha yorgun hissetmeme neden olma. Ne istiyorsun?”

“Beni eğitmen için sana ihtiyacım var.”

“Peki, peki.”

Montag kitabı yerine koydu. Yaşlı adam onu yorgun bir şekilde izlerken, Montag buruşturduğu kâğıtları açmaya başladı ve düzeltti.

Faber sanki bir uykudan uyanmış gibi başını salladı.

“Montag, biraz paran var mı?”

“Biraz. Dört yüz, beş yüz dolar. Neden?”

“Getir onu. Yarım yüzyıl önce bizim okul notlarını basan bir adam tanıyorum. O yıl, yeni ders yılına başlamak için sınıfa girip Aiskhylos’tan

O’Neil’e kadar Tiyatro’yu öğrenmek isteyen tek bir öğrenci bulduğum yıldı. Görüyor musun? Buzdan yapılmış harikulade bir heykelin güneşte erimesine ne kadar benziyor. Gazetelerin tıpkı muazzam güveler gibi ölmelerini izledim. Kimse onları geri *istemedi*. Kimse onları özlemedi. Sadece tutkulu dudakları, karna inen yumrukları okuyan insanlara sahip olmanın ne kadar avantajlı olduğunu görünce Devlet, durumu sizin ateşyiyenlerinizle çevreledi. İşte böyle, Montag, orada işsiz bir matbaacı var. Birkaç kitaba başlayabiliriz, savaşın başlayarak bu düzeni bozmasını ve ihtiyacımız olan itilimi bize vermesini bekleriz. Birkaç bomba ve evlerin duvarlarındaki “aileler” tıpkı palyoço fareler gibi susacaktır! Sessizlikte bizim sahne-fısıltılarımız işe yarayabilir.”

İkisi de masanın üzerindeki kitaba bakarak ayakta durdular.

“Hatırlamaya çalıştım,” dedi Montag, “Fakat kahretsin, başımı çevirdiğim anda hepsi kayboldu. Tanrım Yüzbaşı’ya bir şeyler söylemeyi ne kadar istiyorum. Yeterince okumuş olduğu için bütün yanıtları biliyor ya da öyle görünüyor. Sesi tıpkı tereyağı gibi. Korkarım bana aynı konuştuğum şekilde yanıt verecek, sadece bir hafta önce, bir gazyağı hortumunu pompalarken, ‘Tanrım ne eğlence!’ diye düşünüyordum.”

Yaşlı adam başını salladı. “Yapmayanlar, yakmalıdırlar. Bu tarih kadar ve gençlerin suç işlemesi kadar eskidir.”

“Yani ben de mi öyleyim?”

“Ondan biraz, hepimizin içinde vardır.”

Montag ön kapıya doğru yürüdü. “İtfaiye Yüzbaşısıyla ilgili olarak, bana bu gece bir şekilde yardım edebilir misin? Yağmurdan korunmak için bir şemsiyeye ihtiyacım var. Eğer Yüzbaşı’ya bir daha yakalanırsam boğulmaktan korkuyorum.”

İhtiyar adam bir şey söylemedi, fakat sinirli bir ifadeyle, yatak odasına baktı. Montag bu bakışı yakaladı. “Evet?”

İhtiyar adam derin bir nefes aldı, tuttu ve bıraktı. Bir nefes daha aldı, gözleri yumulu, ağzı kapalıydı, sonunda nefesini salıverdi. “Montag...”

İhtiyar sonunda dönerek, “Gel,” dedi. “Aslında evimden çıkıp gitmene ses çıkarmamam gerekirdi. Ben korkak bir yaşlı aptalım.”

Faber yatak odasının kapısını açtı ve Montag’ı üzerinde birtakım metal aletlerin, mikroskobik saç inceliğinde tellerin, minicik halkaların, bobinler ve kristaller karmaşasının üzerinde olduğu bir masa bulunan küçük bir odaya aldı.

“Nedir bu?” diye Montag sordu.

“Benim müthiş korkaklığımın kanıtları. Uzun yıllar duvarların üstüne düş gücümle hayaller yansıtarak tek başıma yaşadım. Elektronikle, radyo yayınlarıyla uğraşmak hobimdi. Korkaklığım öylesine bir tutku haline gelmişti ki, onun gölgesinde yaşayan devrimci ruhu tamamlayabilmek için, *şunu* yapmaya zorlandım.”

Bir a.22 kurşunundan daha büyük olmayan küçük bir yeşil maden nesneyi aldı.

“Bunu kendi paramla yaptım. Nasıl mı? Elbette, işsiz ve tehlikeli bir entelektüel için en son sığınak olan borsada oynadım. Evet, borsada oynadım, bunu yaptım ve bekledim. Yaşamımın yarısı boyunca titreyerek birisinin benimle konuşmasını bekledim. Kimseyle konuşmaya cesaret edemedim. Parkta birlikte oturduğumuz o gün, senin ya ateşle ya da dostlukla bir gün bana uğrayacağını biliyordum, ama hangisi olacağını kestirmek zordu. Bu küçük şey elimde aylardır hazırdı. Fakat az daha gitmene izin verecektim, işte bu kadar korkuyorum!”

“Deniz Kabuğu radyosuna benziyor.”

“Biraz daha fazlası! Eğer kulağına koyacak olursan, o *dinler*, Montag. Evimde rahatça oturup, korkmuş kemiklerimi ısıtırken, itfaiyecinin sözlerini duyup çözümleyebilirim, hiçbir tehlikeye girmeden zayıf noktalarını bulabilirim. Kovanında güvenlikte olan kraliçe arı olurum. Sen de benim sondam, yürüyen kulaklarım olursun. Sonunda, şehrin bütün bölgelerine değişik adamlarla kulaklar koyabilirim, dinler ve değerlendiririm. Eğer sondalar ölürlerse, gene de evimde, korkumu azami rahatlık ve en düşük riskle besleyerek, güvende olurum. Ne kadar güvende oynadığımı, ne kadar aşağılık biri olduğumu görüyor musun?”

Montag yeşil kurşunu kulağına yerleştirdi. İhtiyar adam da benzer bir nesneyi kendi kulağına koydu ve dudaklarını oynattı.

“Montag!”

Ses, Montag’ın kafasının içindeydi.

“Seni duyuyorum!”

Yaşlı adam güldü. “Senin sesin de iyi geliyor!” diye Faber fısıldadı, fakat Montag’ın kafasındaki ses netti. “Zamanı geldiği zaman itfaiye binasına git. Seninle birlikte olacağım. Yüzbaşı Beatty’yi birlikte dinleyelim. O da bizden biri olabilir. Tanrı bilir. Sana vereceğin yanıtları söyleyeceğim. Ona iyi bir gösteri sunacağız. Bu elektronik korkaklığımdan dolayı benden tiksiniyor musun? Seni karanlığa yollarken, burada lanet kulaklarımla, geriden kafanın kopartılmasını izliyorum.”

Montag Kitab-ı Mukaddes'i ihtiyar adamın ellerine tutuştururken, "Hepimiz yapacağımızı yaparız," dedi." İşte, "Bunun yerine bir başkasını vermeye çalışacağım. Yarın..."

"İşsiz basımcıyı göreceğim, evet hiç olmazsa bu kadarını yapabilirim."

"İyi geceler, Profesör."

"İyi geceler değil, gecenin geri kalan bölümünde seninle beraber olacağım ve bana ihtiyacın olduğu zaman kulağında hafif bir karıncanlanma olacak. Fakat gene de iyi geceler ve iyi şanslar."

Kapı açılıp kapandı. Montag yeniden karanlık caddede dünyaya bakıyordu.

O gece gökyüzünden savaşın gittikçe yaklaştığını hissedebilirdiniz. Bulutların kenara çekilip yeniden gelmesi ve yıldızların, tıpkı düşman diskleri gibi, milyonlarcasının bulutların arasında yüzmesi ve gökyüzünün sanki şehrin üstüne düşerek şehri tebeşir tozuna döndüreceği hissi ve ayın kırmızı bir ateş gibi yükselişi; gece işte böyle hisler uyandırıyordu.

Montag, metrodan cebinde parayla çıktı (her gece açık olan ve robot gişe memurlarının hizmet verdiği bankaya uğramıştı) ve yürürken bir kulağındaki Deniz Kabuğunu dinliyordu... "Bir milyon insanı seferber ettik. Eğer savaş başlarsa, zaferi çabuk kazanacağız..." Sesin yerini hızla bir müzik kapladı, ses gitmişti.

"On milyon insan seferber edildi," diye Faber fısıldadı diğer kulağına, "ama bir milyon diyor. Bu daha uygun."

"Faber?"

"Evet?"

"Ben düşünmüyorum. Sadece bana söyleneni yapıyorum. Bana parayı al dedin, aldım. Bunu aslında kendim düşünmedim. Ne zaman bazı şeyleri kendi düşünceme göre halletmeye başlayacağım?'

"Az önce söylediklerinle başladın bile. Bu konuda bana güvenmen gerek."

"Diğerlerine de güvenmiştim."

"Evet ve nereye gittiğimize bak. Bir süre kör gibi dolaşmak zorundasın. İşte sana tutunman için kolum."

"Sadece bana ne yapacağımın söylenmesi için taraf değiştirmek istemiyorum. Eğer böyle yapacaksam, değiştirmek için bir neden yok."

"Akıllandın bile!"

Montag ayaklarının onu kaldırım boyunca evine doğru götürmekte olduğunu hissetti. “Konuşmaya devam et.”

“Okumamı ister misin? Okurum, böylece sen de hatırlarsın. Geceleri sadece beş saat uyurum. Yapacak bir şey yok. Yani eğer istersen, geceleri yatarken sana kitap okurum. Uyurken bile olsa, eğer birisi kulağınıza fısıldarsa, alınan bilgilerin saklandığı söylenir.”

“Evet.”

“İşte,” Gece, şehrin çok uzaklarından, bir sayfa çevrilişinin belli belirsiz fısıltısı. “Eyüp Kitabı.”

Montag, dudakları hafifçe kımıldayarak yürürken, ay gökyüzünde yükseldi.

Saat dokuzda hafif bir akşam yemeği yerken, ön kapı koridorda çınladı ve Mildred tıpkı Vezüv’ün patlamasından kaçan bir yerli gibi, oturma odasından fırladı. Bayan Phelps ve Bayan Bowles ön kapıdan girerek, ellerinde martinilerle volkanın ağzında kayboldular. Montag yemek yemeyi bıraktı. Kadınlar, binlerce kez şıngırdayan dev bir avize gibiydiler, onların Cheshire Kedisi gülümsemelerinin evin duvarlarında yandığını görebiliyordu ve şimdi de gürültünün üzerinden birbirlerine bağırıyorlardı.

Montag yiyeceği hâlâ ağzında olarak kendisini oturma odasının kapısında buldu.

“Herkes ne kadar da hoş görünüyor!”

“Hoş.”

“Çok iyi görünüyorsun, Millie!”

“İyi.”

“Herkes harika görünüyor!”

“Harika.”

Montag durup onları izledi.

“Sabır,” diye fısıldadı Faber.

Montag neredeyse kendisine, “Ben burada olmamalıydım,” diye fısıldadı. “Parayla birlikte sana dönüyor olmalıydım.”

“Yarın yeterli zamanın olur. Dikkatli ol.”

“Bu gösteri ne *fevkalade* değil mi?” diye Mildred haykırdı.

“Fevkalade!”

Duvarlardan birinde bir kadın gülümsedi ve aynı anda portakal suyunu içti. Montag, anlamsızca, her ikisini birden nasıl yapıyor, diye düşündü. Diğer duvarlarda aynı kadının x ışınları, alınan dinçleştirici içeceğin onun

güzel midesine, kasılmalarla yaptığı yolculuğu gösteriyordu! Birden oda, bir roketin üzerinde bulutlara doğru fırladı ve sonra mavi balıkların kırmızı ve sarı balıkları yediği limon yeşili bir denize daldı. Bir dakika sonra, üç Beyaz Çizgi Film Palyaçosu, muazzam içten kahkahalar eşliğinde birbirlerinin kol ve bacaklarını kestiler. İki dakika daha sürdü bu, sonra da oda şehirden dışarı fırlayarak jet arabaların birbirlerine kuvvetle çarpıp, sonra gerileyerek tekrar hızla çarparak çılgınca dolandığı bir alana geldi. Montag birkaç vücudun havada uçtuğunu gördü.

"Millie şunu *gördün* mü?"

"Gördüm, *gördüm!*"

Montag odanın duvarına yaklaştı ve ana düğmeyi kapattı. Hayaller, tıpkı isterik bir balığın içinde olduğu dev bir kavanozun suyunun bir anda boşaltılması gibi süzülüp gitti.

Üç kadın yavaşça dönerek Montag'a önce gizleyemedikleri bir huzursuzluk, sonra da hoşnutsuzlukla baktılar.

"Savaşın ne zaman başlayacağını düşünüyorsunuz?" dedi Montag. "Kocalarınızın bu gece burada olmadığını görüyorum."

"Ah, onlar gelip giderler, gelip giderler," dedi Bayan Phelps. "Gir Finnegan, çık Finnegan, ordu Pete'i dün çağırdı. Gelecek hafta geri gelecek. Ordu öyle dedi. Hızlı savaş. Kırk sekiz saatte, dediler, herkes eve dönecek. İşte ordu böyle söyledi. Hızlı savaş. Pete dün aradı ve gelecek hafta döneceğini söyledi. Hızlı..."

Üç kadın huzursuzlukla kımıldandılar ve sinirli bir şekilde boş, çamur renkli duvarlara baktılar.

"Kaygılanmıyorum," dedi Bayan Phelps. "Kaygılanmayı Pete'e bıraktım." Kıkır kıkır güldü. "Bütün kaygıları kendime değil, Pete'e bırakıyorum. Kaygılanmıyorum."

"Evet," dedi Millie, "bırakalım kaygılanan Pete olsun."

"Her zaman başkasının kocası ölür, derler."

"Bunu ben de duydum. Hiç savaşta ölmüş bir adam tanımıyorum. Geçen hafta Gloria'nın kocasına olduğu gibi, binadan atlayarak, evet, fakat savaşlardan? Hayır."

"Savaşlardan hayır," dedi Bayan Phelps. "Her neyse, Pete ve ben her zaman, gözyaşı ve buna benzer şey yok deriz. Bu her birimizin üçüncü evliliği ve ikimiz de bağımsızız. Her zaman dediğimiz gibi bağımsız olun. Pete, eğer ölecek olursam, hayatını yaşamaya devam et, ağlama, yeniden evlen ve beni düşünme dedi."

“Bu bana şeyi hatırlattı,” dedi Mildred. “Dün geceki Clara Dove’un beş dakikalık öyküsünü duvarda izledin mi? İşte, hepsi bu kadın hakkındaydı ve...”

Montag hiçbir şey söylemedi fakat durup, tıpkı çocukluğunda garip bir kilisede gördüğü azizlerin yüzlerine baktığı gibi kadınların yüzlerine baktı. O garip yaratıkların emayelenmiş yüzleri ona bir şey ifade etmemişti, oysa onlarla konuşarak o kilisede uzun süre kalmış, o dinden olmaya çalışmış, o dinin ne olduğunu anlamaya çalışmış ve porselen gözlü, kan yakutu dudaklı rengârenk erkeklerin ve kadınların anlamlarından etkilenmiş hissedebilmek için ciğerlerini ve dolayısıyla kanını o yerin özel tütsüsüyle, tozuyla doldurmuştu. Fakat hiçbir şey olmamıştı, hiçbir şey: bu tıpkı bir dükkândan diğerine geçip, parasının tuhaf ve kullanılmaz olduğunu görmek gibiydi ve elleriyle tahta, alçı ve çamura dokunduğu zaman tutkusu soğumuştu. İşte, şimdi de, kendi oturma odasında, bakışlarının altındaki kadınlar iskemlelerinde kımıldıyorlar, sigara yakıp dumanını havaya üfürüyorlar, güneşin yaktığı saçlarına dokunuyor ve parıldayan tırnaklarını sanki Montag’ın gözlerinden ateş almışlar gibi inceliyorlardı. Yüzleri sessizlikten huzursuzlaşıyordu. Yemeğinin son lokmasını yutarken Montag’ın çıkardığı sese doğru eğildiler. Onun hızlı soluklarını dinlediler. Odanın üç boş duvarı, artık uyuyan devlerin rüyalardan yoksun soluk alınlarına benziyordu. Montag, bu göze batan bu üç alna dokunacak olsa, parmak uçlarında onların tuzlu terini hissedeceğini sandı. Terleme, kadınların içindeki işitilemeyen titremelerin yarattığı gerginlik ateşi ve sessizlikle birleşti. Her an tıslayabilir, uzun ve tükürükler saçan bir tıslamayla patlayabilirlerdi.

Montag dudaklarını kıpırdattı.

“Konuşalım.”

Kadınlar irkildiler ve ona baktılar.

“Çocuklarınız nasıl, Bayan Phelps?” diye sordu.

Bayan Phelps bu adama neden kızgın olduğuna pek emin olmadan, “Çocuğum olmadığını biliyorsunuz! Aklı başında olan hiç kimse, Tanrı biliyor ya, çocuk sahibi olmaz,” dedi.

“Bence öyle değil,” dedi Bayan Bowles. “Sezaryen ameliyatla iki çocuğum oldu. Bir bebek için o kadar acı çekmeye gerek yok. Dünya üremeyi sürdürmeli, biliyorsunuz, ırk devam etmeli. Ayrıca bazen size çok benziyorlar ve bu da çok hoş. İki sezaryen işi bitirdi, evet efendim. Oh, doktorum sezaryen gerekli değil, kalçaların yeterli, her şey normal dedi, ama ben *ısrar ettim.*”

“Sezaryen olsun olmasın, çocuklar yıkıcıdır, aklını kaçırmış olmalısın,” dedi Bayan Phelps.

“Çocukları on günün dokuzunda bir okula sepetledim. Ayda üç gün eve geldiklerinde onlara katlanıyorum; o kadar da kötü değil. Onları ‘oturma odası’na atarsın ve düğmeyi çevirirsin. Tıpkı çamaşır yıkamak gibi. Kirli çamaşırları doldur ve kapağı kapat.” Bayan Bowles kıkırdadı, “Beni öptükleri kadar kısa sürede şutlarlardı. Tanrı’ya şükür, geri tekme atabiliyorum.”

Kadınlar gülerken dillerini çıkardılar.

Mildred bir an oturdu ve sonra Montag’ın hâlâ kapının girişinde olduğunu görünce ellerini çırptı. “Haydi, Guy’ı mutlu etmek için politikadan konuşalım.”

“İyi olur,” dedi Bayan Bowles. “Geçen seçimde, herkes gibi Başkan Noble’a, oy verdim. Bence o gelmiş geçmiş başkanlar içinde en yakışıklı olanı.”

“Ah, ya ona karşı öne sürülen adam!”

“O kadar değildi, değil mi? Ufak tefek ve gösterişsiz, sık sık tıraş olmuyor ya da saçlarını düzgün taramıyordu.”

“Onu yarıştan ‘dışarı’ iten şeyler neydi? Küçücük kısa bir adamı, öyle uzun boylu bir adamla yarıştıramazsınız. Ayrıca lafı geveliyordu. Konuşmasının yarısını işitemiyordum. Ve işittiğim sözleri de anlayamıyordum.”

“Ayrıca şişmandı ve onu örtecek şekilde de giyinmiyordu. Büyük çoğunluğun Winston Noble’ı seçmesine şaşmamak gerek. İsimleri de etkili oldu. Winston Noble ile Hubert Hoag’ı on saniye karşılaştırın, hemen sonucu tahmin edebilirsiniz.”

“Lanet olsun!” diye Montag haykırdı. “Hoag ve Noble hakkında ne biliyorsunuz ki?”

“Niye, altı aydan az bir süre önce oturma odasının duvarındaydılar. Bir tanesi durmadan burnunu çekip duruyordu. Bu da beni sinir ediyordu.”

“Evet, Bay Montag,” dedi Bayan Phelps. “Bizden böyle bir adama oy vermemizi mi istiyordunuz?”

Mildred Montag’a zehir zemberek bir bakış attı. “Artık şu kapıdan çekil Guy,” dedi, “ve bizi sinirlendirme.”

Fakat Montag’ın gitmesiyle, elinde bir kitapla dönmesi bir oldu.

“Guy!”

“Hepsine lanet olsun! Hepsine lanet olsun! Lanet!”

“O elinde olan şey, bir kitap, değil mi? Bugünlerde, bütün özel eğitimlerin filmlerle yapıldığını sanıyordum.” Bayan Phelps gözlerini kırpıştırdı. “İtfaiye teorisi mi okuyorsunuz?”

“Teorinin cehenneme kadar yolu var,” dedi Montag. “Bu şiir.”

“Montag,” diye bir fısıltı.

“Beni rahat bırak,” Montag büyük bir kükreme, vızıltı ve uluma çemberi içinde dönüyormuş gibi hissetti kendini.

“Montag, dur, sakın...”

“Onları duydun mu? Bu canavarların canavarlar hakkındaki konuşmalarını duydun mu? Ah, Tanrım, insanlar hakkındaki, kendi çocukları ve kendileri hakkındaki anlamsız konuşmaları, kocalarından bahsediş şekilleri ve savaştan bahsediş şekilleri, kahretsin, burada onlara inanamadan durdum.”

“Herhangi bir savaşla ilgili olarak hiçbir şey söylemedim. Bunu size hatırlatırım,” dedi Bayan Phelps.

“Şiir mi, nefret ederim,” dedi Bayan Bowles.

“Hiç okudunuz mu?”

“Montag,” Faber’in sesi onu adeta tırmaladı. “Her şeyi berbat edeceksin. Kapat çeneni, seni aptal!”

Üç kadın da ayağa kalkmıştı.

“Oturun!”

Oturdular.

“Ben eve gidiyorum,” diye Bayan Bowles titrek bir sesle konuştu.

“Montag, Montag, lütfen, Tanrı adına, ne yapmak istiyorsun?” diye Faber yalvardı.

“Neden şu küçük kitabından bize bir şiir okumuyorsun?” diye Bayan Phelps, başıyla işaret etti. “Sanırım oldukça ilginç olacak.”

“Bu doğru değil,” diye Bayan Bowles haykırdı. “Bunu yapamayız!”

“Şey, Bay Montag’a baksana, o istiyor, istediğini biliyorum. Eğer tatlılıkla dinlersek, Bay Montag mutlu olur, biz de sonra başka şeyler yapabiliriz.” Sinirli bir şekilde çevrelerinde bulunan duvarlardaki uzun boşluğa baktı.

“Montag, eğer bunda ısrar edersen ben ayrılıyorum, bırakıyorum,” diye böcek kulağını dürtükledi. “Bunun ne yararı var, neyi kanıtlayacaksın?”

“İçlerindeki cehennemi korkutup kaçıracağım, işte bu, içlerindeki canlı gün ışığını açığa çıkartacağım.”

Mildred boş havaya baktı, “Şu anda, Guy, kiminle konuşuyorsun?”

Beynine gümüş bir iğne saplandı. “Montag, dinle, sadece bir çıkış yolu var, şaka yapmış gibi davran, işi ört bas et, çılgın değilmişsin gibi davran. Sonra yakma makinene doğru yürü ve kitabı içine at.”

Mildred bunu daha önceden hissetmiş gibi titrek bir sesle, “Bayanlar,” dedi. “Yılda bir kere her itfaiyeciye, ne kadar saçma olduğunu ailesine göstermesi için, eski günlerden bir kitabı evine getirmesi için izin verilir. Böyle bir şeyin sizi nasıl sinirli ve çılgın yapabileceğini düşünün. Guy’ın bu geceki sürprizi, size bir örnek okuyarak, bazı şeylerin nasıl karıştırılmış olduğunu göstermekti, böylece hiçbirimiz küçük yaşlı kafalarımızı bu çer çöpe bir daha takmayalım, değil mi sevgilim?”

Kitabı avuçları arasında ezdi.

“‘Evet’ de.”

Ağzı Faber’inki gibi kımıldadı.

“Evet.”

Mildred bir kahkahayla kitabı kaptı. “İşte! Şunu oku. Hayır, geri alıyorum. Şurada, bugün yüksek sesle okuduğun komik bir tane var. Hanımlar, bir kelime bile anlamayacaksınız. Boş laflarla dolu. Haydi Guy, şu sayfa, sevgilim.”

Açılmış olan sayfaya baktı.

Kulağının içinde bir sinek hafifçe kanatlarını çırptı. “Oku.”

“Başlığı nedir canım?”

“Dover Sahili.” Ağzı uyuşmuş gibiydi.

“Şimdi onu hoş ve berrak bir sesle oku, *yavaş* git.”

Oda tutuşacak kadar sıcaktı. Montag’ın her tarafı alevdi. Her tarafı buz gibiydi; onlar boş bir çölün ortasında üç iskemleye oturmuşlar ve o ayakta duruyor, sallanıyordu, ona dönmüşler, o ise Bayan Phelps’in elbisesinin kenarlarını düzeltmeyi bitirmesini, Bayan Bowles’un ellerini saçlarından çekmesini bekliyordu. Sonra, alçak ve tutuk, fakat satırdan satıra geçtikçe daha güçlenen bir sesle okumaya başladı ve sesi çölü aşarak, beyazlığa, oturan üç kadının etrafından büyük sıcak boşluğa yayıldı.

“Coşup taşardı eskiden İnancın Denizi,
Dünya kumsallarının çevresine sarılmış, parlak
Bir kuşağın kıvrımları gibi dururdu.
Ama şimdi onun yalnız
Uzun, hüzünlü kükreyişini duyuyorum
Gece rüzgârının soluğuna karşı,

Çekilirken engin kıyılardan, dünyanın iç karartıcı, çıplak
Çakıl taşları üzerinden."

Üç kadının altındaki sandalyeler gıcırdadı. Montag şiiri bitirmeye koyuldu:

"Ama sevgilim biz, dürüst olalım birbirimize
Öylesine, çünkü, çeşitli, öylesine güzel, öylesine yeni
Düşlerin diyarı gibi duran önümüzde
Şu dünyanın ne sevinci var, ne sevgisi, ne de ışığı,
Ne güvenliği, ne huzuru var, ne de ıstıraba çaresi,
Ve biz burada,
Bilinçsiz orduların geceleyin çarpıştığı,
Birbirine karışmış savaş ve firar çığlıklarıyla dolu
Karanlık bir ovada gibiyiz."[7]

Bayan Phelps ağlıyordu.

Çölün ortasındaki diğerleri, onun ağlaması hızlanırken nasıl yüzünü buruşturup biçimini bozduğunu izlediler. Ona ilişmeden, duygularını açığa vuruşuna şaşırarak, seyrettiler onu. Kendini kontrol edemeyerek hıçkırdı. Montag bile afallamış, sarsılmıştı.

"Şşt," dedi Mildred. "Bir şeyin yok, Clara, şimdi, Clara, kendine gel! Clara, neyin var?"

"Ben... ben," dedi Bayan Phelps ağlayarak, "bilmiyorum, bilmiyorum, sadece bilmiyorum, ah, ah..."

Bayan Bowles ayağa kalkarak ateş saçan gözlerle Montag'a baktı. "Gördünüz mü? Biliyordum, kanıtlamak istediğim de buydu! Bunun olacağını biliyordum! Hep söylerim, şiir ve gözyaşları, şiir ve intihar, ağlamak ve feci duygular, şiir ve hastalık; bütün bunlar *duygusallık!* Şimdi kendime kanıtladım. Kötüsünüz Bay Montag, kötüsünüz..."

Faber, "Şimdi..." dedi.

Montag dönerek duvardaki bir açıklığa yürüdüğünü ve kitabı pirinç ızgaranın arasından içeride onu bekleyen alevlere attığını fark etti.

"Aptalca sözler, aptalca, aptalca incitici sözler," diyordu Bayan Bowles. "İnsanlar neden insanları incitmek ister? Dünyada yeterince incitecek şey yokmuş gibi, insanlara böyle zırıltılarla eziyet etmek zorunda mısınız."

“Clara, bak, Clara,” diye Mildred onun kolunu çekerek yalvardı. “Haydi, neşelenelim, sen ‘aile’yi aç, şimdi gülelim ve mutlu olalım, şimdi, ağlamayı bırak, bir parti yapacağız!”

“Hayır,” dedi Bayan Bowles. “Ben doğru evime yollanıyorum. Eğer benim evimi ve ‘aile’yi ziyaret etmek istersen, ne âlâ. Fakat yaşadığım sürece bu itfaiyecinin çılgın evine bir daha gelmeyeceğim.”

“Evine git.” Montag ona gözlerini dikti, sakince. “Eve git ve boşanmış olduğun ilk kocanı düşün, sonra bir jetle öldürülen ikinci kocanı, sonra da beynini uçuran üçüncü kocanı düşün, eve git ve başından geçen bir düzine kürtajı düşün, eve git ve o lanet sezaryen ameliyatlarını ve senden nefret eden çocuklarını düşün! Eve git ve bütün bunların nasıl olduğunu ve onları önlemek için neler yaptığını düşün. Eve git!” diye haykırdı. “Seni ben yere yıkıp kapıdan dışarı fırlatmadan eve git.”

Kapılar çarpıldı ve ev bomboştu. Montag, kirli kar rengi oturma odası duvarları arasında, kış havasının ortasında yapayalnız durdu.

Banyodan su sesleri geliyordu. Mildred’ın uyku tabletlerini eline düşürmek için yaptığı sallama sesini duydu.

“Budala Montag, budala, budala, oh Tanrım, seni çılgın budala...”

“Kes sesini!” Yeşil kurşunu kulağından çıkartıp cebine tıktı.

Kurşun derinden cızırdadı, “...budala... budala...”

Evi araştırdı ve kitapları, Mildred’ın onları istiflediği yerde, buzdolabının arkasında buldu. Bazıları kayıptı ve Montag, onun evindeki dinamiti yok etmek için teker teker kendi işlemlerini yaptığını biliyordu. Fakat şimdi kızgın değildi. Sadece yorulmuştu ve kendine şaşıyordu. Kitapları arka bahçeye taşıdı, sokak çitine yakın çalıların arasına sakladı. Sadece bu gecelik, diye düşündü, Mildred’ın diğerlerini de yakması olasılığına karşı.

Eve geri dönerek, “Mildred?” diye karanlık yatak odasının kapısından seslendi. Hiç ses yoktu.

Dışarda, işine gitmek için, çimenliği aşarken, Clarisse McClellan’ın evinin ne kadar karanlık ve terk edilmiş olduğunu görmemeye çalıştı...

Şehir merkezine, o müthiş hatasıyla birlikte büsbütün yalnız halde giderken, gecenin karanlığında konuşan tanıdık ve yumuşak bir sesin garip sıcaklığını ve güzelliğini aradı. Sadece daha birkaç saat geçmesine karşın, sanki Faber’i bir ömür boyu tanıyormuş gibi geliyordu. Şimdi artık kendisinin iki insan olduğunu biliyordu, öncelikle kendisinin hiçbir şey bilmeyen, hatta kendisinin bir budala olduğunu bile bilmeyen, ancak biraz

kuşkulanan Montag'dı. Ayrıca tıpkı bir trenin gece şehrin bir ucundan diğer ucuna kadar, uzun ve iğrenç tek bir hareketle soğuruluşu süresince kendisiyle konuşan, konuşan yaşlı bir adam olduğunu biliyordu. İzleyen günlerde ve aysız gecelerde ya da Dünya'nın üstünde ışıl ışıl bir ayın parladığı gecelerde, yaşlı adamın, damla üstüne damla, taş üstüne taş, kat üstüne kat koyarak konuşmaya devam edeceğini biliyordu. Sonunda zihni feveran edecek ve o artık Montag olmayacaktı, bunu söylüyordu ona yaşlı adam, bunu vadediyordu, bunu garanti ediyordu. Sonunda o, Montag-artı-Faber, ateş artı su olacak ve bir gün, her şey sessizlik içinde kaynayıp karıştıktan sonra, ne ateş ne de su kalacak, sadece şarap olacaktı. Ayrı ve birbirine karşıt iki şeyden üçüncü bir şey doğacaktı. Ve bir gün geriye, budalalara bakacak ve budalaları tanıyacaktı. Daha şimdiden uzun yolculuğun başladığını, ayrılmayı, şu andaki benliğinden uzaklaşmaya başladığını hissediyordu.

Buğulu metrodan çıkıp itfaiye dünyasına doğru yol alırken, gecenin bu geç saatinde böceğin vınlaması, uykulu sivrisineğin vızıldaması ve önce onu azarlayan sonra yatıştıran nazik, ince mırıltıyı dinlemek çok güzeldi.

"Merhamet, Montag, merhamet. Onlarla çekişip dırdır etme; biraz önceye kadar sen de onlardan biriydin. Sonsuza kadar devam edeceklerine o kadar eminler ki. Fakat edemeyecekler, bunun uzayda güzel bir ateş meydana getiren bir meteor olduğunu, fakat eninde sonunda bir gün çarpacağını bilmiyorlar. Onlar sadece alevi, senin de önceden gördüğün gibi, sadece güzel ateşi görüyorlar.

"Montag, evlerinde oturan yaşlı adamların, o ince fındık kabuğu kemiklerine bir şey olacak diye korkanların eleştirmeye hakları yok. Fakat sen daha başında her şeyi katlediyordun. Dikkatli ol! Ben senin yanındayım, bunu unutma. Olanların nasıl meydana geldiğini anlıyorum. O körlemesine öfkenin beni de dinçleştirdiğini kabul etmeliyim. Tanrım, kendimi ne kadar genç hissettim! Fakat şimdi senin kendini yaşlı hissetmeni istiyorum, benim korkaklığımın birazının sana sızmasını istiyorum. Bu gece önümüzdeki birkaç saat içinde, Beatty'yi gördüğün zaman, onun çevresinde sessizce dolaş, onu senin için işitmemi sağla, durumu hissetmemi sağla. Hayatta kalmak, bizim biletimizdir. Zavallı, aptal kadınları unut..."

"Sanırım onları yıllarca olduklarından daha mutsuz yaptım," dedi Montag. "Bayan Phelps'i ağlarken görmek beni sarstı. Belki de onlar haklıydı, belki de gerçeklerle karşılaşmak yerine, gerçeklerden kaçıp eğlenmek daha iyi. Bilmiyorum. Kendimi suçlu hissediyorum..."

“Hayır, etmemelisin! Eğer savaş olmazsa, eğer dünyada barış olursa çok iyi, *eğlen* derim! Fakat, Montag, artık sırf itfaiyeci olamazsın. Dünyada işler pek iyi gitmiyor.”

Montag terledi.

“Montag dinliyor musun?”

“Ayaklarım,” dedi Montag, “onları kımıldatamıyorum. Kendimi o kadar lanet bir aptal gibi hissediyorum ki! Ayaklarım kımıldamıyor.”

“Dinle, rahatla,” dedi ihtiyar adam yumuşak bir sesle. “Biliyorum, biliyorum. Hata yapmaktan korkuyorsun. Korkma. Hatalardan yararlanılabilir. Bayım, genç olduğum zamanlar, bilgisizliğimi insanların yüzlerine vurdum. Beni sopalarla dövdüler. O zamanlar kırkımdaydım ve kör aletim, benim için iyi bir keskinliğe ulaşıncaya kadar bilendi. Eğer bilgisizliğini saklarsan kimse sana vuramaz, ama hiçbir zaman öğrenemezsin. Şimdi, ayaklarını kendinle birlikte itfaiye binasına götür! Biz ikiziz, artık yalnız değiliz ve kopuk, birbiriyle teması olmayan oturma odalarıyla birbirimizden ayrılmıyoruz. Beatty üzerine çullandığı zaman yardıma ihtiyacın olursa, burada kulak zarının dibinde oturup not almakta olacağım!”

Montag önce sağ ayağının, sonra sol ayağının kımıldadığını hissetti.

“İhtiyar,” dedi, *“benimle kal.”*

Mekanik Tazı gitmişti. Kulübesi boştu ve itfaiye binası, sıvalı duvarlarının sessizliği içindeydi; turuncu Semender, karnı gazyağıyla dolu olarak oradaydı ve ateş püskürtücüler yan tarafında çapraz olarak asılıydı ve Montag sessizce yaklaşıp, pirinç direğe dokundu ve karanlıkta yukarı kayarken geriye, boş köpek kulübesine, kalbi çarparak, durup tekrar çarparak baktı.

Beatty iniş deliğinin yakınında durmuş bekliyordu, fakat sanki beklemiyormuş gibi sırtını dönmüştü.

Beatty kâğıt oynayan adamlara, “Hayret,” dedi, “işte, her dilde kendisine budala denilen çok garip bir yaratık geliyor.”

Ellerini yana uzatarak bir hediye bekler gibi, avucunu açtı. Montag kitabı içine koydu. Başlığına bile bakmadan, Beatty kitabı çöp sepetine fırlattı ve bir sigara yaktı. “‘En aptal olanlar, yarım akıllı olanlardır.’ Geri hoş geldin, Montag. Artık ateşin düştüğüne ve hastalığın geçtiğine göre umarım bizimle kalırsın. Bir el poker için oturmak ister misin?”

Oturdular ve kartlar dağıtıldı. Beatty’nin bakışları altında, Montag ellerindeki suçluluğu hissetti. Parmakları kötü bir şey yapıp şimdi

durmayan bir dağgelinciği gibiydi ve Beatty'nin alkolle alevlenmiş bakışları altında elleri titriyor, cebinde saklanacak yer arıyor, kımıldıyordu. Eğer Beatty üstlerine biraz üflese, Montag'a elleri kuruyarak kapanacak ve bir daha hiç canlanamayacakmış gibi geldi; hayatının sonuna kadar, elleri unutulmuş olarak ceketin kollarının içine gömülü kalacaktı. Çünkü onun bir parçası değillermiş gibi kendi başlarına hareket eden eller bunlardı, kitaplar çalmak üzere, Eyüp'le ve Ruth'la ve Willie Shakespeare'le kaçmak üzere vicdanın kendisini belli ettiği ilk yerdi ve şimdi itfaiye merkezinde bu eller kana bulanmış görünüyorlardı.

Yarım saat içinde iki kere, Montag oyundan kalkarak ellerini yıkamak için tuvalate gitmek zorunda kaldı. Döndüğü zaman ellerini masanın altına sakladı.

Beatty güldü. "Ellerini göz önünde tut, Montag. Anlarsın, sana güvenmediğimizden değil, fakat..."

Gülüştüler.

"Pekâlâ," dedi Beatty, "kriz geçti ve her şey yolunda. Koyun ağılına dönmüştür. Hepimiz ara sıra yolunu kaybeden birer koyunuz. Gerçek gerçektir, sayım bitinceye kadar hepimiz ağladık. Soylu düşüncelerin eşlik ettiği adamlar hiçbir zaman yalnız değildir, diye haykırdık kendimize. 'Güzel dile getirilmiş bilginin güzel besini,' demişti Sir Philip Sidney. Ama diğer yandan Alexander Pope da, 'Sözcükler yapraklar gibidir; onların çok bulunduğu yerde, anlam meyvesi pek fazla bulunmaz.' Bu konuda ne düşünüyorsun?"

"Bilmem."

"Dikkat," diye çok uzaklardaki bir dünyada yaşayan Faber fısıldadı.

"Ya da şu? 'Yetersiz bilgi tehlikeli bir şeydir. Ya çok iç ya da Pieria[8] kaynağını hiç tatma. Orada sığ sulardan bir yudum bile beyni zehirler, çok içince de bizi yeniden kendimize getirir.' Pope. Aynı yazı. Bu seni nereye yerleştiriyor?"

Montag dudağını ısırdı.

Beatty elindeki kâğıtlara gülümserken, "Ben sana söyleyeyim," dedi. "Bu seni kısa bir süre sarhoş etti. Bir iki satır okursun ve göklere çıkarsın. Bom, dünyayı patlatmaya, kafalar kesmeye, kadınları ve çocukları dövmeye ve otoriteyi yok etmeye hazırsındır. Biliyorum, çünkü ben de bunlardan geçtim."

Montag sinirlice, "Ben iyiyim," dedi.

“Kızarmayı kes. Seni iğnelemiyorum, gerçekten. Biliyor musun, bir saat önce bir rüya gördüm. Bir tavşan uykusuna yatmıştım ve bu rüyada sen ve ben, Montag, kitaplar üzerine şiddetli bir tartışmaya girişmiştik. Öfken gittikçe arttı, yüzüme bazı alıntıları haykırdın. Bütün saldırılarını sükûnetle karşıladım. Sana *iktidar* dedim ve sen de Dr. Johnson’un sözüyle, ‘Bilgi güçten daha kuvvetlidir,’ dedin ve ben de, ‘Evet, sevgili çocuğum, fakat Dr. Johnson aynı zamanda, ‘Kesinliği belirsizlik için terk eden bir insan akıllı değildir,’ der, diye sana cevap verdim. İtfaiyecilikte kal, Montag. Geri kalan her şey üzücü bir kargaşa.”

“Dinleme,” diye fısıldadı Faber. “Seni şaşırtmaya çalışıyor. Çok kaypak. Dikkatli ol.”

Beatty kendi kendine güldü. “Ve sen bana aynen, ‘Gerçek gün ışığına çıkacak ve cinayetler uzun süre saklanamayacaktır,’ dedin. Ben de iyi niyetle, ‘Tanrım, bu sadece atlarından bahsediyor!’ diye bağırdım. Ve ekledim, ‘Şeytan kutsal kitabı amaçları için bir delil olarak gösterebilir.’ Ve sen bağırdın, ‘Bu yaldızlı bir budalayı, bilgelik okulundaki yırtık pırtık giysili bir ermişten üstün tutar.’ Ve ben tatlılıkla fısıldadım, ‘Fazla itiraz gerçeğin değerini yok eder.’ Ve sen haykırdın, ‘Bir caninin görüntüsü karşısında, cesetler bile kanar.’ Ve ben senin elini okşayarak, ‘Sana bir ağız hastalığı mı verdim?’ dedim. Sen bir çığlık atarak, ‘Bilgi güçtür,’ dedin ve ekledin. ‘Bir devin iki omzunun en ucunda oturan bir cüce!’ Ve ben de sözlerimi az rastlanır bir bilgelikle toparladım, ‘Bir eğretilemeyi kanıt olarak, bir kuru laf selini önemli gerçeklerin kaynağı olarak alma ahmaklığı, kendini Tanrı’nın gerçekleri açıklamak için yararlandığı bir kâhin sanma ahmaklığı doğuştan içimizde vardır, Bay Valery’nin bir keresinde dediği gibi.’”

Montag’ın başı hastaymış gibi dönüyordu. Alnından, gözlerinden, burnundan, dudaklarından, çenesinden, omuzlarından ve güçsüzleşmiş kollarından acımasızca dövülmüş gibi hissediyordu kendini. “Hayır. Sus. Her şeyi karıştırıyorsun, kes artık!” diye bağırmak istedi. Beatty’nin zayıf parmakları bileğinin çevresine dolandı.

“Tanrım, ne nabız! Seni yanlış anlamışım, değil mi Montag? Ulu Tanrım, nabzın sanki savaştan sonraki günü andırıyor. Sirenler ve çanlar dışında her şey var! Biraz daha konuşayım mı? Şu paniklemiş görüntün hoşuma gidiyor. Swahili dili, Hintçe, İngilizce hepsini konuşurum. Mükemmel bir sağırlar diyaloğu yapıyoruz, Willie!”

“Dayan Montag!” diye ses kulağına fısıldadı. “Suları bulandırıyor.”

“Ah, boş yere korktun,” dedi Beatty. “Tüm yapmak istediğim, o sarıldığın kitaplardaki korkunç şeyleri, seni her yönde ve her noktada çürütmek için kullanmaktı. Kitaplar o kadar haindirler ki! Onların seni desteklediklerini sanırken birden sana karşı oluverirler. Onları başkaları da kullanabilir ve işte o zaman bozkırın ortasında kaybolursun ve kendini büyük bir isimler, fiiller, sıfatlar karmaşası ortasında buluverirsin. Ve rüyamın sonunda, Semender’imle gelerek sana sordum. Geliyor musun? Sen de bindin ve birlikte mutlu bir sessizlik içinde itfaiye binasına geldik, her şey huzurla önemini kaybetti.” Beatty, Montag’ın bileğini bıraktı. “Sonu iyi biten her şey iyidir.”

Sessizlik. Montag beyaz taştan oyulmuş bir heykel gibi oturuyordu. Son darbenin kafasındaki yankıları, Faber’in bu yankıların sona ermesini beklediği karanlık mağarada yavaş yavaş yok oldular. Sonra, Montag’ın zihnindeki şaşkınlık tozları dibe çökünce, Faber yumuşak bir sesle konuşmaya başladı. “Tamam, o söyleyeceklerini söyledi. Onları dinledin. Şimdi ben de söyleyeceklerimi söyleyeceğim. Onları da dinleyeceksin. Sonra onları yargılayarak hangi yöne çıkacağına ya da düşeceğine karar vereceksin. Fakat bu kararın kendi seçimin olmasını istiyorum, benimki veya Yüzbaşı’nınki değil. Fakat Yüzbaşı’nın, gerçeğin ve özgürlüğün en tehlikeli düşmanı olan, katı ve durağan çoğunluk sürüsüne ait olduğunu unutmamalısın. Aman Tanrım, çoğunluğun müthiş zulmü. Hepimizin çalacağı kendi müzik aleti vardır. Ve şimdi hangi kulağınla dinleyeceğine karar vermek sana kalıyor.”

Montag, Faber’e cevap vermek için ağzını açmıştı ki, diğerlerinin önünde bu hataya düşmekten, istasyonun zilinin çalmasıyla kurtuldu. Tavandaki alarm zili öttü. Odanın karşısındaki alarm rapor telefonu, adresi yazarken bir tıkırtı sesi duyuldu. Yüzbaşı Beatty pembe ellerinden birinde oyun kâğıtları olduğu halde abartılı bir yavaşlıkla telefona yürüyerek, rapor bitince kâğıdı kopardı. Kâğıda baştan savma bir göz attıktan sonra cebine tıktı, geri dönerek yerine oturdu. Diğerleri ona baktılar.

“Ben sizin bütün paranızı alırken kırk saniye daha bekleyebilir,” dedi Beatty mutlu bir ifadeyle.

Montag kartlarını bıraktı.

“Yoruldun mu, Montag? Oyundan çıkıyor musun?”

“Evet.”

“Bekle. Pekâlâ, düşünürsek, bu eli sonra da bitirebiliriz. Sadece kartlarınızı yüzüstü bırakın ve hemen aletlerinize koşun. İki kat hızla.”

Beatty yeniden ayağa kalktı. “Montag iyi görünmüyorsun. Yine ateşinin yükseleceği düşüncesinden nefret ediyorum...”

“İyi olacağım.”

“İyi olacaksın. Bu özel bir iş. Haydi, atlayalım.” Havaya fırlayarak, altlarından geçen bir gelgit dalgasından son kurtuluş ümidi gibi görünen fakat onları karanlık boyunca aşağıya, hayata kükreyen gazlı bir ejderin yakıcılığına, soluğuna ve soğurmasına götürecek olan pirinç boruya atladılar.

“Hey!”

Gürültü, siren sesleri, tekerleklerin şiddetli sarsılması sonucu oluşan lastik çığlıkları ve tıpkı bir devin midesindeki yiyeceğin çalkalanması gibi gazyağı kütlesinin parıldayan pirinç tankta çıkardığı seslerle köşeyi döndüler. Soğuk boşluğun içine savrulurken Montag’ın gümüş korkuluğa sarılmış olan parmakları soğuktan titriyor, rüzgâr saçlarını arkaya doğru uçuruyor ve dişlerinde ıslıklar çalıyordu. Fakat o, kadınları, o akşam oturma odasında olan küspe kadınları, bir neon rüzgârıyla her şeyin özünün ayaklarının dibinde patlamasını ve onlara aptalca kitap okuyuşunu düşünüyordu. Su tabancalarıyla yangın çıkarmaya çalışmak ne kadar mantıksız ve çılgıncaydı. Öfkenin biri, diğerine dönüşüyordu. Öfkenin biri, diğerinin yerini alıyordu. Artık ne zaman çılgınlığı tümüyle bırakıp sakinleşecek, gerçekten çok sakin olacaktı.

“İşte gidiyoruz.”

Montag başını kaldırdı. Beatty hiç araba kullanmazdı, fakat bu gece kullanıyordu. Semender’i kavşaklarda köşelere çarpıyor, sürücü koltuğunda öne doğru eğilmiş hali ve uçuşan büyük siyah yağmurluğuyla, makinenin ve pirinç numaraların üstünde rüzgâra karşı uçan siyah bir yarasaya benziyordu.

“İşte dünyanın mutluluğunu korumak için gidiyoruz, Montag!”

Pembe, fosforlu yanakları koyu karanlıkta parıldıyor ve Beatty hiddetle gülümsüyordu.

“İşte geldik.”

Semender, üzerindeki adamların kaymalarına ve dengesiz biçimde sıçralamalarına neden olacak kadar sert bir duruş yaptı. Montag gözlerini parmaklarıyla sıkıca kavradığı korkuluktan ayırmadı.

Yapamam, diye düşündü. Bu yeni göreve nasıl gidebilirim, bir şeyleri yakmaya nasıl devam edebilirim. Bu evin içine giremem.

Ne yönden geldiği rüzgârın kokusundan belli olan Beatty, Montag'ın dirseğinin dibindeydi. "İyi misin, Montag?"

Adamlar hantal batlarının içinde topallayarak, örümcekler kadar sessiz koştular.

Sonunda Montag gözlerini kaldırarak döndü. Beatty onun yüzünü inceliyordu.

"Bir şey mi var, Montag?"

"Neden," dedi Montag yavaşça, "*Benim* evimin önünde durduk?"

3

Alev Alev

Caddedeki bütün evlerin kapılarında ışıklar yandı ve şenliğin hazırlanışını izlemek için kapılar açıldı. Montag ve Beatty, biri kuru bir tatminle, diğeri inanmazlıkla, az sonra çevreleyen meşalelerden fışkıracak alevlerin yok edeceği eve baktılar.

“Eh,” dedi Beatty, “sonunda başardın. Bizim Montag güneşe yakın uçmaya çalıştı, fakat şimdi lanet kanatlarını yaktı ve nedenini merak ediyor. Tazı’yı evinin çevresine gönderdiğim zaman, yeterince ipucu vermedim mi?”

Montag’ın yüzü tümüyle donuk ve ifadesizdi, kafasını, kapının yanındaki çevresi parlak ışıklar ve çiçeklerle süslü, karanlık köşeye konacak olan taş bir heykele dönmüş gibi hissetti.

Beatty homurdandı. “Yo, hayır! O küçük aptalın davranışlarına kanmadın değil mi? Çiçekler, kelebekler, yapraklar, güneşin batışı, ah, kahretsin. Hepsi onun dosyasında var. Başımı beladan alamayacağım. Tam on ikiden vurdum. Şu yüzündeki hasta ifadeye bak. Birkaç ot biçme bıçağı ve ay çeyrekleri. Ne süprüntü. Bütün bunlarla işe yarar ne yapıyordu?”

Montag Ejder’in soğuk çamurluğuna oturmuş, başını birkaç santim sola, birkaç santim sağa sallayıp duruyordu. Sola, sağa, sola, sağa, sola...

“Her şeyi gördü. Kimseye bir şey yapmadı. Sadece onları kendi hallerine bıraktı.”

“Kendi hallerine mi? Lanet olsun! Sana musallat oldu, değil mi? Şu, tek yetenekleri başkalarının kendilerini suçlu hissetmesine yol açan o şok olmuş ben-senden-erdemliyim sessizlikleri ve lanet olası iyiliksever görünüşleri olanlardan biri. Kahretsin, bunlar seni yatağında terletmek için gece yarısı güneşi gibi ortaya çıkarlar.”

Ön kapı açıldı ve Mildred, sanki rüyadaymış gibi, sıkıca sapından kavramış olduğu bir valizle merdivenlerden koşarak inerken, bir böcek-taksi tıslayarak kaldırıma yanaştı.

“Mildred!”

Vücudu gergin, yüzü pudraya bulanmış ve rujsuz olduğu için dudakları görünmeyen Mildred koşarak geçti.

“Mildred alarmı sen vermedin!”

Bekleyen böceğe valizini attıktan sonra içine atladı ve mırıldanmaya başladı, “Zavallı aile, zavallı aile, oh her şey bitti, her şey, her şey şimdi bitti...”

Böcek saatte yetmiş mil hızla sokağın sonuna doğru iledeyip kaybolurken Beatty Montag’ın omzunu kavradı.

Sanki eğri camlar, aynalar ve kristal prizmalardan oluşan bir rüyanın parçalanarak dökülmesine benzeyen bir ses vardı ve Montag, sanki başka bir akıl almaz fırtına onu sürüklüyormuş gibi döndü, Stoneman ve Black’in baltalarıyla, çapraz hava akımı sağlamak amacıyla, pencere camlarını kırmakta olduklarını gördü.

Soğuk siyah bir ekran üstünde kurukafa güvesinin sürtünmesi. “Montag, ben Faber. Beni duyuyor musun? Neler oluyor?”

“Bu, *bana* da oluyor,” dedi Montag.

“Ne korkunç sürpriz,” dedi Beatty. “Bugünlerde insanlar kendilerine bir şey olmayacağından çok emin görünüyorlar. Başkaları ölecek, ben yaşayacağım. Sonuç yok, sorumluluk yok. Oysa olması gerek. Neyse bunlardan söz etmeyelim, ne dersin? Bu arada sonuçlar gelip çattı, ama artık çok geç, değil mi, Montag?”

“Montag, koşup kaçabilir misin?” diye Faber sordu.

Montag yürüdü, fakat ayaklarının çimentoya sonra da gece çimenlerine bastığını hissetmedi bile. Beatty yanındaki ateşleyicisini tutuşturdu ve küçük turuncu alevi büyülenmiş bir şekilde süzdü.

“Ateşi bu kadar sevimli yapan nedir? Hangi yaşta olursak olalım, bizi ona çeken nedir?” Beatty alevi üfleyerek söndürdü ve sonra yeniden yaktı. “Onun devamlı hareketi; insanların icat etmek isteyip bir türlü başaramadıkları şey. Ya da daha doğrusu, neredeyse devamlı bir hareket. Eğer onun devam etmesine izin verirsen, tüm yaşamınızı yakıp geçer. Ateş nedir? O bir sırdır. Bilim adamları bize sürtünme ve moleküller hakkında bir sürü anlamsız bilgiler verebilirler. Fakat aslında gerçeği bilmezler. Ateşin gerçek güzelliği, onun sorumluluk ve sonuçları yok etmesindedir. Bir problem çok sıkıcı mı oldu, o zaman fırına at bitsin. Şimdi, Montag, sen bir sıkıntısın ve ateş seni benim omuzlarımdan alacak, temiz, çabuk ve kesin; sonradan hiçbir çürüme olmayacak. Antibiyotik, estetik, pratik.”

Montag şimdi durmuş; gecenin bu saatinin, mırıldanan komşuların seslerinin, muhafazaları kırılmış, yerde kuğu tüyleri gibi parıldayan camların, artık sadece siyah yazı, sarı sayfalar ve dökülen cilt kapaklarından

ibaret olan ve kendileri için gerçekten üzülmenin anlamsızlaştığı, şimdi saçma görünen kitapların tuhaflaştırdığı bu garip eve bakıyordu.

Mildred, elbette ki. Onun kitapları bahçeye saklamasını izlemiş, sonra hepsini eve taşımış olmalıydı. Mildred. Mildred.

"Bu işi senin tek başına yapmanı istiyorum, Montag. Gazyağı veya kibritle değil, bir ateş püskürtücüyle. Bu senin evin, senin temizliğin."

"Montag, koşamaz mısın? Kaç oradan!"

"Hayır," diye Montag çaresizce haykırdı. "Tazı! Tazı yüzünden!"

Faber duymuştu. Sözün kendisine söylendiğini sanan Beatty, "Evet," dedi. "Mekanik Tazı bu civarda bir yerde, bu nedenle bir şeye kalkışma. Hazır mısın?"

"Evet." Montag ateş püskürtücünün emniyet sapını kavradı.

"Ateş!"

Büyük bir ateş dili uzanarak kitapları yaladı ve onları karşı duvara fırlattı. Montag yatak odasına girdi, iki kere ateş etti ve ikiz yataklar büyük bir tıslamayla, onlarda bulunduğunu sandığından daha fazlı ısı, öfke ve ışıkla patlayarak havaya fırladılar. Yatak odasının duvarlarını, kozmetik kutusunu yaktı, çünkü her şeyi, iskemleleri, masaları ve yemek odasındaki gümüş eşyayı, plastik tabak çanağı, bir zamanlar burada, bu boş evde, kendisini yarın unutacak olan, gitmiş ve onu herhalde unutmaya başlamış olan, kulağındaki Deniz Kabuğu'nu dinleyen ve şehirde yalnız dolaşırken de radyosu kulağında olan, garip bir kadınla birlikte yaşamış olduğunu gösteren her şeyi değiştirmek istiyordu. Ve eskiden olduğu gibi, yakmak güzel bir şeydi, kendisini ateşin içinden fışkırıyormuş gibi, kavrayıcı kopartıcı, yırtıcı ve mantıksız sorunlardan uzak hissetti. Eğer bir çözüm yoksa, o zaman bir sorun da yok demekti. Ateş her sorun için en iyi çareydi!"

"Kitaplar, Montag!"

Kitaplar fırlayarak ateşte yanan kuşlar gibi dans ettiler, kanatları kırmızı ve sarı tüylerle tutuşmuştu.

Sonra, büyük, aptal canavarların beyaz düşünceleri ve karlı rüyalarıyla uyumakta oldukları salona geldi. Üç boş duvara da kısa birer yıldırım gönderdi ve boşluk ona doğru tısladı. Boşluk daha boş bir ıslık, mantıksız bir çığlık oluşturmuştu. Hiçliğin üzerinde sanat icra ettiği boşluğu düşünmeye çalıştı, fakat yapamadı. Boşluğun ciğerlerine girmemesi için nefesini tuttu. Odanın bu müthiş yalnızlığına, geri çekilip, bütün odaya büyük bir parlak sarı ateş çiçeği göndererek son verdi. Her şeyi kaplayan

yangına dayanıklı plastik tabaka yarıldı ve ev alevler içinde sarsılmaya başladı.

“Bitirdiğin zaman,” dedi Beatty arkasından, “tutuklusun.”

Ev, kırmızı bir kor ve siyah kül yığınına döndü, sonra pembe-gri yanmış kömür artıkları ve gökyüzünde ileri geri sallanarak yavaşça üstünden yükselen duman tüyleriyle birden çöktü. Saat sabahın üç buçuğuydu. Sirkin büyük çadırı bir kömür yığını halinde çökmüş ve gösteri güzel bir şekilde sonuçlanmış olduğu için, kalabalık evlerine çekildi.

Montag, ateş püskürtücüyü hissizleşmiş elleriyle tutarak, koltuk altları terden sırılsıklam olmuş ve yüzü yağlı kurumla sıvanmış bir halde durdu. Diğer itfaiyeciler, yüzleri için için yanmakta olan yapıdan gelen ışıkla hafifçe aydınlanarak, arkasında ayakta duruyorlardı.

Montag iki kere konuşmaya çalıştı, sonunda düşüncelerini toplamayı başardı.

“Alarmı veren benim karım mıydı?”

Beatty başıyla onayladı. “Fakat daha önce onun arkadaşları alarmı verdiler, ben de oluruna bıraktım. Şu veya bu şekilde buna sen neden oldun. Öyle ortada gelişigüzel şiir okumak çok saçmaydı. Bu ancak lanet bir kendini beğenmiş aptalın yapacağı bir davranıştı. Bir adama birkaç dize şiir ver, sonunda kendini yaratılmışların efendisi sansın. Kitaplarınla suyun üzerinde yürüyebileceğini sanıyordun. İşte, dünya onlar olmadan da ne güzel olabiliyor. Seni getirdikleri yere bak, gırtlağına kadar balçığa gömüldün, küçük parmağımla balçığı biraz karıştırsam boğulacaksın!”

Montag kımıldayamadı. Yangınla beraber bir deprem gelmiş evi dümdüz etmişti, Mildred onun altında bir yerlerdeydi ve bütün yaşamı da onun altındaydı, kımıldayamıyordu. Deprem hâlâ onu içten sarsıp, titretip, yıkarken o, üstündeki yorgunluğun büyük yüküyle dizleri yarı kırılmış, öfkeli bir şekilde durarak, Beatty’nin elini bile kaldırmadan ona vurmasına izin verdi.

“Montag, seni aptal, Montag seni lanet budala, gerçekten bunu neden yaptın?”

Montag duymadı, çok uzaklardaydı, zihninde kaçıyordu, gitmişti. İse bulanmış ölü vücudunu başka bir gözü dönmüş budalanın önünde sallanırken bırakmıştı.

“Montag oradan uzaklaş,” dedi Faber.

Montag dinledi.

Beatty onun kafasına vurarak sendeleyip geri gitmesine neden oldu. Faber'in sesinin fısıldadığı ve bağırdığı yeşil kurşun kaldırıma düştü. Beatty onu kaparak sırıttı. Yarısı içeride, yarısı dışarıda kulağına soktu.

Montag uzaktan gelen sesin, "Montag, iyi misin?" dediğini duydu.

Beatty yeşil kurşunu kapatarak cebine koydu. "Pekâlâ, demek düşündüğümden daha fazla şey var. Kafanı eğerek bir şeyler dinlediğini görmüştüm. Önceleri bir Deniz Kabuğun olduğunu sanmıştım. Fakat sonra daha akıllı davrandığını görünce merak ettim. Bunu izleyip arkadaşına ulaşırız."

"Hayır!" dedi Montag.

Alev püskürtücünün emniyet mandalını sertçe açtı. Beatty hemen Montag'ın parmaklarına baktı ve gözleri biraz irileşti. Montag onlardaki şaşkınlığı gördü ve yapmakta oldukları yeni şeyin ne olduğunu görmek için ellerine baktı. İlerde bu anı düşündüğünde, cinayete son hamleyi yapmasına, ellerinin mi yoksa Beatty'nin o ellere tepkisinin mi neden olduğuna karar veremeyecekti. Düşen çığın yuvarlanan son gürlemeleri uyuşmuş kulaklarından geçip gitti, ona dokunmadı bile.

Beatty en sevimli haliyle sırıtarak, "Pekâlâ," dedi. "Bu da seyirci toplamanın bir yolu. Bir insana silah doğrultursun ve onu söyleyeceklerini dinlemeye mecbur edersin. Konuş bakalım. Bu sefer ne olacak? Neden bana Shakespeare'den bir şeyler geğirmiyorsun, seni beceriksiz züppe. 'Tehditlerinden korkmuyorum, Cassius, yanımdan etkisiz bir rüzgâr gibi geçiyorlar ve onlara aldırmıyorum, çünkü şeref gibi güçlü bir silahım var.' Nasıldı bu? Şimdi devam et, seni ikinci el edebiyatçı, çek tetiği." Montag'a doğru bir adım yaklaştı.

Montag sadece, "Yakarken haklı değildik..." dedi.

Beatty yüzünde değişmeyen bir gülümsemeyle, "Ver onu, Guy," dedi.

Sonra, Beatty alevler içinde haykıran, zıplayan, yerlerde yuvarlanan ve anlaşılmaz şeyler söyleyen insan biçiminde bir alev kütlesi oldu ve Montag üstüne uzun bir sıvı püskürtmesi daha yaptıktan sonra artık çimenlikte kıvranırken insana da benzemiyordu. Kıpkırmızı olmuş bir sobaya tükürüldüğü zaman oluşan tıslamaya benzer bir ses, bir kabarcıklanma ve sanki devasa bir sümüklüböceğin üstüne tuz döküldüğü zaman oluşan sarı köpüklü bir sıvılaşma ve kaynama vardı. Montag gözlerini kapattı, bağırdı, bağırdı ve elleriyle kulaklarını tıkayarak sesi kesmek istedi. Beatty tekrar tekrar çırpındı ve sonunda tıpkı kavrulmuş mum bir bebek gibi kendi üstüne bükülerek sesi kesildi.

Diğer iki itfaiyeci kımıldamadılar.

Montag içindeki bulantıya hâkim olmayı başararak elindeki alev püskürtücüyü onlara çevirdi. “Arkanızı dönün!”

Döndüler, yüzleri bembeyaz birer et parçasıydı ve durmadan terliyorlardı. Kafalarına vurarak onları yere devirdi. Düştüler ve kımıldamadan yattılar.

Tek bir sonbahar yaprağının sürüklenmesi.

Döndü ve Mekanik Tazı oradaydı.

Çimenliğin yarısındaydı ve tıpkı tek bir siyah-gri katı duman bulutu sessizce ona doğru uçuyormuş gibi, gölgelerin içinden geliyordu.

Köpek havadan ona doğru son bir sıçrama yaptı. Montag’ın başının bir metre kadar üstünden ona doğru geliyordu ve örümceğe benzer bacakları ulaşmak üzereydi. Prokain iğnesi kızgın bir diş gibi fırlamıştı. Montag köpek tam kendisine çarpıp alev silahıyla birlikte üç metre gerideki ağaçlara doğru yuvarlamadan önce onu, sarı, mavi ve turuncu taçyaprakları üstüne kapanmış harikulade bir tomurcuğun açılmasına benzer bir alevle yakaladı. Montag, alevler köpeği sararak havaya fırlatıp metal kemik ve eklemlerini patlatarak iç kısmının kırmızı bir roket gibi sokağa saplanmasından bir saniye önce, onun tırmalayarak bacağını yakaladığını ve iğnesini batırdığını hissetmişti. Montag yattığı yerden bu ölü-canlı şeyin havada kıvrılarak ölmesini izledi. Şimdi bile Montag’ın üstüne atlamak ve yarım kalmış olan iğneleme işini tamamlamak istermiş gibi görünüyordu – zaten iğne şu anda bacağının etinde etkisini gösteriyordu. Bacağını Tazı’nın çamurluk kaplaması dizine çarpar çarpmaz çekmiş olmanın hem rahatlamasını hem de korkusunu yaşadı, bir bacağı uyuşurken ayaklarını yeniden kazanamayabileceğinden korktu. Bir uyuşukluğun içine yerleşmiş bir uyuşukluktaki bir uyuşukluğun içindeki...

Ya şimdi?

Sokak boş, ev eski bir sahne dekoru gibi yanmış durumda, diğer evler karanlık, Tazı orada, Beatty şurada, diğer iki itfaiyeci başka bir yerde ve Semender? Koca makineye baktı. Bu da yok edilmeliydi.

Eh, diye düşündü, bakalım durumun ne kadar kötü. Ayağa kalk şimdi. Yavaş, yavaş... *İşte oldu.*

Ayakta durdu, sadece bir ayağı vardı. Diğeriyse, sanki işlediği belirsiz bir günah nedeniyle taşımak zorunda kaldığı yanmış bir çam kütüğü parçasıydı.

Ağırlığını üzerine verdiği zaman, baldırından bir gümüş iğneler sağanağının fışkırıp dizlerine saplanmasına neden oldu. Ağladı. Haydi! Haydi, sen, sen burada kalamazsın!

Ya az önce geçen olaylar ya da kavgayı izleyen anormal sessizlik nedeniyle, Montag hangisi olduğunu bilmiyordu, cadde boyunca birkaç evin ışıkları yanmıştı. Montag aksadığı zaman bacağını tutup onunla konuşarak, inildeyerek, yalvararak talimatlar yağdırıp, ona bu en hayati anda çalışması için küfürler ve ricalar ederek, topal haliyle yıkıntının çevresini dolandı. Birkaç kişinin karanlıkta bağırıp çağırdığını duydu. Arka avluya ve sokağa ulaşmıştı. Beatty, diye düşündü, artık bir sorun değilsin. Her zaman, bir sorunla uğraşma, yok et onu dedin, işte, ben ikisini de yaptım. Güle güle, Yüzbaşı.

Sonra sendeleyerek karanlık sokakta ilerledi.

Ayağını her basmak isteyişinde sanki içinde bir silah patlıyordu. Sen bir budalasın, lanet bir budala, aptal bir budala, bir salak, müthiş bir salak, lanet bir salak ve budala, lanet bir budala, diye düşündü; şu karışıklığa bak, çözümü nerede? Şu karışıklığa bak, sen ne yapıyorsun? Gurur, kahretsin ve öfke ve sen bunları daha başlangıçta herkesin ve kendinin üstüne kusarak karmakarışık ettin. Fakat hepsi birden, fakat hepsi birbiri üstüne, Beatty, kadınlar, Mildred, Clarisse, her şey. Mazeretin yok, evet, mazeretin yok. Aptal, kahrolası aptal, git teslim ol!

Hayır, elimizden geleni kurtaracağız, geriye yapılacak ne kalmışsa yapacağız. Yanmamız gerekirse birkaç kişiyi de beraber götürürüz. Dur!

Kitapları hatırlayınca, bir denemeye karar vererek geri döndü.

Bahçe çitinin yakınında, saklamış olduğu yerde, birkaç kitap buldu. Mildred, Tanrı onu kutsasın, bunları bulamamıştı. Dört kitap hâlâ sakladığı yerde duruyordu. Çevreden bağrışmalar duyuluyor, el fenerlerinin ışıkları gece karanlığında oynaşıyordu. Uzaklardan diğer Semenderlerin gürlemeleri ve şehir içinde dolanan polis arabalarının siren sesleri geliyordu.

Montag kalan dört kitabı aldı ve sekerek, sarsılarak, sokak boyunca ilerledi ve birden, sanki kafası kesilmiş ve vücudu orada yatıyormuş gibi, düştü. İçinden gelen bir şey onu durmaya ve birden yere yatmaya zorlamıştı. Düştüğü ve hıçkıra hıçkıra ağladığı yerde bacakları kıvrılmış ve yüzü körlemesine çakıllara dayanmış bir halde yatıyordu. *Beatty ölmek istedi.*

Ağlamasının ortasında Montag bunun doğru olduğunu düşündü. Beatty ölmek istemişti. Sadece orada durdu, gerçekten kendini savunmaya çalışmadı, sadece orada durup dalga geçti ve iğneledi, diye düşündü Montag ve bu düşünce onun ağlamasının kesilmesine, nefes almak için durmasına neden oldu. Karşında silahlı bir adam varken çeneni kapatıp hayatta kalmak yerine, ona bağırıp, onunla alay ederek çılgına çevirecek kadar ölümü istemek ne tuhaftı ve sonunda...

Uzaklardan, koşar adım sesleri duydu.

Montag oturdu. Gidelim buradan. Haydi, kalk, kalk, böyle oturamazsın! Fakat hâlâ ağlıyordu ve bunun geçmesi gerekiyordu. Şimdi azalmaya başlamıştı. Kimseyi, Beatty'yi bile öldürmek istememişti. Derisi sanki asite daldırılmış gibi bir anda gerginleşmişti. Öğürdü. Beatty'yi gördü, bir meşale gibi, kımıldamıyor, çimenlerin üstünde kıvranıyor. Üzgünüm, üzgünüm, oh Tanrım, üzgünüm...

Her parçayı yeniden birleştirerek, kalbur ve kumdan önceki birkaç güne, Denham Diş Macunu'na güve seslerine, ateşböceklerine, alarmlara, gezintilere, hayatının normal düzenine dönmek istedi. Bütün olanlar birkaç kısa gün için çok fazlaydı, aslında bir yaşam boyu için bile çok fazlaydı.

Sokağın uzak ucundan koşan ayak sesleri duydu.

"Kalk ayağa," dedi kendine. "Kahretsin, kalk," dedi bacağına ve kalktı. Ellerine kıymıklar batmasına neden olan, kenar parmaklıklarına tutunarak yaptığı elli metrelik yürüyüş sırasında, ağrılar önce diz kapağına batan dikenler gibiyken, sonra dikiş iğnelerine ve en sonunda da normal toplu iğnelere dönüştüler. Karıncalanma artık sanki birisi o bacağının üstüne kaynar su püskürtüyormuş gibiydi. Ama bacak sonunda tekrar onun bacağı olmuştu. Koşmanın ayak bileğinin burkulmasına neden olacağından korkmuştu. Şimdi, gecenin havasını ağzından içeri çekip, onu, karanlığı bütün ağırlığıyla kendi içinde bırakmış olarak hafifçe dışarı üflerken, düzgün bir yürüyüş tutturdu. Kitapları elinde taşıyordu.

Faber'i düşündü.

Faber orada, geride, artık bir adı ve kimliği olmayan, duman tüten biçimsiz katran yığınının içindeydi. Faber'i de yakmıştı. Bu düşüncesiyle o derece sarsıldı ki, Faber'in gerçekten ölmüş, şu anda kömürleşmiş, asfalt kirişlerle birbirine bağlı bir iskelet olan adamın cebindeki yeşil kapsülle birlikte bir hamamböceği gibi kavrulmuş olduğunu sandı.

Şunu unutmamalısın, diye düşündü, onları yak, yoksa onlar seni yakarlar. Şu anda işte bu kadar basitti.

Ceplerini aradı, para oradaydı ve diğer cebinde, tüm şehrin bu siyah soğuk sabahta kendisiyle konuştuğu Deniz Kabuğu vardı.

“Polis alarmı. Aranıyor: Şehirde bir kaçak. Cinayet ve Devlete karşı suç işledi. Adı: Guy Montag. Mesleği: İtfaiyeci. Son görüldüğünde...”

Düzgün dar sokakta altı blok koştu ve sonra sokak, en az on sokak genişliğinde, bomboş bir ana caddeye açıldı. Yüksek ark lambalarının çiğ ışığı altında cadde, donmuş, teknesiz bir nehir gibi görünüyordu. Geçmeye çalışsa boğulacakmış gibi geldi ona; çok geniş ve çok açıktı. Onu koşarak geçmeye kışkırtan, parlak ışık altında, kolayca görülebileceği, kolayca yakalanabileceği, kolayca vurulabileceği, dekoru olmayan büyük bir sahne gibiydi.

Deniz Kabuğu kulağında vızıldadı.

“...koşan adama dikkat... koşan adama dikkat edin... yalnız başına yürüyen adama dikkat edin... dikkat...”

Montag karanlıklara geri çekildi. Tam ilerisinde kocaman bir parça porselen kar yığınının parıldadığı bir benzin istasyonu vardı ve iki gümüş böcek doldurulmak için sıradaydılar. Şimdi, eğer koşmadan, gezinir gibi caddeyi sakin bir tavırla yürüyerek geçecekse, temiz ve kıyafetinin derli toplu olması lazımdı. Eğer yıkanıp saçlarını tararsa, bu ona yola çıkmadan önce ek bir güvenlik sağlardı. Yola çıkmak! *Nereye?*

Evet, diye düşündü, nereye kaçıyorum?

Hiçbir yere. Gerçekten gidebileceği bir yer veya bir arkadaşı yoktu. Faber dışında. Bir anda, içgüdüsel olarak, Faber’in evine doğru koşmakta olduğunu fark etti. Fakat Faber onu saklayamazdı, bunu denemek bile bir intihar olurdu. Fakat, ne olursa olsun, birkaç kısa dakika için Faber’i görmeye gideceğini biliyordu. Faber’in evi geniş ölçüde yitirmeye başladığı kurtulabilmeye dair inancını, yeniden canlandırabileceği yer olabilirdi. Sadece dünyada Faber gibi insanların da olduğunu bilmek istiyordu. Adamı canlı, bir başka gövdenin içine yerleştirilmiş bir gövde gibi yanmamış olduğunu görmek istiyordu. Ve parasının bir kısmını, elbette Montag kendi yolunda kaçmaya başladıktan sonra, harcaması için Faber’e vermeliydi. Belki de açık araziye ulaşabilir, nehirde veya nehir civarında ya da ana yolların çevresinde, tarlalarda, tepelerde yaşamını sürdürebilirdi.

Büyük bir uğultu gökyüzüne bakmasına neden oldu.

Polis helikopterleri o kadar uzakta yükseliyorlardı ki, sanki birisi kuru bir karahindiba çiçeğinin gri tepesini gökyüzüne fırlatmış gibiydi. İki düzine kadar helikopter telaşla, tereddütle, kararsızlık içinde tıpkı

sonbaharın şaşırttığı kelebekler gibi, üç kilometre ötede, birer birer oraya buraya yumuşak bir şekilde inerek orada böcekleri kontrol ediyor, caddelerde çığlıklar atarak ilerledikten sonra, birden, yeniden havaya fırlayarak aramalarına devam ediyorlardı.

Ve benzin istasyonu oradaydı, çalışanlar şimdi müşterileriyle ilgileniyorlardı. Arkadan yaklaşarak Montag, erkekler tuvaletine girdi. Alüminyum duvardan radyonun, "Savaş ilan edilmiştir," dediğini duydu. Dışarıda arabalara benzin konuyor, böceklerdeki insanlar kendi aralarında konuşurlarken, istasyonda çalışanlar da motorlardan, benzinden ve ödenecek paradan söz ediyorlardı. Montag radyonun yaptığı basit bildirinin üstünde yarattığı şoku hissedecek kadar bekledi, fakat bir şey olmadı. Savaş, şu andan itibaren bir ya da iki saat için onun kişisel dosyasının kapanmasını beklemek zorundaydı.

Elini yüzünü yıkadı, kurulandı ve biraz sakinleştikten sonra tuvaletten çıkıp kapıyı dikkatle kapattı. Karanlıkta yürüyerek sonunda boş caddenin kenarında durdu.

Burada, önünde, bu serin sabahta, kazanması gereken bir oyun, muazzam bir bovling alanı vardı. Cadde, belli isimsiz kurbanın, belli isimsiz katiller tarafından öldürülmesinden önce, bir arenanın olabileceği kadar temizdi. Geniş beton nehrin üstündeki hava, sadece Montag'ın vücudunun sıcaklığıyla titriyordu; sadece kendi vücut sıcaklığının çevresindeki bütün dünyayı nasıl titrettiğini hissetmek inanılmaz bir şeydi. Kendisi ışıldayan bir hedefti, bunu biliyor, bunu hissediyordu. Şimdi de, o küçük yürüyüşüne başlaması gerekiyordu.

Üç blok ötede birkaç arabanın farları parladı. Montag derin bir nefes aldı. Ciğerleri, sanki göğsünün içinde tutuşmuş katırtırnakları gibiydi. Ağzı koşmaktan kupkuruydu. Boğazında kanlı demir tadı, ayaklarındaysa paslanmış çelikler vardı.

Ya şuradaki ışıklara ne demeli? Bir kere yürümeye başladıktan sonra, o böceklerin buraya ne kadar çabuk gelebileceklerini de hesaplaman gerekiyordu. Pekâlâ, karşı kaldırım ne kadar uzakta? Yüz metre kadar gözüküyor. Belki tam yüz değil, fakat öyle olduğunu kabul et ve çok yavaş giderek, tatlı bir gezinti gibi, otuz saniye kadar sürer, bütün yolu geçmek de kırk saniye. Böcekler? Bir kere hareket ettiler mi, yaklaşık on beş saniyede gerilerinde üç blok bırakırlar. Demek oluyor ki, yolu geçmek için koşmaya başlamasından sonra yarı yola gelse bile?

Sağ bacağını dışarı çıkardı, sonra da sol bacağını ve sonra tekrar sağını. Boş caddede yürüdü.

Cadde tamamıyla boş bile olsa, elbette, güvenli geçişten emin olamazdınız, çünkü birdenbire bir araba dört blok öteden belirerek, siz daha bir düzine nefes alamadan bir anda belirip yanınızdan geçip gidebilirdi.

Adımlarını saymamaya karar verdi. Ne sağa ne de sola baktı. Tepesindeki ışıklar bir öğle güneşini andırırcasına parlak ve o kadar sıcaktı.

Sağından, iki blok öteden hızlanmakta olan arabanın sesini dinledi. Arabanın hareketli farları birden ileri geri hareket etti ve Montag'ı yakaladı.

Yürümeye devam et.

Montag'ın ayağı tökezledi ve kitapları sıkı sıkıya tutarak olduğu yerde donup kalmamak için kendini zorladı. İçgüdüsel olarak birkaç çabuk, koşarcasına adım attı ve sonra yüksek sesle kendisiyle konuşup yeniden yavaş yürüyüşüne döndü. Şimdi artık tam yolun yarısındaydı, fakat böceğin motorundan gelen sesler, hızlandıkça daha da güçleniyordu.

Polis, elbette. Beni gördüler. Fakat şimdi yavaşla, yavaş, sakin, dönme, bakma, ilgili gözükme. Yürü, evet işte bu, yürü, yürü.

Böcek acele ediyordu. Böcek kükrüyordu. Böcek hızını arttırıyordu. Böcek vınlıyordu. Böcek yüksek sesle gürlüyordu. Böcek yüzeyi sıyırarak geliyordu. Böcek görünmeyen bir tüfekten atılmış ıslık çalan tek bir mermi gibi geliyordu. Hızı saatte 120 mil, en azından 130 mil vardı. Montag dişlerini sıktı. Hızlanan farlar sanki yanaklarını yakıyor ve sinirli bir şekilde gözlerini kırpmasına, bütün vücudunun terden sırılsıklam olmasına neden oluyordu.

Sersem gibi, bir süre kendisiyle konuşarak, acemice ilerledi sonra fırlayarak koşmaya başladı. Ayaklarını gidebilecekleri en uzak yere ulaşacak kadar açtı, indi, tekrar en uzağa, yeniden indi, tekrar ileri, indi, tekrar ileri. Tanrım! Tanrım! Bir kitap düşürdü, hızını kesti, neredeyse dönüyordu, fikrini değiştirdi, ileri atıldı. Beton yalnızlığın içinde kükreyerek böcek onun koştuğu yolda hızla geliyordu. İki yüz, yüz metre geride, doksan, seksen, yetmiş, Montag nefes nefese, elleri havada sallanıyor, bacakları yukarı aşağı ileri, yukarı aşağı ileri, daha yakında, daha yakında, korna çalıyor, bağırıyor, gözleri artık beyazlıktan yanıyor ve başı parlayan ışıktan kurtulmak için şiddetle dönüyor, şimdi böcek kendi ışığı tarafından yutulmuş durumda, artık ona doğru uzanan meşaleden başka bir şey değil; tümüyle ses, tümüyle yüksek bir ses, şimdi –neredeyse tam üstünde!

Tökezledi ve düştü.

Mahvoldum! Her şey bitti!

Fakat düşmek işe yaramıştı. Ona ulaşmaya ramak kala böcek saptı, yön değiştirdi. Gitmişti. Montag dümdüz, başı önde yattı. Böceğin mavi egzoz dumanları arasından hafif gülüşme sesleri duydu.

Sağ kolu önünde uzanıyordu, dümdüz. Bu elini kaldırdığı zaman, arabanın lastiğinin geçerken sürtündüğü yerdeki birkaç santim kalınlığındaki belirsiz siyah çizgiyi gördü. İnanamayarak bu siyah çizgiye bakarken ayağa kalktı.

Bunlar polis değildi, diye düşündü.

Caddenin alt kısmına baktı. Artık belliydi. Her yaştan, Tanrı bilir, on iki ile on altı arası, ıslık çalan, bağıran, haykıran bir araba dolusu çocuk. Bir adam görüyorlar, oldukça olağanüstü bir görünüş, bir adam ağır ağır yürüyor, az rastlanan bir şey ve onun kaçak Bay Montag olduğunu bilmeden, sadece, “Şunu yakalayalım,” diyorlar. Sadece bir avuç çocuk, uzun bir gecede dışarı çıkıp, birkaç ay saatinde gürleyerek beş ya da altı yüz kilometre gitmek istiyorlar. Yüzleri rüzgârdan buz kesmiş, şafak vakti eve dönmüş veya dönmemişler, canlı ya da değiller, macerayı yaratan da bu.

Beni öldürebilirlerdi, diye düşündü Montag. Doğrulmaya çalışırken hava hâlâ toz içindeydi, yaralanmış yanağına değiyordu. Şu dünyada hiçbir neden yokken beni öldüreceklerdi.

Ayaklarının her birine yürümesini ve yürümeye devam etmesini söyleyerek uzak kaldırıma doğru yürüdü. Nasıl olmuşsa dökülen kitapları da toplamıştı; eğildiğini ve onlara dokunduğunu hatırlamıyordu. Onları, sanki karar veremediği poker kâğıtları gibi bir elinden diğerine aktarıyordu.

Acaba Clarisse’i öldüren de bunlar mıydı?

Durdu ve zihni bunu tekrar söyledi, çok yüksek sesle.

Acaba Clarisse’i öldüren de bunlar mıydı?

Arkalarından bağırarak koşmak istedi.

Gözleri yaşardı.

Onu kurtaran şey düz olarak düşmüş olmasıydı. O arabanın şoförü Montag’ın düştüğünü görünce, içgüdüsel olarak, o hızla bir adamın üstünden geçmenin arabayı devirip hepsini ortalığa saçması olasılığını düşünmüş olmalıydı. Eğer Montag ayakta bir hedef olarak kalsaydı?

Montag nefesini tuttu.

Caddenin alt tarafında, uzaklarda, dört blok ötede böcek yavaşladı, iki tekerlek üzerinde döndü ve şimdi caddenin yanlış tarafından gittikçe

hızlanarak müthiş bir hızla geri geliyordu.

Fakat Montag gitmişti, uzun yolculuğuna başladığı gibi, gene dar bir sokağın karanlığına sığınmıştı. Bir saat mi yoksa bir dakika mı olmuştu? Gece karanlığında titreyerek durdu ve geriye bakınca böceğin hızla geçerek caddenin ortasına tekrar kaydığını gördü, havada şen kahkahalar, sonra gitti.

Daha sonra, Montag karanlıkta yürüdü. Helikopterlerin yaklaşan uzun kışın ilk karları gibi indiklerini görebiliyordu...

Ev sessizdi.

Montag arka taraftan, gecenin nemiyle ıslanmış nergis, gül ve ıslak çimlerin yoğun kokusu altında, ihtiyatla yaklaştı. Arkadaki tel kapıya dokundu, açıktı, içeri kaydı ve dinleyerek sundurma boyunca ilerledi.

Bayan Black orada uyuyor musun, diye düşündü. Bu iyi değil, fakat kocanız bunu başkalarına yaptı ve hiç sormadı, hiç merak etmedi ve hiç üzülmedi. Siz de bir itfaiyeci eşi olduğunuza göre, şimdi sizin sıranız ve sizin eviniz. Kocanızın yaktığı bütün evler ve düşünmeden incittiğiniz bütün insanlar için.

Ev cevap vermedi.

Kitapları mutfağa sakladı ve tekrar evden sokağa çıktı. Dönerek baktığında ev karanlık, sessiz ve uykudaydı.

Üstünde helikopterlerin parçalanmış küçük kâğıtlar gibi uçuştuğu şehir boyunca yoluna devam ederken, gece olduğu için kapanmış olan bir mağazanın yanındaki boş bir telefon kulübesinden alarmı verdi. Sonra gecenin soğuk havasında durarak bekledi ve uzaktan sirenleri duyunca kaçtı. Semenderler geliyorlardı. Kendisi işteyken Bay Black'ın evini yakmaya, karısının sabah ayazında titreyerek çatının yangının içine çöküşünü seyretmesi için geliyorlardı.

Fakat şu anda kadın hâlâ uykudaydı.

İyi geceler Bayan Black, diye düşündü.

"Faber!"

Kapıyı bir daha çalış, bir fısıltı ve uzun bir bekleyiş. Sonra, bir dakika sonra, Faber'in ufak evinin içinde küçük bir ışık yandı. Yeni bir duraklamadan sonra, arka kapı açıldı.

Faber ve Montag, sanki birbirlerinin varlığına inanamıyorlarmış gibi, yarı aydınlıkta bir süre birbirlerine baktılar. Sonra Faber kımıldadı ve elini

uzatarak Montag'ı yakaladı, içeri çekerek oturttu ve tekrar kapıya giderek dinledi. Sabahın sessizliğinde uzaktan sirenler duyuluyordu. İçeri girerek kapıyı kapattı.

"Başından beri bir sürü aptallık yaptım," dedi Montag. "Çok kalamam. Kaçıyorum, Tanrı bilir nereye?"

"Neyse ki doğru şeyler için aptallık yaptın," dedi Faber. "Senin öldüğünü sanıyordum. Sana verdiğim Ses kapsülü..."

"Yandı."

"Yüzbaşı'nın seninle konuştuğunu duydum ve sonra her şey kesildi. Az daha seni aramaya çıkıyordum."

"Yüzbaşı öldü. Ses kapsülünü buldu, sesini duydu ve onu izleyecekti. Onu ateş püskürtücüyle öldürdüm."

Konuşmadan, bir süre sessizce oturdular.

"Tanrım, bütün bunlar nasıl oldu?" dedi Montag. "Daha bir gece önce her şey iyiydi ve sonrasında boğulmakta olduğumu biliyorum. Bir insan kaç kez yıkılıp hâlâ sağ kalabilir? Nefes alamıyorum. İşte Beatty öldü ve bir zamanlar benim arkadaşımdı. İşte Millie gitti, benim karım olduğunu sanıyordum, fakat şimdi bilmiyorum. Evim tamamıyla yandı. İşimi kaybettim ve ben de kaçıyorum ve ben buraya gelirken bir itfaiyecinin evine kitap sakladım. Ulu Tanrım, şu bir haftada yaptığım işlere bak."

"Yapman gereken şeyi yaptın. Bu çoktandır içinden geliyordu."

"Evet, inanacağım başka bir şey yoksa bile, buna inanıyorum. Olması gerektiği için bugüne kadar gizli kalmış. Uzun zamandır bunu hissediyordum. Etrafta dolaşıp, bir şeyler yapıp başka şeyler hissederken, içimde bir şeyler gizliyormuşum. Tanrım, hepsi birikmiş. Fazla kilolar gibi üzerimde görünmemesi ne garip. Şimdi işte buradayım ve senin de hayatını altüst ediyorum. Beni buraya kadar izlemiş olabilirler."

"Yıllardan beri ilk defa yaşadığımı hissediyorum," dedi Faber. "Bir ömür önce yapmam gereken şeyi yapmakta olduğumu hissediyomm. Kısa bir süredir korkmuyorum, belki de bunun nedeni sonunda doğru şeyi yapmakta olduğumdur. Belki de çok aceleci davranmış olduğumdan sana karşı korkak görünmek istemediğim içindir. Sanırım artık daha şiddetli şeyler yaparak kendimi ortaya çıkartmam ve bu işte başarısız olarak korkaklığa dönmemem gerek. Planın nedir?"

"Kaçmaya devam etmek."

"Savaşın başladığını bilmiyor musun?"

"Duydum."

“Tanrım, ne komik değil mi?” dedi ihtiyar adam. “Kendi dertlerimiz olduğu için ne kadar uzak görünüyor.”

Montag cebinden yüz dolar çıkartırken, “Düşünecek zamanım olmadı,” dedi. “Bunun sende kalmasını istiyorum. Ben gittikten sonra işine yarayacak şekilde kullan.”

“Fakat...”

“Öğlene kadar ölmüş olabilirim. Kullan bunu.”

Faber başını salladı. “Eğer yapabilirsen nehre doğru gitmeye çalış, onu izle, bir şekilde ülkenin içlerine uzanan eski demiryolu hatlarına rastlarsan onları takip et. Bugünlerde hemen hemen her şey hava yoluna bağlı olduğu için yolların çoğu terk edildi. Ama raylar hâlâ duruyorlar, paslanıyorlar. Başıboş gezenlerin bütün ülkede kampları olduğunu duydum. Orada burada; onlara yürüyen kamp diyorlar. Eğer yeterince uzağa yürür ve gözlerini açık tutarsan, burasıyla Los Angeles arasındaki yollarda birçok Harvard mezunu olduğunu söylüyorlar. Çoğu aranıyor ve şehirlerde peşlerine düşmüşler. Sanırım yaşamanın bir yolunu buluyorlar. Pek fazla değiller ve bence hükümet hiçbir zaman izlerini sürecek kadar büyük bir tehlike olarak görmüyor onları. Bir süre onlarla birlikte saklanıp, sonra benimle St. Louis’de temasa geç. Yarın sabah beş otobüsüyle, oradaki eski bir basımcıyı görmeye gidiyorum ve sonunda artık kendimi ortaya çıkartacağım. Para iyi bir iş için kullanılacak. Teşekkürler ve Tanrı seni kutsasın. Birkaç dakika uyumak ister misin?”

“Ben en iyisi kaçayım.”

“Bir kontrol edelim.”

Çabucak Montag’ı yatak odasına götürdü ve resim çerçevelerinden birini kaldırınca ortaya bir kartpostal büyüklüğünde televizyon ekranı çıktı. “Her zaman çok küçük bir şey istemiştim, konuşabileceğim bir şey, gerektiği zaman avucumla üstünü kapatabileceğim bir şey, sesimi bastıramayacak ve çok büyük olmayan bir şey. İşte, görüyorsun.” Televizyonu açtı.

“Montag,” dedi televizyon ve aydınlandı. “M-O-N-T-A-G,” isim bir ses tarafından hecelendi. “Guy Montag. Hâlâ kaçıyor. Polis helikopterleri havada. Başka bir bölgeden yeni bir Mekanik Tazı getirilmiş durumda...”

Montag ve Faber birbirlerine baktılar.

“...Mekanik Tazı asla başarısız olmaz. İzleme işinde kullanılmaya başladığından beri bu inanılmaz buluş hiç yanılmadı. Bu gece, bu kanal,

hedefine doğru ilerleyen köpeği kamera helikopteriyle izleyeceğini sizlere gururla bildirir...”

Faber iki bardak viski doldurdu. “Buna ihtiyacımız olacak.”

İçtiler.

“...Mekanik Tazı’nın burnu o kadar hassastır ki, on bin adamın on bin gösterge-kokusunu bir daha ayarlama yapmaya gerek olmadan ayırt edebilir!”

Faber tepeden tırnağa titreyerek ev içinde göz gezdirdi. Duvarlara, kapıya, kapının topuzuna ve şimdi Montag’ın oturmakta olduğu koltuğa baktı. Montag bu bakışı kaçırmadı. İkisi birlikte hızla evi tekrar gözden geçirdiler ve Montag burun deliklerinin genişlediğini hissetti. Kendi izini sürmeye çalıştığının farkındaydı. Burnunun, birdenbire, onun odanın havasında bıraktığı izi, kapının topuzunda kalmış olan terinin kokusunu ne kadar iyi aldığını fark etti. Görünmez, fakat tıpkı bir avizenin üstündeki kadar sayısız olarak her yerde, her şeyin içinde ve üstündeydi; ışıldayan bir bulut, nefes almayı zorlaştıran bir hortlak gibiydi. Faber’in hayaleti içine almaktan korkarak nefes almayı, belki de kaçan bir adamın hayalet soluklarıyla kirlenmiş olabileceğini düşünerek, önlemek istediğini gördü.

“Mekanik Tazı şimdi helikopterden yangın yerine indiriliyor.”

Orada, küçük ekranda yanmış ev ve çevresinde büyük bir kalabalık görünüyordu, tam tepesinde, yüksekte, sallanarak tuhaf bir çiçek gibi, bir helikopter alçalıyordu.

Demek ki oyuna devam etmek zorundalar, diye düşündü Montag. Sirk devam etmeli, bir saat sonra savaş başlayacak bile olsa...

Kalkmak istemeyerek; büyülenmiş gibi, sahneyi izledi. Son derece uzak ve kendisiyle ilgili değilmiş gibi geliyordu. Ayrı ve uzak. Verdiği garip zevkin yanında, seyretmesi son derece şaşırtıcıydı. Hepsi benim için, diye düşündü, bütün bunların hepsi *benim* için yapılıyor, Tanrım.

Eğer istese, burada oyalanıp, rahatça avı ya da onun hızlı safhalarını, geçitler ve sokaklar boyunca, boş caddeler üstünde, boş arazilerde ve oyun alanlarında kaçarken, ikide bir reklamlar için verilen aralarla, diğer dar sokaklardan Bay Black’ın yanan evine kadar izleyip sonunda Faber’le birlikte oturup içmekte oldukları evin önüne doğru Elektrikli Tazı’nın son izleri sürerek ölüm kadar sessizce kayıp pencerenin önünde durmasını izleyebilirdi. Sonra, eğer isterse, Montag ayağa kalkabilir, bir gözünü ekrandan ayırmadan pencereye yürüyüp pencereyi açar dışarı eğilir, geriye bakar ve kendisinin dramatize edilişini, betimlenişini, değiştirilişini, orada

durup küçük parlak televizyonun ekranında görüntülenişini izleyebilirdi. Tarafsız biçimde izlenecek bir dramdı. Diğer oturma odalarındaki görüntüsünün gerçek hayattaki kadar renkli ve boyut olarak kusursuz olduğunu biliyordu. Ve gözlerini dikkatli tutmayı başarırsa, bu büyük oyunu, avı, tek kişilik karnavalı izlemeleri için yatak odalarının duvarlarını çınlatan çılgın sirenlerce uyandırılarak salonlarında oturan sayısız insanın yararına olarak, kendisinin yok olmadan bir an önce iğnelenişini görebilirdi.

Acaba konuşabilecek zaman bulabilecek miydi? Tazı onu on, yirmi veya otuz milyon insanın gözleri önünde metal-kerpeten dişleriyle sıkıca yakalayarak, üzerine sabitlenmiş kameranın karşısında –muhteşem biçimde ekran kararıp– karanlıklara çekilmeden önce, onlara bütün hayatını veya son haftanın olaylarını özetleyebilecek tek bir cümle veya bir söz, uzun süre unutamayacakları bir şey söyleyebilecek miydi? Tek bir kelimeyle, birkaç kelimeyle yüzlerini kızartacak ve onları düşünmeye zorlayacak ne söyleyebilirdi.

"İşte," diye fısıldadı Faber.

Helikopterden, makine olmayan, hayvan olmayan, ölü ama canlı da olmayan, hafif yeşil bir ışıkla parıldayan bir şey indiriliyordu. Tazı, Montag'ın evinin tüten enkazının yanında durdu ve adamlar Montag'ın bıraktığı alev püskürtücüyü getirerek onu Tazı'nın burnunun altına koydular. Bir vızıltı, tıkırtı, vınlama duyuldu.

Montag başını salladı, ayağa kalkarak içkisinin geri kalanını bitirdi. "Vakit geldi. Bütün bunlar için üzgünüm."

"Ne için? Benim için mi? Evim için mi? Ben her şeyi hak ettim. Kaç, Tanrı aşkına. Belki onları burada oyalayabilirim..."

"Dur. Senin keşfedilmenin bir yararı yok. Ayrıldığım zaman duvardaki yakma aletinle dokunduğum bu yatağın örtüsünü ve oturma odasındaki iskemleyi yak. Mobilyayı alkolle temizle. Kapı kollarını sil. Salondaki halıyı yak. Bütün odalardaki havalandırmayı sonuna kadar aç ve eğer varsa naftalin spreyi sık. Sonra bahçe sulayıcılarını sonuna kadar aç ve kaldırımları da hortumla yıka. Biraz şansla, belki buradaki izi yok edebiliriz."

Faber onun elini sıktı. "Yapmaya çalışacağım. İyi şanslar. İkimiz de sağlıklı olursak, gelecek hafta, ondan sonraki hafta, temasa geçeriz. General Delivery, St. Louis. Bu sefer seninle kulak telefonuyla beraber olamayacağım için üzgünüm. Bu ikimiz için de iyi olurdu. Fakat malzemem sınırlıydı. Anlıyorsun ya, kullanacağımı hiç düşünmemiştim. Şaşkın bir

ihtiyarım ben. Hayır daha doğrusu aptal, aptal. Bu nedenle senin başına koyabileceğim başka bir yeşil kurşunum yok. Hadi, git şimdi.”

“Son bir şey. Çabuk. Bir bavul bul, onu en kirli elbiselerinle doldur, eski bir elbise, ne kadar kirli olursa o kadar iyi olur, bir gömlek, bazı eski lastik ayakkabı ve çorap...”

Faber bir dakika içinde gidip döndü. Mukavva valizi temiz bir bantla kapattılar. “Yaşlı Bay Faber’in kokusunu içinde tutmak için tabii,” dedi Faber yaptıkları işten ter içinde kalarak.

Montag valizin dışını viskiyle ıslattı. “Tazı’nın aynı anda iki koku almasını istemiyorum. Viskiyi alabilir miyim? Sonra ihtiyacım olabilir. Tanrım, umarım işe yarar!”

Tekrar el sıkıştılar ve kapıdan dışarı çıkarken TV’ye göz attılar. Tazı, üstünde kamera helikopterleri onu izlerken yavaş yavaş büyük gece rüzgârını koklayarak yola koyulmuştu. İlk dar sokaktan aşağıya doğru koşuyordu.

“Hoşça kal!”

Montag arka kapıdan sessizce çıktı ve elinde yarı boş valizle koşmaya başladı. Arkasından bahçe sulama sisteminin karanlık havayı, hafif fakat devamlı bir şekilde yere dökülerek biriken, kaldırımları yıkadıktan sonra dar yola akan bir yağmurla doldurduğunu, hızla çalışmaya başladığını duydu. Bu yağmur damlalarının birkaçını yüzünde taşıyordu. İhtiyar adamın hoşça kal diye seslendiğini duyduğunu sandı, ama emin değildi.

Evden hızla, nehir yönüne koşarak uzaklaştı.

Montag koştu.

Tıpkı soğuk ve kuru bir şekilde hızla gelen bir sonbahar, tıpkı geçerken çimenleri kımıldatmayan, pencereleri sarsmayan ve kuru yaprakları kaldırımlara savurmayan bir rüzgâr gibi, Tazı’yı hissedebiliyordu. Tazı dünyaya dokunmuyor, sessizliğini beraberinde taşıyordu ve böylece bu sessizliğin bütün şehir boyunca arkanızda bir basınç yarattığını hissedebiliyordunuz. Montag basıncın arttığını hissetti ve koştu.

Nehre doğru giderken nefes almak ve uyanmış evlerin zayıf ışıklı pencerelerinden, insan siluetleri oturma odalarının duvarını izlerken, gizlice gözetleyebilmek için durdu. Duvarlarda Mekanik Tazı, neon bir soluk gibi, örümcek bacaklarıyla ilerliyordu. Şurası, gitmiş; orası, gitmiş! Şimdi Elm Terrace’da, Lincoln, Oak, Park ve cber’in evine doğru. Geç git, diye düşündü Montag, durma, devam et, ele verme.

Oturma odasının duvarında, bahçe yıkama sistemi karanlık havada çalışan Faber'in evi vardı.

Tazı durakladı, titreyerek.

Hayır! Montag pencere pervazını tuttu. Bu tarafa! *Buraya!*

Prokain iğnesi çıktı, geri girdi, çıktı, geri girdi. İçindeki rüya maddesinden tek bir temiz damla Tazı'nın burnunun üstünde gözden kaybolduğu anda yere düştü.

Montag, göğsüne çifte yumruk tıkanmış gibi, nefesini tuttu.

Mekanik Tazı döndü ve zıplayarak Faber'in evinden uzaklaşıp tekrar dar yolda ilerlemeye başladı.

Montag bakışlarını gökyüzüne çevirdi. Helikopterler tek bir ışık kaynağına doluşan büyük bir böcek sürüsü gibi, yaklaşıyorlardı.

Nehre doğru koşarken Montag kendine bunun seyredilecek hayali bir hikâye olmadığını hatırlattı son bir çabayla. Bu aslında, hamle hamle şahit olduğu kendi satranç oyunuydu.

İçinde büyüleyici bir gösterinin seyredildiği şu son evin penceresinden ayrılacak gücü kendisine vermek için haykırdı. *Kahretsin!* Ve ayrılarak yeniden yola koyulmuştu! Dar bir sokak, bir cadde, dar bir sokak, bir cadde ve nehrin kokusu. Ayaklarını savur, yere insin, savur, yere insin, yirmi milyon Montag koşuyor, yakında, eğer kameralar onu yakalarsa. Yirmi milyon Montag, tıpkı binlerce defa gördüğü eski Keystone Komedi filmi gibi, polisler, soyguncular, kovalanan ve kovalayanlar. Şimdi arkasında, oturma odalarında sessizce havlayıp seken, üç boyutlu görüntüleriyle, sağ duvardan orta duvara, sonra sol duvara, kaybolan, sağ duvardan orta duvara, sonra sol duvara, kaybolan, yirmi milyon Tazı vardı.

Montag Deniz Kabuğu'nu kulağına sıkıştırdı.

"Polis, Elm Terrace bölgesinin bütün halkından şunları yapmasını istemektedir. Bütün sokaklarda her bir evde oturan herkes, ön veya arka kapınızı açın veya pencerelerinizden dışarı bakın. Eğer bir dakika sonra herkes evinden dışarıya bakarsa, kaçak artık kaçamaz. Hazır mıyız?"

Tabii ki! Neden bunu daha önce yapmamışlardı! Neden bunca yıl boyunca bu oyun denenmemişti! Herkes ayağa, herkes dışarı! Gözden kaçırmalarına imkân yoktu. Şehrin karanlığında koşan tek adam! Ayaklarını deneyen tek adam!

"Şu andan itibaren ona kadar sayınca! *Bir! İki!*"

Şehrin ayağa kalktığını hissetti.

"Üç."

Şehrin kapı tokmaklarına yöneldiğini hissetti.
Daha hızlı! Ayak yukarı! Aşağı!
"Dört."
İnsanlar uyurgezer gibi koridorlarında yürüyorlardı.
"Beş."
Ellerinin kapı topuzlarında olduğunu hissetti!
Nehrin kokusu serin ve katı bir yağmur gibiydi. Gırtlağı yanmış toz gibi ve gözleri koşu nedeniyle kupkuruydu. Sanki onun hızlanarak son yüz metreyi uçmasına yardımcı olacakmış gibi, bağırdı.
"Altı, yedi, sekiz!"
Beş bin evde kapı tokmakları çevrildi.
"Dokuz."
Son ev dizisinden koşarak uzaklaşıp aşağıdaki, hareket eden katı bir karanlığa inen yokuşa yöneldi.
"On."
Kapılar açıldı.
Arka bahçelere, dar sokaklara gökyüzüne bakan yüzleri, perdeler tarafından gizlenmiş yüzleri, elektrikli mağaralarından dışarıyı izleyen gri, hayvanlar gibi gecenin korkuttuğu soluk yüzleri, gri ve renksiz gözleri, gri dili ve gri düşünceleri suratlarının duygusuz teninden belli olan yüzleri hayal etti.
Fakat artık nehre varmıştı.
Gerçek olduğundan emin olmak için ona dokundu. Sığ kısımda biraz ilerledi, karanlıkta çırılçıplak soyundu, vücudunu, kollarını, bacaklarını, yıkadı ve kafasından aşağı içkiyi döktü, birazını içti, birazını da burun deliklerine çekti. Sonra Faber'in eski elbiselerini ve ayakkabılarını giydi. Kendi elbiselerini nehre atarak uzaklaşmasını izledi. Sonra, elinde valizle nehirde, dibi olmayan yere kadar yürüdü ve karanlıkta kayboldu.

Akıntı yönünde üç yüz metre ilerlemişti ki, Tazı nehre ulaştı. Başının üstünde helikopterlerin gürültülü pervaneleri dönüyordu. Nehrin üstüne bir ışık fırtınası düştü ve Montag, sanki güneş bulutları yırtmışçasına muazzam aydınlığın altında bir dalış yaptı. Nehrin onu akıntı yönünde karanlığa götürdüğünü hissetti. Sonra ışıklar yeniden karaya döndüler ve helikopterler sanki başka bir iz bulmuşlar gibi, yeniden şehrin üzerine saptılar. Gitmişlerdi. Tazı da gitmişti. Şimdi artık sadece soğuk nehir vardı ve

Montag ani bir huzurla suyun üstünde giderken, şehirden, ışıklardan, izlenmekten, her şeyden uzaklaşıyordu.

Kendisini, birçok aktörü olan bir sahneyi terk etmiş gibi hissetti. Kendisini büyük bir toplantıyı ve konuşkan hayaletleri terk etmiş gibi hissetti. Korkutucu bir düşten, yeni olduğu için belirsiz olan bir gerçeğe doğru gidiyordu.

Tepelerin arasındaki kırsal bölgeye doğru giderken, siyah topraklar kayıp gitti. Bir düzine yıldır ilk defa, yıldızlar büyük topluluklar halinde dönen ateşler gibi yukarıda açığa çıkıyordu. Yıldızların oluşturduğu büyük bir silindir onu üstüne yuvarlanarak ezmekle tehdit ediyordu.

Valiz suyla dolup batarken, suda sırtüstü ilerlerken nehir uysal ve tembeldi ve onu, kahvaltılarında gölgeler, öğle yemeklerinde buhar ve akşam yemeklerinde buğu yiyen insanlardan uzaklaştırıyordu. Nehir çok gerçekti; onu rahatlattı ve sonunda ona serbestliği, bu ayı, bu yılı, bir ömrü dolduran yılları düşünme fırsatını verdi. Kalbindeki çarpıntıların azalışını dinledi. Damarlarındaki kan hızlandıkça, düşünceleri durdu.

Artık gökte iyice alçalmış olan aya baktı. Ay oradaydı, ayın ışımasının sebebi neydi? Elbette, güneşti, peki güneşi ısıtan neydi? Kendi ateşi. Güneş ise her gün yanıyor, yanıyor. Güneş ve zaman. Güneş ve zaman ve yanma. Yanıyor. Nehir onu biraz kaldırdı. Yanıyor. Güneş ve dünyadaki her saat. Hepsi bir araya gelerek kafasında tek bir şey oluşturdu. Karada uzun süre sürüklendikten ve nehirde kısa süre sürüklendikten sonra neden bir daha hayatında hiç yakmaması gerektiğini biliyordu.

Güneş her gün yanıyordu. Güneş, Zaman'ı yakıyordu. Dünya hızla bir daire çiziyor ve kendi ekseni çevresinde dönüyor, zaman da nasıl olsa Montag'ın bir yardımı olmadan, yılları ve insanları yakıyordu. Böylece eğer o, itfaiyecilerle birlikte nesneleri, güneş de zamanı yakmaya devam ederse, bu her şeyin yakılacağı anlamına geliyordu.

İkisinden birinin yakmayı bırakması gerekiyordu. Elbette güneş bırakmayacaktı; o halde görünüşe göre bunun, Montag ve birkaç saat öncesine kadar birlikte çalıştığı arkadaşları olması gerekiyordu. Bir yerde kurtarma ve saklama işine yeniden başlanmalıydı. Birisi, şu veya bu şekilde; kitaplar halinde; plaklar halinde; insanların kafasında; ne şekilde olursa olsun; güvelerden, böceklerden, çürümeden, mantarlardan ve kibriti olan insanlardan koruma ve saklama işine başlamalıydı. Dünya her türde ve her boyutta yanışlarla doluydu. Artık asbest dokumacıları loncasının çok yakında kepenklerini açması gerekiyordu.

Topuklarının karaya çarptığını, çakıl taşlarına ve kayalara dokunduğunu ve ince kuma sürtündüğünü hissetti. Nehir onu kıyıya sürüklemişti.

Gözü, ışığı ve biçimi olmayan, sadece kendisini bekleyen çimenli dağları ve ormanlarıyla durmak istemeden binlerce kilometre uzanan, büyük siyah yaratığa baktı.

Suyun akıntısının rahatlığını terk etmek istemiyordu. Tazı'nın orada olduğunu sanıyordu. Ağaçlar birden helikopterlerin büyük rüzgârıyla dalgalanabilirdi.

Fakat üstünden sadece, normal sonbahar rüzgârı, tıpkı akan başka bir nehir gibi, esiyordu. Tazı neden koşmuyordu? Araştırma neden iç bölgeye dönmüştü? Montag etrafını *dinledi*. Hiçbir şey. Hiçbir şey.

Millie, diye düşündü. Buradaki bütün bu kırlık alan. Dinle onu! Hiçbir şey, hiçbir şey. O kadar sessiz ki, Millie. Buna nasıl dayanırdın acaba? Kes sesini, kes sesini diye bağırır mıydın? Millie, Millie. Üzgündü.

Millie burada değildi ve Tazı da burada değildi, fakat uzak bir yerden gelen kuru ot kokusu, Montag'ın sahile çıkmasına neden oldu. Oturma odalarının ve şehrin duvarlarının dışında, çok ender bulduğu fırsatlardan birinde, düşselliğin yedi tülünün arkasında bir yerlerde keşfettiği, ineklerin ot yediği, domuzların sıcak su birikintilerinde oturduğu ve öğlenleri köpeklerin tepelerdeki beyaz koyunlara havladığı, çok gençken ziyaret ettiği bir çiftliği hatırladı.

Şimdi kuru ot kokusu, suların hareketi, ona sessiz bir çiftlik evinin arkasında, tıpkı geçmiş yıllardaki gibi inleyerek dönen eski bir yel değirmeninin altındaki boş bir ambarda, taze otların üstünde uyumayı düşündürüyordu. Ambarın tavan arasında bütün gece, uzaktaki hayvan seslerini, böcekleri, ağaçları, küçük hareket ve titreşimleri dinleyerek yatacaktı.

Gece boyunca, diye düşündü, belki de yattığı yerin altından gelen ayak sesleri duyacaktı. Gerginleşip oturacak ve sonra ses uzaklaşacaktı. Gecenin geç saatlerinde sırtüstü yatıp pencereden dışarı bakınca çiftlik evinin ışıklarının söndüğünü, çok genç ve güzel bir kadının karanlıkta pencerenin önünde oturup saçlarını çözdüğünü görecekti. Onu görmek çok zor olacaktı, fakat yüzü, herhalde, şu anda çok ama çok eski bir geçmişte kalan bir kıza, kötü havayı bilen ve ateşböcekleri tarafından hiç yakılmamış olan kıza, çenenize sürülmüş olan karahindibanın anlamını bilen kıza benzeyecekti. Sonra kız, sıcak penceresinden kalkıp, yukarı kattaki, ay tarafından aydınlatılan odasında tekrar belirecekti. Sonra, ölümün sesi, ufkun ötesinde

gökyüzünü iki siyah parçaya bölen jetlerin sesi duyulacaktı. Kendisi samanlığın güvenliğine sığınmış olarak dünyanın sınırlarında, şafağın yumuşak renginden kaçan bu yeni, tuhaf yıldızları izleyecekti.

Kır gecesinin bütün sıcak koku ve görüntülerinin onu dinlendirmiş olduğundan ve gözleri apaçık ve ağzı, sınamak için düşündüğünde, yarı gülümser bir şekilde onu uyuttuğundan, sabah uykuya ihtiyaç duymayacaktı.

Samanlık merdivenlerinin dibinde onu bekleyen inanılmaz bir şey olacaktı. Sabahın ilk pembe ışıkları altında, korktuğu dünyanın varlığının tümüyle farkında olarak, dikkatle aşağıya inerek o küçük mucizenin karşısında duracak ve en sonunda ona dokunmak için eğilecekti.

Bir bardak taze soğuk süt ve birkaç tane elma armut merdivenlerin dibine bırakılmış olacaktı.

Şu an bütün istediği bunlardı. Bu kocaman dünyanın onu kabul edip, düşünülmesi gereken her şeyi düşünebilmesi için gereken o uzun zamanı ona vereceğine dair bir gösterge.

Bir bardak süt, bir elma, bir armut.

Nehirden dışarı adımını attı.

Kara, bir gelgit dalgası gibi üstüne geldi. Karanlığın, kırların görüntüsünün ve vücudunu donduran rüzgârın taşıdığı milyonlarca kokunun altında ezilmişti. Karanlığın, ses ve kokuların üstüne gelen baskısıyla sırtüstü düştü. Kulakları uğulduyordu. Kendi etrafında döndü. Yıldızlar alev alev yanan meteorlar gibi gözlerine yağdı. Tekrar nehre atlayarak onu yavaşça güvenli yerlere doğru taşıması için kendini bırakmak istedi. Bu karanlık ve yükselen toprak, tıpkı çocukluğundaki bir günde, bir yerde, kişisel tarihin en büyük dalgasının, kendisini tuzun, çamurun ve yeşil karanlığın içine gömerek ağzını burnunu yakmasını ve bağırırken midesine kadar inişini hatırlattı ona. Çok fazla su vardı.

Çok fazla da toprak!

Önündeki siyah duvardan bir fısıltı duydu. Bir şekil. Şekilde iki göz. Gece, ona bakıyordu. Orman onu görüyordu.

Tazı!

Bütün bu koşmanın, acelenin, terlemenin ve boğulma tehlikesi atlatarak buraya kadar gelmenin, bu kadar uğraşmanın sonunda kendinizi güvende hissedip tam rahat bir nefes almak üzereyken karşılaştığınız şey...

Tazı!

Montag bütün bunların bir insan için çok fazla olduğunu belirtircesine son bir kez acıyla haykırdı.

Şekil tozu dumana katarak uzaklaştı. Gözler yok oldu. Havaya fırlayan yapraklar kuru bir sağanak gibi döküldüler.

Montag bir başınaydı yabanda.

Bir geyik. Montag miskle kan karışımı kokusunu ve hayvanın yapışkan solumasını hissetti; kakule, yosun, ot kokulu bu muazzam gecede bütün ağaçlar, gözlerinin ardındaki kalp atışlarına bağlı olarak üstüne gelirken, kenara çekilip üstüne gelirken, çekilip gelirken.

Yerde milyonlarca yaprak olmalıydı. Montag onların içinde, kuru bir nehirden geçermiş gibi gibi sıcak toz ve kızgın karanfil kokuları içinde yürüdü. Başka kokular da vardı! Gecenin büyük bölümünde üstüne düşen ay ışığı nedeniyle beyaz görünen, çiğ, soğuk ve kesilmiş bir patatesi çağrıştıran bir koku vardı. Bir şişeden gelen turşu kokusuna ve masa üstünde maydonoz kokusuna benzeyen başka kokular da vardı. İnsana bir kavanozdan geliyormuş gibi gelen hafif sarı bir hardal kokusu vardı. Komşunun bahçesinden geliyormuşa benzeyen karanfil kokuları vardı. Ellerini uzatınca sanki onu okşaması için bir çocuk gibi kafasını uzatan yabani bir ot hissetti. Parmakları meyankökü kokusu aldılar.

Nefes almak için durdu, ne kadar çok nefes alırsa, toprağın havasını o kadar içine çekiyor ve toprağın ayrıntılarıyla daha fazla doluyordu. Boş değildi. Burada onu yeterince dolduracak kadar çok şey vardı. Her zaman da yeterinden fazla olacaktı.

Yaprakların hafif dalgalarının içinde sendeleyerek yürüdü.

Bütün bu yabancı şeylerin arasında, tanıdık bir şey.

Ayağı hafifçe çınlayan bir şeye çarptı.

Elini toprakta biraz sağa, biraz sola dolaştırdı.

Demiryolu rayları.

Şehirden gelip, nehir boyunca açık araziden, ormanlardan, koruluklardan geçerek uzanan ve paslanmaya terk edilen yol.

Gitmekte olduğu yere uzanan yol buradaydı. Böğürtlen çalılıklarının, bir koku, his ve dokunma gölünün ve uçuşan yaprakların fısıltıları arasında yürürken, dokunmasının ve ayaklarının altında hissetmesinin, ona bir süre gereksineceği sihirli gücü vereceği bu yol tek tanıdık şeydi.

Demir yolunda yürüdü.

Bir anda, kanıtlayamayacağı fakat kesinlikle emin olduğu bir şeyi fark edince şaşırdı.

Bir zamanlar, çok önceleri, Clarisse burada, şimdi yürümekte olduğu yolun üstünde yürümüştü.

Yarım saat sonra, üşümüş bir halde dikkatle yol boyunca ilerlerken bütün vücudunun, yüzünün, ağzının ve gözlerinin karanlıkla kulaklarının seslerle dolduğunu; bacaklarının dikenli çalılar ve ısırganlar tarafından çizik içinde olduğunu hissediyordu ve birden ilerideki ateşi gördü.

Ateş, tıpkı kırpışan bir göz gibi, kayboldu, yeniden gözüktü. Sanki ateşi bir nefesiyle söndürmekten korkarak durdu. Fakat ateş oradaydı; ona uzaktan dikkatle yaklaştı. Ona gerçekten yaklaşmak aşağı yukarı on beş dakikasını aldı; sonra gizlendiği yerden onu izledi. Küçük bir kımıltı, beyaz ve kırmızı renk... Garip bir ateşti bu, çünkü onun için başka bir şey ifade ediyordu.

Yakmıyordu; *ısıtıyordu!*

Onun sıcaklığına uzanmış bir sürü el gördü. Karanlıkta saklanan, kolları olmayan eller, ellerin üstünde sadece ateş ışığının oynaşmasıyla bir kımıldama bir hareket görülen donuk yüzler. Ateşin böyle görünebileceğini hiç düşünmemişti. Ateşin, alabildiği gibi verebileceğini de hayatında hiç düşünmemişti. Kokusu bile farklıydı.

Öyle ne kadar durduğunu bilmiyordu, fakat ateşin çekimine kapılarak ormandan çıkıp gelen bir hayvan gibi olmanın aptalca ama hoş bir hissi vardı. Sıvı gözlü, fırça tüylü, ağzı ve toynakları olan bir şeydi. Yere kanını akıtsanız sonbahar gibi kokacak olan boynuz ve kandan oluşan bir şeydi. Uzun süre ateşin sıcak çıtırtılarını dinleyerek durdu.

Ateşi çevreleyen bir sessizlik vardı ve bu sessizlik adamların yüzlerindeydi; zaman da oradaydı; ağaçların altındaki bu paslanan yolun yanında oturup, sanki şu açık hava ateşinin ortasına yerleştirilmiş gibi, dünyaya onu gözleriyle altüst edebilecekmiş gibi, dünya şenlik ateşinin ortasına tutulmuş, tüm bu adamların şekillendirmekte olduğu bir parça çelikmiş gibi, bakmaya yetecek kadar zaman vardı. Farklı olan sadece ateş değildi. Sessizlik de farklıydı. Montag, bütün dünyayla ilgili olan bu özel sessizliğe doğru yürüdü.

Sonra sesler başladı, konuşuyorlardı, seslerin ne söylediğini duyamıyordu, fakat sesler yavaşça alçalıp yükseliyor, dünyayı ters çevirip onu inceliyordu. Bu sesler toprağı, ağaçları, nehir boyunca gelen izin gerisinde kalan şehri çok iyi tanıyordu. Sesler her şeyi konuşuyordu ve konuşamayacakları bir şey yoktu; seslerdeki merak ve hayretin sürekli

alçalıp yükselmesinden, hareketliliğinden, sürekli canlılığından anlamıştı bunu.

Sonra adamlardan biri başını kaldırıp, belki birinci veya belki de yedinci defa onu gördü ve bir ses Montag'a seslendi.

"Tamam, artık çıkabilirsin!"

Montag gölgelere doğru geri çekildi.

"Çekinme," dedi ses. "Aramıza hoş geldin."

Montag yavaşça ateşe doğru yürüdü. Orada koyu mavi, kaba pamuklu kumaştan pantolon, ceket ve koyu mavi elbiseler giymiş beş yaşlı adam oturuyordu. Onlara ne diyeceğini bilmiyordu.

Küçük grubun lideri gibi görünen adam, "Otur," dedi. "Biraz kahve al."

Ufak katlanabilir bardağa doldurularak eline verilen koyu, üstünden buharlar çıkan karışıma baktı, yavaşça içti ve kendisini ilgiyle izlediklerini fark etti. Dudakları haşlanmıştı, fakat kahve iyiydi. Çevresindeki yüzler sakallıydı, fakat sakallar temiz, düzgün ve elleri temizdi. Bir misafiri karşılamak ister gibi ayağa kalkmış, şimdiyse yeniden oturmuşlardı. Montag bir yudum aldı, "Teşekkür ederim," dedi. "Çok teşekkür ederim."

"Hoş geldin, Montag. Adım Granger." Montag'a içinde renksiz bir sıvı olan bir şişe uzattı. "Bunu da iç. Terinin kimyasal göstergesini değiştirir. Yarım saat sonra şu iki insan gibi kokacaksın. Tazı peşindeyken, en iyisi, şişeyi sonuna kadar yuvarla."

Montag acı sıvıyı içti.

"Tıpkı bir vaşak gibi kokacaksın, ama önemsiz," dedi Granger.

"Adımı biliyorsunuz," dedi Montag.

Granger başıyla ateşin yanındaki portatif TV'yi gösterdi. "Kovalamayı izledik, nehir boyunca güneye kaçacağını tahmin ettik. Ormanda sarhoş bir geyik gibi dolandığını duyunca, her zaman yaptığımız gibi saklanmadık. Helikopterler tekrar şehre dönünce, nehirde olacağını tahmin ettik. Orada tuhaf şeyler oluyor. Takip başka bir yerde devam ediyor."

"Başka yerde mi?"

"Bir bakalım."

Granger portatif izleyiciyi çalıştırdı. Resim, ormanın içinde elden ele dolaştırılabilecek kadar ufalmış, renkli ve titrek bir karabasan gibiydi. Bir ses bağırdı:

"Takip şehrin kuzeyinde devam etmekte. Polis helikopterleri 87. cadde ve Elm Grove Park üzerinde toplanıyor."

Granger başını salladı. “Sahtekârlık yapıyorlar. Onları nehir kıyısında atlattın. Bunu kabul edemezler. Fakat seyircilerini ancak belli bir süre elde tutabileceklerini biliyorlar. Gösterinin çarpıcı bir şekilde bitmesi gerek. Çabucak! Eğer o lanet nehri aramaya kalksalar bütün gece sürerdi. Bu nedenle bir günah keçisi bulmaları gerekiyor ki, gösteri etkili bir şekilde sona ersin. Seyret. Beş dakika içinde Montag’ı yakalayacaklar!”

“Fakat nasıl...”

“Seyret.”

Süzülen helikopterin altındaki kamera, şimdi boş bir sokağa çevrilmişti.

“Gördün mü?” diye Granger fısıldadı, “O sen olacaksın; caddenin üst kısmında kurbanımız var. Kameramızın nasıl yaklaşmakta olduğunu görüyor musun? Sahneyi kurmak, heyecan yaratmak için, uzak çekim. Şimdi yürüyüşe çıkmış zavallının biri. Az rastlanan garip biri, polisin böyle adamları, uykusuzluğa benzer kim bilir hangi kahrolası nedenle dolaşmaya çıkan böyle şaşkın ördekleri bilmediğini sanma. Şu ya da bu nedenle polis aylar, yıllar önceden onu listesine almıştır. Böyle bilgilerin ne zaman işe yarayacağı belli olmaz. Bugün, ortaya çıkıyor ki, aslında çok yararlılar. İnsanın aptal durumuna düşmesini önlüyorlar. Oh Tanrım, şuraya bak!”

Ateşin önündeki adamlar eğildiler.

Ekranda, bir adam köşeyi döndü. Birden, Mekanik Tazı hızla görüntüye girdi. Helikopterler aşağı doğru bir düzine ışıktan sütun yollayarak adeta adamın çevresinde bir kafes oluşturdular.

Bir ses bağırdı. “İşte Montag! Takip *sona erdi!*”

Elinde yanan bir sigara olan suçsuz adam şaşkın bir şekilde durdu. Ne olduğunu bilmeden Tazı’ya baktı. Belki de hiç bilmemişti. Gökyüzüne ve öten sirenlere baktı. Kameralar ona doğru yaklaştı. Tazı, inanılmaz güzellikte bir ritim ve zamanlamayla havaya fırladı. İğnesi dışarı çıktı, sanki izleyicilerin her şeyi, kurbanın yüzündeki acı ifadeyi, boş sokağı, hedefine çarpacak bir kurşun gibi ilerleyen çelik hayvanı görebilmeleri için bir an havada asılı kaldı.

“Montag, kımıldama!” dedi gökyüzünden bir ses.

Kamera Tazı’yla birlikte kurbanın üstüne çöktü. İkisi de onu aynı anda yakaladılar. Kurban, Tazı ve kamera tarafından örümceğinkine benzer bir kavramayla sıkıca yakalanmıştı. Bağırdı. Bağırdı. Bağırdı!

Ekran karardı.

Sessizlik.

Karanlık.

Montag sessizlikte haykırarak arkasını döndü.

Sessizlik.

Sonra, adamlar ifadesiz yüzleriyle ateşe dönmüş otururlarken, karanlık ekrandan bir ses, “Arama bitti. Montag öldü. Topluma karşı işlenen bir suç cezalandırıldı,” dedi.

Karanlık.

“Şimdi sizi yarım saatliğine Şafak Sökmeden Önce programı için, Hotel Lux’un Gökyüzü Odası’na götürüyoruz. İzleyeceğiniz program...”

Granger televizyonu kapadı.

“Adamın yüzünü yakından göstermediler. Dikkat ettin mi? En yakın arkadaşların bile onun sen olup olmadığını söyleyemez. İşin geri kalanını herkesin hayal gücüne bırakmak için yeterince hızlı davrandılar. Kahretsin,” diye fısıldadı. “Kahretsin.”

Montag bir şey söylemedi, fakat şimdi, gözleri siyah ekran üstüne odaklanmış biçimde geriye doğru bakıyor ve titriyordu.

Granger, Montag’ın koluna dokundu. “Ölüler diyarından aramıza hoş geldin.” Montag başıyla onayladı. Granger devam etti. “Belki de bizleri tanıyorsundur, şimdi, bu Fred Clement, Atom Mühendisliği Okulu’na dönmeden önceki yıllarda Cambridge’de Thomas Hardy kürsüsünün eski sahibi. Diğeri UCLA’dan Dr. Simmons, Ortega y Gasset’de bir uzman; şuradaki Profesör West, artık eski bir bilim dalı olan, ahlak üstüne, yıllar önce Columbia Üniversitesi’nde epeyce çalışma yaptı. Diğeri Muhterem Peder Padover, otuz yıl önce vaaz verirdi ve bir hafta içinde dinleyicilerini kaybetti, artık bizimle dolaşıyor. Bana gelince, *Eldivendeki Parmaklar; Birey ve Toplum Arasındaki Uyumlu İlişkiler* adında bir kitap yazdım ve işte buradayım! Hoş geldin, Montag!”

“Ben size layık değilim,” diye sonunda Montag yavaşça konuştu. “Her zaman bir budalaydım.”

“Biz buna alışkınız. Hepimiz doğru türden yanlışlar yaptık, yoksa burada olmazdık. Ayrı bireyler halindeyken elimizdeki tek şey öfkeydi. Ben, yıllar önce kitaplığımı yakmaya gelen bir itfaiyeciyi yumrukladım. O zamandan beri de kaçıyorum. Bize katılmak ister misin, Montag?”

“Evet.”

“Bize önereceğin bir şey var mı?”

“Hiçbir şey. Ecclesiastes Kitabı’nın bir kısmı ve Vahiy’in küçük bir parçasının bende olduğunu sanıyordum, ama şimdi o bile yok.”

“Ecclesiastes Kitabı iyi olurdu. Neredeydi?”

“Burada,” Montag eliyle kafasına dokundu.

“Ah,” Granger gülümsedi ve başını salladı.

“Yanlış bir şey mi var? Bu doğru değil mi?”

“Doğrudan da öte; mükemmel!” Granger Peder’e döndü. “Ecclesiastes Kitabı’mız var mı?”

“Bir tane. Youngstown’lu Harris adında bir adam.”

“Montag.” Granger Montag’ın omzunu sıkıca kavradı. “Dikkatli yürü. Sağlığına dikkat et. Eğer Harris’e bir şey olursa, Ecclesiastes Kitabı sensin. Bir dakikada ne kadar önem kazandığını gördün mu?”

“Ama unuttum!”

“Hiçbir şey sonsuza kadar kaybolmaz. Geride kalanları açığa çıkarmanın yollarını biliyoruz.”

“Fakat hatırlamaya çalıştım!”

“Uğraşma. İhtiyacımız olduğu zaman gelecektir. Hepimizin fotoğrafik hafızası vardır, fakat bütün bir ömrü, gerçekten orada olan şeylerin nasıl önünü tıkayacağımızı öğrenmeye harcarız. Burada aramızda olan Simmons bu konu üstünde yirmi yıldır çalışıyor ve artık bir kere okuduğumuz bir şeyi yeniden hatırlayabilmek için bir yöntemimiz var. Montag bir gün Platon’un *Devlet*’ini okumak ister misin?”

“Elbette!”

“*Ben* Platon’un *Devlet*’iyim. Marcus Aurelius’u okumak ister misin? Bay Simmons, Marcus’tur.”

“Nasılsınız?” dedi Bay Simmons.

“Merhaba,” dedi Montag.

“Şu günahkâr politik kitap *Gulliver’ın Gezileri*’nin yazarı Jonathan Swift ile tanışmanı istiyorum! Şu diğer arkadaş da Charles Darwin ve şu da Schopenhauer ve şu Einstein ve burada, dirseğimin dibinde olan da Bay Albert Schweitzer, oldukça da iyi yürekli bir filozoftur. İşte hepimiz buradayız, Montag. Aristophanes, Mahatma Gandi, Gautama Buddha, Konfüçyüs, Thomas Love Peacock, Thomas Jefferson ve Bay Lincoln. İstediğini seç. Bizler ayrıca Matta, Markos, Luka ve Yuhanna’yız.”

Herkes sessizce güldü.

“Olamaz,” dedi Montag.

“Ama öyle,” diye Granger gülümseyerek yanıtladı. “Biz de kitap yaktık. Kitapları okuruz, sonra, bulunmalarından korkarak, yakarız. Mikro filme çekmek işe yaramıyor, çünkü durmadan seyahat ediyoruz; filmleri gömüp sonra dönmek istemiyoruz. Her zaman bulunmaları olasılığı var. En iyisi

onları, kimsenin şüphelenip bulamayacağı yaşlı kafalarda saklamak. Hepimiz tarih, edebiyat, uluslararası hukuk, Byron, Tom Paine, Machiavelli veya İsa'nın bölümleri ve parçalarıyız. Saat geç. Savaş da başladı. Biz buradayız, şehir de orada, her biri kendi renklerine bürünmüş. Ne düşünüyorsun, Montag?"

"İtfaiyecilerin evine kitap saklamak sonra alarm yollamak gibi, her şeyi kendi yoluma göre yapmakla bir kör gibi davrandığımı düşünüyorum."

"Yapman gerekeni yaptın. Bütün ülke çapında yapılabilse, çok mükemmel bir şekilde işleyebilirdi. Fakat bizim yolumuzun daha basit ve iyi olduğunu sanıyoruz. Bütün arzumuz ilerde ihtiyaç duyacağımız bilgiyi, dokunulmamış ve temiz bir şekilde saklamak. Yine de kimseyi tahrik etmek ve kızdırmak istemiyoruz. Çünkü eğer biz yok olursak, bilgi de ölmüş olacak, belki de sonsuza kadar. Hepimiz, kendimize göre, örnek vatandaşlarız. Eski yollardan gidiyor, geceleri tepelerde yatıyoruz ve şehir halkı buna ses çıkartmıyor. Ara sıra durdurulup aranıyoruz, fakat suçlanacak hiçbir şeyimiz olmuyor. Örgüt çok esnek, gevşek ve kırılgan. Bazılarımız yüzlerine ve parmak izlerine plastik ameliyat yaptırdı. Şimdi çok korkunç bir işimiz var, savaşın başlayıp, en kısa sürede bitmesini bekliyoruz. Hoş değil, fakat biz o zaman kontrol altında olmuyoruz; biz yabanda ağlayan tuhaf bir azınlığız. Savaş bittiği zaman, belki bu dünyaya bir yararımız olur."

"Gerçekten o zaman dinleyeceklerine inanıyor musun?"

"Eğer dinlemezlerse sadece beklememiz gerek. Kitapları ağızdan ağıza çocuklarımıza aktarırız ve bundan sonra çocuklarımız da bekler ve başkalarına aktarırlar. Elbette bu şekilde birçoğu kaybolur. Fakat insanları dinlemeye zorlayamazsın. Kendiliklerinden ne olduğunu, neden dünyanın altlarından kaydığını merak ederek gelip dinlemeleri gerek. Bu çok süremez."

"Kaç kişisiniz?"

"Yollarda, terk edilmiş demiryollarında binlerce. Bu gece serseriler dışarıda, kütüphaneler içeride. Önceleri planlanmamıştı. Her insanın hatırlamak istediği bir kitap vardı ve onu hatırladı. Sonra, yirmi yıllık bir dönem içinde birbirimizle karşılaştık, seyahat ederken gevşek bir şebeke kurduk ve bir plan hazırladık. Kendimize telkin etmemiz gereken en önemli şey bizim önemli olmadığımızdı. Bilgiçlik taslamamalı ve kendimizi dünyanın diğer insanlarından üstün görmemeliydik. Bizler, kitaplar için şömizden başka bir şey değildik; bunun dışında hiçbir anlamımız yoktu.

Bazılarımız küçük şehirlerde yaşıyoruz. Thoreau'nun *Walden*'inin birinci bölümü Green River, ikinci bölümü Willow Farm, Maine'de yaşıyor. Bak, Maryland'de, hiçbir bombanın düşmeyeceği, sadece yirmi yedi kişinin yaşadığı bir kasaba var. Bu şehirde Bertrand Russell ismindeki adamın bütün denemeleri var. Bu kasabayı al eline; neredeyse sayfalarını çevirebilirsin, adam başına şu kadar sayfa düşer. Savaş sona erdiği ve bir gün, kitaplar yeniden yazılabileceği zaman insanlar teker teker çağrılarak bildiklerini söylemeleri istenecek ve onları, bu kahrolası şeyi, bir daha tekrarlamamız gerekecek; bir sonraki Karanlık çağa kadar yeniden yazılı olarak saklayacağız. Fakat insanlığın en harikulade şeyi bu; hiçbir zaman, her şeyi yeniden yapmasını engelleyecek kadar cesaretsizliğe veya iğrentiye kapılmaması, çünkü yaptığı işin ne kadar önemli ve yapmaya *değer* olduğunu bilir."

"Bu gece ne yapıyoruz?" diye sordu Montag.

"Bekleyeceğiz," dedi Granger, "ve her ihtimale karşı akarsu boyunca biraz ilerleyeceğiz."

Ateşin üstüne toz ve toprak atmaya başladı.

Diğer adamlar yardım ettiler. Montag da yardım etti ve orada, yabanda, adamların hepsi elbirliğiyle ateşi söndürdüler.

Yıldızların ışığı altında nehir kıyısında durdular.

Montag su geçirmez saatinin ışıklı göstergesini gördü: Beş. Sabahın beşi. Tek bir saat içinde bir yıl geçmişti ve şafak, nehrin karşı kıyısının ötesinde bekliyordu.

"Neden bana güveniyorsunuz?" dedi Montag.

Karanlıkta bir adam yaklaştı.

"Sana bir bakmak bile yetiyor. Son zamanlarda kendini aynada hiç görmedin? Ayrıca şehir hiçbir zaman bize aldırmadığından, bizi bulmak için ayrıntılı bir takibe girişmez. Kafalarında şiirlerle dolaşan birkaç çatlaktan onlara zarar gelmez. Bunu onlar da biliyor, biz de biliyoruz, herkes biliyor. Nüfusun büyük kısmı Magna Carta ve Anayasa'dan alıntılar yaparak dolaşmadıkça, sorun yok. İtfaiyeciler her zaman için, bunu kontrol etmeye yetiyorlar. Hayır, şehirler bizi rahatsız etmiyor. Sen de felaket gözüküyorsun."

Nehir kıyısı boyunca, güneye doğru ilerlediler. Montag adamların yüzlerini, ateş ışığı altında baktığı çizgili, yorgun, yaşlı yüzlerini görmeye, hatırlamaya çalıştı. Bir ışıltı, kararlılık, yarın için bir zafer pırıltısı arıyordu, ama bunları göremedi. Belki de yüzlerinin, taşıdıkları bilgiyle alevler içinde

parıldayacağını ve içlerindeki ateşin etkisiyle fener gibi ışıyacağını ummuştu. Fakat bütün ışık kamp ateşinden gelmişti ve bu adamlar uzun nesiller boyunca kaçan, uzun araştırmaları boyunca araştırmaya devam eden, güzel şeylerin mahvolduğunu gören ve şimdi, geç de olsa, bir araya gelerek partinin sona ermesini ve lambaların patlamasını bekleyen diğerlerinden hiç de farklı görünmüyorlardı. Kafalarında taşıdıkları şeylerin gelecek şafakları daha saf bir ışıkla aydınlatabileceğinden emin değillerdi. Sadece sessiz gözlerinin arkasında dosyalamış oldukları kitaplara hiçbir şey olmayacağından emindiler. Kitaplar, kesilmemiş sayfalarıyla, belki de bazıları temiz, bazılarıysa kirli parmaklarıyla onları almaya gelecek insanları bekleyeceklerdi.

Montag yürürlerken, bir surattan diğerine geçerek hepsini inceledi.

İçlerinden biri, “Cildine bakarak bir kitap hakkında hüküm verme,” dedi.

Nehir boyunca giderken, hepsi alçak sesle gülüştüler.

Ortalığı çınlatan bir gürültüyle şehirden gelen jetler, onlar daha kafalarını kaldıramadan geçip gitmişlerdi. Montag, nehir boyunca, gerilerde kalmış olan şehre baktı. Artık çok hafif bir parıltı görülüyordu.

“Karım orada,” dedi.

“Bunu duyduğuma üzüldüm,” dedi Granger. “Gelecek birkaç gün şehirler pek güvenli olmayacak.”

“Tuhaf, onu özlemiyorum; fazla bir şey hissetmiyor oluşum garip,” dedi Montag. “Ölse bile, az önce fark ettim, üzüleceğimi sanmıyorum. Bu doğru değil. Bende bir bozukluk olmalı.”

“Dinle,” dedi Granger onun kolunu tutup elleriyle geçmeleri için çalıları aralayarak birlikte yürürken, “Bir heykeltıraş olan büyükbabam ben çocukken öldü. Ayrıca verebilecek çok fazla sevgisi olan çok iyi bir adamdı ve şehrimizin bir sürü gecekondu semtinin temizlenmesinde büyük yardımları olmuştu. Bize oyuncaklar da yapardı. Yaşarken milyonlarca şey yapmıştı. Elleri her zaman bir şeyler yapmakla meşgul olurdu. Ve öldüğü zaman, birden onun için ağlamadığımı, fakat yaptığı şeyler için ağladığımı fark ettim. Ağladım, çünkü artık onları hiçbir zaman yapamayacak, tahta parçalarını oyamayacak, bize arka bahçede kumru ve güvercin yetiştirmede yardım edemeyecek, her zaman yaptığı gibi keman çalamayacak ve şakalar yapamayacaktı. O bizim bir parçamızdı ve öldüğü zaman bütün hareketleri bir daha tekrarlanmamak üzere durdu ve öldü. O bir bireydi. Önemli bir

adamdı. Ölümünü bir türlü kabullenemedim. Sık sık, o öldüğü için hangi harika oymacılık şahereserlerinin dünyaya gelemediğini, dünyanın ne çok şakadan mahrum kaldığını, ne kadar çok evcil güvercinin onun dokunuşlarından mahrum kaldığını düşündüm. O dünyayı şekillendirmişti. Dünya'ya bazı şeyler *yapmıştı*. Öldüğü gece, dünya on milyon güzel şey kaybetmişti."

Montag sessizlik içinde yürüdü. "Millie, Millie," diye fısıldadı. "Millie."

"Ne dedin?"

"Karım, karım. Zavallı Millie, zavallı Millie. Hiçbir şey hatırlamıyorum. Ellerini düşünüyorum, fakat onları bir şey yaparken hatırlamıyorum. Ya yanlara bırakılmış ya kucağında ya da bir sigara tutar durumdalar, fakat hepsi bu kadar."

Montag dönerek geriye baktı.

Sen şehre ne verdin Montag?

Küller.

Diğerleri birbirine ne verdi?

Hiçlik.

Granger durup Montag'la geriye baktı. "Büyükbabam, herkes öldüğü zaman geride bir şey bırakmalı, derdi. Bir çocuk, bir kitap, bir resim, bir ev, yapmış olduğu bir duvar ya da bir çift ayakkabı. Ya da ekili bir bahçe. Ellerinin bir şekilde dokunduğu ve ruhunun öldüğün zaman gidebileceği bir şey, öyle ki insanlar senin diktiğin ağaç ya da çiçeğe baktığı zaman seni orada görebilsinler. Ne yaptığın önemli değil, derdi, yeter ki sen ellerini onun üstünden çektiğin zaman, ona dokunduğun zamanki halini değiştiren bir şey yapmış olasın. Otları sadece biçen bir adamla, gerçek bir bahçıvan arasındaki fark dokunuştadır, derdi. Otları biçen bir adam orada hiç bulunmamış gibidir, fakat bahçıvan ömür boyu oradadır."

Granger elini oynattı. "Büyükbabam, elli yıl kadar önce bir kez bana V-2 roketlerinin filmlerini göstermişti. Hiç atom bombasının mantarını iki yüz mil yukarıdan gördün mü? Çevresindeki vahşi doğa ile birlikte, bir toplu iğne başı kadardır.

"Büyükbabam V-2 roketlerinin filmini belki de bir düzine kere gösterdi ve bir gün şehirlerimizin açılarak daha fazla yeşillik, toprak ve kırsal alanı içine almasını ve böylece insanlara dünya üstünde bizlere çok küçük bir yer ayrıldığını ve bir gün kırların bize nefesini yollayarak veya üzerimize denizini göndererek o kadar büyük olmadığımızı bize kolayca

anlatabileceğini, hatırlatmasını umuyordu. Kırların ne kadar yakın olduğunu geceleri unuttuğumuz zaman, derdi büyükbabam, onun ne kadar müthiş ve gerçek olduğunu unuttuğumuz için, bir gün geri gelip bizleri alacaktır. Anlıyor musun?" Granger, Montag'a döndü. "Büyükbabam öleli yıllar oldu. Fakat Tanrı'nın yardımıyla kafamı açıp içine baksan, beynimin kıvrımlarında büyük sırtlar halinde onun parmak izlerini görebilirsin. Bana dokundu. Daha önce söylediğim gibi, o bir heykeltıraştı. 'Statüko adlı bir Romalıdan nefret ederim,' dedi bana, 'Gözlerini merakla doldur,' dedi, 've sanki on saniye sonra ölecekmişsin gibi yaşa. Dünyayı gör. Fabrikalarda yapılan veya parası ödenen herhangi bir rüyadan daha muhteşemdir. Garanti istemez, güvenlik istemez, böyle bir hayvan hiç olmamıştır. Eğer varsa bile, bu, yaşamını uykuyla geçiren, bütün gün boyunca bir ağaçta tepe aşağı asılı duran o koca tembelle bir akrabalığı olabilir. Onun canı cehenneme,' derdi, 'ağacı salla ve koca tembeli kıçının üstüne düşür.'"

"Bakın!" diye haykırdı Montag.

O anda savaş başladı ve bitti.

Sonradan, Montag'ın çevresindeki adamlar gerçekten bir şey gördüklerini söyleyemediler. Belki, sadece ışığın parıltısı ve gökyüzündeki hareket. Belki, bombaların orada, on mil, beş mil, bir mil yukarıdaki jetlerden sadece bir anlık sürede, sanki tohum eken büyük bir elin serptiği tohum taneleri gibi, müthiş bir hızla, ancak ani bir yavaşlamayla, geride bıraktıkları uykulu şehrin üstüne inişi... Jetler bir kez hedeflerini görüp, bombacılarını saatte beş bin mil hızda uyardıktan sonra, bombardıman bütün hedef ve amaçlarıyla bitmiş ve sanki bir tırpanın fısıltısıyla savaş sona ermişti. Bir kez bombanın tetiği serbest bırakılınca her şey bitmişti. Şimdi, bütün tarih içinde, bombalar çarpmadan önceki üç saniyede, düşman gemileri, yabanıl bir ada yerlisinin görülmez oldukları için inanmayacağı kurşunlar gibi dünyanın çevresinin yarısını katetmişlerdi; yine de yürek birden parçalanmıştır, gövde ayrı hareketlere bölünmüş, kan havaya fışkıracak kadar şaşkınlığa uğramıştır; beyin değerli birkaç anıyı çarçur etmektedir ve şaşkınlık içinde ölür.

Bu inanılmazdı. Sadece bir el kol hareketiydi. Montag uzaktaki şehrin üzerinde oynaşan demir yumruğu görebiliyordu. Bunu jetlerin çığlığının izleyeceğini, iş bittikten sonra, "Yok edin, taş üstünde taş kalmasın, mahvedin, ölün," deneceğini de biliyordu.

Montag bombaları zihni ve elleri umutsuzca yukarıya, onlara uzanarak, bir an için havada tuttu. "Kaçın!" diye haykırdı Faber'e. Clarisse'e "Kaç!"

“Kaç!” dedi Mildred’e, “oradan uzaklaş.” Fakat hatırladı, Clarisse ölmüştü. Faber ayrılmıştı; öğleden sonra beş otobüsüyle, ülkenin derin vadilerinde bir yıkıntıdan diğerine gidiyordu. Yıkım henüz gelmemişti, ama havadaydı ve insanların başarabileceği kadar kesindi. Otobüs otoyolda elli metre daha gitmeden, varış noktası anlamsızlaşacak ve ayrılma noktası da bir metropolden hurdalığa dönüşecekti.

Ve Mildred...

Çık dışarı, kaç!

Onu bir yerlerdeki otel odasında ve bombaların binanın bir metre, yarım metre, birkaç santim uzağında görüyordu. Onu, büyük renk ve hareketlerin titreştiği ailenin kendisiyle konuştuğu, konuştuğu ve konuştuğu, ailenin onunla gevezelik edip çene çalarak ona adını söyleyip gülümsediği, fakat artık otelin tepesine bir santimetre, yarım santimetre, çeyrek santimetre yaklaşmış olan bombalardan hiç bahsetmediği duvarlara eğilmiş olarak görüyordu. Sanki duvarlara öyle eğilerek açlıkla bakmak onun huzursuz uykusuzluğunun sırrını çözecekmiş gibi, Mildred endişeli ve sinirli bir şekilde insanı saran renk yoğunluğunun parlak mutluluğuna dalmak, atlamak, düşmek ister gibiydi.

İlk bomba düştü.

“Mildred!”

Belki de, kim bilebilir? Belki de o renk, ışık, konuşma ve sohbetleriyle büyük yayın istasyonları ilk yok olanlardı.

Montag düşerken, aşağı inerken Millie’nin yüzüne karşı duvarların karardığını ve onun çığlık attığını, çünkü geriye kalan, zamanın milyonda birlik parçasında, kristal küre yerine bir aynada yansıyan kendi yüzünü ve o yüzün öylesine çılgınca boş bir yüz, yatak odasında bir başına, hiçbir şeye dokunmadan açlıktan ölen ve kendi kendini yiyen bir yüz olduğunu gördüğünü ve en sonunda kendi yüzünü tanıyıp başını kaldırıp çabucak tavana baktığını ve tavanın, otelin tüm yapısıyla birlikte bir patlamayla üzerine indiğini, onu da binlerce ton tuğla, metal alçı ve tahtanın yanına katıp aşağıdaki kovanlarda olan, patlamanın kendi mantıksız tarzıyla onlardan kurtulacağı bodruma hızla inen insanlarla buluşturmak üzere taşıdığını gördü, hissetti ya da hayalinde canlandırdı.

Hatırlıyorum. Montag toprağa tutundu. Chicago’yu hatırlıyorum. Chicago, uzun zaman önce. Millie ve ben, *orada* tanışmıştık! Şimdi hatırlıyorum. Chicago. Çok uzun zaman önce.

Çarpışma, havayı şiddetle, nehir boyunca yuvarlayarak, adamların art arda dizilmiş domino taşları gibi devrilmesine, suların fıskiye gibi fışkırarak savrulmasına, tozların havaya yükselmesine ve büyük bir rüzgâr güneye ilerlerken ağaçların inlemesine neden oldu. Montag gözlerini kapatarak kendini yere ezercesine yapıştırdı ve kendisini ufaltmaya çalıştı. Gözlerini bir kere kırptı. O anda havada bombaların yerine şehri gördü. Birbirleriyle yer değiştirmişlerdi. Başka imkânsız anlardan birinde şehir, yeniden inşa edilmiş ve tanınmaz bir biçimde, beklenen ve sarf edilen çabaların çok üstünde bir yükseklikte, insanların onu inşa ettiklerinden çok daha yüksek, sonunda gut hastalığından kurtulmuş olan parça parça beton ve demir kıvılcımlarıyla dimdik ve tersine dönmüş bir heyelan resmi gibi, milyonlarca renk, milyonlarca tuhaflıkla, pencere olması gereken yerde kapı, alt yerine üst, arka yerine yan biçimdeydi. Sonra şehir yuvarlanarak düştü ve öldü.

Ölümünün sesi peşinden geldi.

Montag, orada uzanmış, gözleri çakıl taşına dönmüş tozlada kaplanmış, ağzı ıslak bir çimentoya dönmüş ince tozla kapalı bir halde, nefesi kesilir ve ağlarken, bir daha düşündü. Hatırlıyorum, hatırlıyorum, başka bir şey daha hatırlıyorum. Neydi? Evet, evet, Ecclesiastes ve Vahiy Kitabının bir kısmı. O, kitabın bir kısmı, bir kısmı, çabuk, uçup gitmeden, şok azalmadan, rüzgâr ölmeden. Ecclesiastes Kitabı. Burada. Kendine bunları sessizce söyledi ve titreyen dünyanın üstünde, dümdüz yatarken onun kelimelerini defalarca tekrarladı, zorlamadan mükemmelce geldiler. Ayrıca arada, Denham'ın Diş Macunu yoktu, sadece zihninde duran Vaiz ve ona bakışı vardı...

"Orada," dedi bir ses.

Adamlar çimene bırakılmış balıklar gibi zorlukla nefes alıyorlardı. Dünyayı tıpkı bir çocuğun bildiği şeyleri, ne kadar soğuk veya sıcak olduğuna aldırmadan, ne olmuş veya ne olacak olduğuna bakmadan tuttuğu gibi, parmakları toprağa pençelenmiş, hepsi birden kulaklarının patlamasını önlemek için, akıllarını kaybetmemek için bağırarak tutuyorlardı. Montag da onlarla birlikte, yüzlerini paralayıp dudaklarını yırtan ve burunlarını kanatan rüzgârı protesto etmek için bağırıyordu.

Montag büyük tozun yatışmasını ve büyük sessizliğin yavaş yavaş dünyanın üstüne çökmesini izledi. Yattığı yerde her bir toz zerreciğini, her bir ot parçasını gördüğünü ve dünyada o anda olan her çığlığı, bağırtıyı ve fısıltıyı duyduğunu sandı. Sessizlik, elenen tozla birlikte inerek çevrelerine

bakabilmeleri ve bugünün gerçeğini yavaş yavaş kavrayabilmeleri için onlara gerekli süreyi verdi.

Montag nehre baktı. Nehir boyunca gideceğiz. Eski demiryolu hatlarına baktı. Ya da bu yönden gideceğiz, belki de ana yollarda ilerleyeceğiz ve şimdi bir şeyleri içimize sindirecek vaktimiz olacak Bir gün, içimize uzun bir süre için yerleştikten sonra, ellerimize ve ağızlarımıza gelecek. İçlerinden çoğu belki yanlış, fakat yeteri kadar doğru olacak. Bugün yürümeye başlayarak dünyayı, dünyanın nasıl döndüğünü, nasıl konuştuğunu ve gerçekten nasıl göründüğünü göreceğiz. Şimdi her şeyi görmek istiyorum –ve onların hiçbiri, içime aldığımda benimle ilgili olmasalar da, bir süre sonra, içimde birleşerek ben olacaklar. Şu dünyaya bak, Tanrım, Tanrım, şu benim dışımdaki, orada, yüzümün önünde duran dünyaya bak; ona gerçekten dokunmanın tek yolu onu sonunda ben olacağı yere, kana karışacağı, günde bin çarpı on bin kez çarpacağı yere koymak. Onu öyle kavrayacağım ki, hiçbir zaman kaçamayacak. Bir gün dünyaya sımsıkı sarılacağım. Artık parmağımı üstüne bastım. Bu sadece başlangıç.

Rüzgâr dindi.

Diğer adamlar, kalkarak ateşlerle, yiyeceklerle, adım adım, el ele yapılacak günün zorunluluklarıyla karşılaşmaya hazır olmadıklarından, bir süre daha uykunun sınırlarında yere serili kaldılar. Tozlu göz kapaklarını kırpıştırarak uzanmaya devam ettiler. Hızlı soluklarını duyabiliyordunuz, sonra daha yavaş, daha ya...

Montag doğrulup oturdu.

Ancak daha fazla kımıldamadı. Diğer adamlar da aynısını yaptılar. Güneş siyah utka belli belirsiz kırmızı bir parmak ucuyla dokunuyordu. Hava soğuktu ve yaklaşan yağmuru belirten bir kokusu vardı.

Sessizce, ellerini ayaklarını kontrol edip küfrederek, dişlerinin arasından küfrederek ve gözlerinden yaşlar akarak, Granger ayağa kalktı. Ayaklarını sürüyerek ırmağın akıntısına bakmak için yürüdü.

Uzun bir süre sonra, “Dümdüz,” dedi. “Şehir tıpkı bir kabartma tozu yığını gibi. Gitmiş.” Uzun bir süre geçtikten sonra da, “Acaba içlerinden kaçı geldiğini biliyordu? Kaçı hayretle karşıladı?”

Dünya üzerinde, düşündü Montag, başka kaç şehir öldü? Ülkemizde kaç tane? Yüz? Bin?

Birisi bir kibrit yakarak cebinden çıkardığı bir kâğıda dokundurdu ve onu biraz ot ve yaprağın altına soktu, az sonra da hâlâ ıslak olan ince dallar attı. Dallar cızırdadılar fakat sonunda tutuştular ve ateş, sabahın erken

saatlerinde, güneş doğarken, büyüdü. Nehrin yukarısını izlemekte olan adamlar, ateşin çekimiyle yavaşça, ürkerek, söyleyecekleri bir şey olmadan geri döndüler. Eğilirlerken güneş enselerini renklendiriyordu.

Granger, içinde biraz domuz pastırması olan yağlı bir kâğıdı açtı. “Birer lokma yiyelim. Sonra sırtımızı dönüp akıntının ters yönünde ilerleriz. O tarafta bize ihtiyaçları olacak.”

Birisi, bir tava çıkardı ve pastırmayı içine koyup ateşin üstüne kondu. Bir saniye sonra pastırma ateşin içinde oynayıp dans etmeye ve cızırdayarak sabah havasını kokusuyla doldurmaya başladı. Adamlar bu ayini sessizce izlediler.

Granger ateşe baktı. “Anka kuşu.”

“Ne?”

“İsa’dan önce Anka adı verilen lanet, saçma bir kuş vardı. Her birkaç yüzyılda bir, bir odun yığını kurup kendisini yakardı. İnsanın ilk kuzeni o olmalı. Fakat her kendini yakışında, küllerden fışkırarak yeniden doğardı. Görünüşe göre sanki biz de defalarca aynı şeyi yapıyoruz, fakat bizim, Anka’nın hiç yapmadığı lanet bir şeyimiz daha var. Yaptığımız bu kahrolası saçmalığı biliyoruz. Binlerce yıldır yapmakta olduğumuz kahrolası lanet şeyleri biliyoruz. Bunları bildiğimiz için ve hep görebileceğimiz yerlerde oldukları için, bir gün belki lanet ölüm ateşlerini yakarak kendimizi onun içine fırlatmaktan vazgeçeriz. Her nesilden birkaç kişiyi daha hatırlamaları için seçeriz.”

Tavayı ocaktan aldı ve pastırmaları soğumaya bıraktı. Yavaş ve düşünceli bir şekilde yediler.

“Artık akıntının tersine yürüyelim,” dedi Granger. “Bir şeyi kafanızdan çıkarmayın. Sizler önemli değilsiniz. Siz hiçbir şey değilsiniz. Bir gün taşıdığımız yük birine yardımcı olabilir. Fakat uzun süre önce, elimizde kitaplar olduğu zaman bile, onlardan çıkardığımız şeyleri kullanmadık. Ölülere sövmeye devam ettik. Bizden önce ölmüş zavallıların mezarlarına tükürmeye devam ettik. Önümüzdeki hafta, önümüzdeki ay, önümüzdeki yıl, bir sürü yalnız insanla karşılaşacağız. Bize ne yaptığımızı sordukları zaman onlara, hatırladığımızı söyleyebilirsiniz. İşte uzun vadede kazançlı olacağımız nokta burası. Bir gün, o kadar çok şey hatırlayacağız ki, tarihin en büyük buharlı kazı makinesini yaparak bütün zamanların en büyük mezarını kazıp, savaşı içine ittikten sonra üstünü örteceğiz. Gelin artık, öncelikle bir ayna fabrikası kurmaya ve gelecek yıl boyunca sadece ayna imal ederek onlara uzun uzun bakmaya gidiyoruz.”

Yemeği bitirip ateşi söndürdüler. Güneş, tıpkı içine uzun bir fitil konmuş pembe bir lamba gibi, günü aydınlatıyordu. Uçarak uzaklaşmış olan kuşlar şimdi geri gelerek ağaçlara yerleşmişlerdi.

Montag yürümeye başladı, az sonra diğerlerinin geride kaldığını fark etti. Şaşırmıştı ve yana çekilerek Granger'e yol vermek istedi, fakat Granger ona bakarak devam etmesini işaret etti. Montag önde yürüdü. Nehre, gökyüzüne, önünde çiftliklerin bulunduğu yerlere, ambarların kuru otla dolu olduğu yerlere, insanların gece şehirden evlerine dönerken yürüdükleri yerlere doğru uzanan paslanmış demiryoluna baktı. Daha sonra, bir ay, altı ay, ama kesinlikle bir yıldan fazla olmamak kaydıyla, buralarda, yalnız başına, insanlarla karşılaşıncaya kadar yine yürüyecekti.

Fakat şimdi, öğlene kadar sürecek uzun bir sabah yürüyüşü vardı. Adamlar sessizdiler, çünkü her şeyin düşünülmesi gerekiyordu ve hatırlanacak çok şey vardı. Belki sabahın geç saatlerinde, güneş yükselip onları ısıttıktan sonra, konuşmaya başlayacak veya sadece hatırladıkları şeylerin içlerinde olduklarına emin olduktan sonra, onları söyleyeceklerdi. Montag sözcüklerin harekete geçtiğini, yavaşça canlandığını duydu. Sıra ona geldiği zaman, yolculuğu biraz daha kolaylaştırabilmek için ne söyleyebilir, böyle bir günde ne önerebilirdi? Her şeyin bir mevsimi vardı. Evet. Yıkmanın bir zamanı ve yeniden yapmanın bir zamanı. Evet. Susmanın bir zamanı ve konuşmanın bir zamanı. Evet, bu kadar. Fakat daha başka? Daha başka? Bir şey, bir şey...

Ve nehrin her iki kıyısında da, dallarında on iki tür meyve bulunan ve her ay aynı meyveyi veren, bir hayat ağacı vardı. Ve bu ağacın yaprakları uluslara şifa vermek içindi.

Evet, diye Montag düşündü. Bunu öğle için saklayacağım. Öğle için...

Şehre vardığımız zaman.

Dipnotlar

[1] “Kızıl Ölüm” ve “Usher’ın Evi” E. A. Poe’nun iki hikâyesidir. (y.h.n.)

[2] Semenderin ateş içinde yaşadığına inanılır. (y.h.n.)

[3] ‘Oturma odası’nın İngilizcesi living-room öğelerine bölünerek okunduğunda ‘yaşama odası’ anlamına gelmektedir. (y.h.n.)

[4] (İng.) Beauty: Güzellik. (y.h.n.)

[5] Manyok kökünden çıkarılan nişasta. (ç.n.)

[6] “Kır zambaklarının nasıl büyüdüğüne bakın! Ne çalışırlar, ne de iplik eğirirler.” - Matta 6:28 (y.h.n.)

[7] Şiir Matthew Arnold’a (1822-1888) ait, çeviren Savaş Kılıç. (ç.n.)

[8] Mousaların oturduğu farz edilen Orpheus’un efsanevi ülkesi. (ç.n.)